

Hvorfor JA til EF

Redaktører:
Johan Jørgen Holst
og John Sanness

JA til EF

«JA til EF»-aksjonen er en landsomfattende tverrpolitisk og tverrfaglig organisasjon, for alle som mener at Norge bør bli medlem av De Europeiske Fellesskap (EF).

Fylkeskontorer

Landssekretariatet:

Cort Adelersgt. 16,
Oslo 2
tlf. 56 51 85

Oslo:

«JA til EF»-aksjonen
kontor for Oslo og Akershus
Nedre Vollgt. 9
Oslo 1
tlf. 41 37 73

Akershus:

«JA til EF»-aksjonen
kontor for Oslo og Akershus
Nedre Vollgt. 9
Oslo 1
tlf. 41 37 73

Østfold:

«JA til EF»-aksjonen
Farmannsgt. 2
1600 Fredrikstad
tlf. 031 - 16 700

Vestfold:

«JA til EF»-aksjonen
Storgt. 15
Boks 46
3100 Tønsberg
tlf. 033 - 11 198

Buskerud:

«JA til EF»-aksjonen
Schwenchegt. 5
3000 Drammen
tlf. 83 19 83

Telemark:

«JA til EF»-aksjonen
Ø. Hjelleggt. 6
3700 Skien
tlf. 035 - 27 273

Aust-Agder:

«JA til EF»-aksjonen
Tollbugt. 6
4800 Arendal
tlf. 041 - 26 684

Vest-Agder:

«JA til EF»-aksjonen
Arbeiderforeningen
Dronningensgt. 34
4600 Kristiansand S.
tlf. 042 - 26 437

Rogaland:

«JA til EF»-aksjonen
Kongsgt. 26
4000 Stavanger
tlf. 045 - 33 364

Hordaland:

«JA til EF»-aksjonen
Lars Hillesgt. 20 b
5000 Bergen
tlf. 05 - 21 48 95

Sogn og Fjordane:

«JA til EF»-aksjonen
Storevn. 74
5870 Øvre Årdal
tlf. Årdalstangen 3356

Møre og Romsdal:

«JA til EF»-aksjonen
Handelens Hus, 4. etg.
6000 Ålesund
tlf. 071 - 22 499

Sør-Trøndelag:

«JA til EF»-aksjonen
Søndregt. 13
7000 Trondheim
tlf. 075 - 25 410

Nordland:

«JA til EF»-aksjonen
Storgt. 4 b
8000 Bodø
tlf. 081 - 24 909

«JA til EF»-aksjonen

v/John Amundsen
Lofoten Turiststasjon
8300 Svolvær
tlf. 081 - 70 100 - 18

Sør-Troms:

«JA til EF»-aksjonen
Strandgt. 19
Boks 922
9401 Harstad
tlf. 082 - 61 277

Nord-Troms:

«JA til EF»-aksjonen
Forsikringsgården
Boks 844
9001 Tromsø
tlf. 083 - 81 830

Vest-Finnmark:

«JA til EF»-aksjonen
v/Hans Opstad
9700 Lakselv
tlf. 084 - 68 100 - 61

Øst-Finnmark:

«JA til EF»-aksjonen
Postboks 154
9801 Vadsø

Hvorfor JA til EF

I redaksjonsutvalget:

**VALTER ANGELL
JOHAN JØRGEN HOLST
SVEIN OTTO LØVÅS
JOHN SANNESS
PER MORTEN VIGTEL**

Layout: Gumælius A/S, Kongensgt. 15, Oslo 1
Utgitt av: «JA til EF»-aksjonen
Cort Adellersgt. 16, Oslo 2
Trykk: Aasens Boktrykkeri, Oslo 1972

Hvorfor JA til EF

INNHOOLD

FORORD	7
FORFATTERENES FORORD	9
1. JA TIL EF	11
2. SAMARBEID PÅ FOLKESTYRETS GRUNN	15
EF's institusjoner	15
Internasjonaliseringen av våre problemer	18
3. VÅR UTENRIKSPOLITIKK OG EF	21
Norges vei	21
Utenrikspolitisk samarbeid og utviklingen i EF	23
De små staters innflytelse	26
EF og utviklingen i Atlanterhavssamarbeidet	27
Norge, Norden og EF	28
Internasjonaliseringen av samfunnslivet	30
4. VÅR ØKONOMISKE POLITIKK OG EF	31
EF som økonomisk system	32
Inntektsfordelingen og de offentlige budsjetter	34
Levekostnadene	35
Fellskapet som tollunion	37
Arbeidsmarkedet	38
Etableringsreglene	42
Kapitalbevegelser	44
Mot en økonomisk og monetær union	46
5. VÅRE NÆRINGER OG EF	52
5.1 LANDBRUKET OG EF	53
Markedsmotstanderne og norsk landbruk	53
Norsk landbruk og EF	58
5.2 FISKERIENE OG EF	61
Norge og fiskerinæringen	62
Fiskerigrensene	63
Sikker garanti for kystbefolkningen	65
Næringsstrukturen i fiskeriene	69

Handelsavtale – intet alternativ for fiskerinæringen	71
5.3 INDUSTRIEN OG EF	72
Hjemmeindustrien	74
De tradisjonelle eksportindustrier	75
Er toll uten betydning?	76
Andre handelshindringer	79
Intelligensindustri	80
Erfaringene fra EFTA	81
Handelsavtale	83
Hvorfor EF-medlemskap	85
5.4 SKIPSFARTEN OG EF	86
Flaggdiskriminering	87
Skipsfartspolitikken og EF	88
6. UTKANT-NORGE OG EF	91
Næringslivet i distriktene	91
Råderett over distriktspolitikken	94
7. VÅRT LIVSMILJØ OG EF	99
Miljøvern og økonomisk vekst	99
Miljøvern i EF	102
Norges stilling	106
8. SOSIALPOLITIKKEN OG EF	108
Det økonomiske grunnlag	108
Sosialpolitikken en nasjonal oppgave	109
Trygghet for fremmedarbeidere	110
Harmonisering oppover	112
Kvinnenes stilling	113
De nye sosialpolitiske problemer	114
9. VÅRT FORHOLD TIL DE FATTIGE LAND OG EF	116
EF's bistandspolitikk og vår egen	116
Assosieringsavtalene	118
Handelspolitikken og de fattige land	120
REGISTER	125

Forfatterenes forord

I denne lille boken har vi ønsket å gi et samlet syn på hvorfor vi sier JA til norsk medlemskap i EF. Norsk medlemskap i EF vil selvsagt reise en rekke detaljproblemer. Vi har valgt å legge vekt på de store fordelene som EF-samarbeidet vil gi vårt land. Vi har ikke ønsket å foreta noen detaljert beskrivelse av EF og Norges forhold til Fellesskapet. Det finnes andre steder. Det er de prinsipielle og store linjene vi har ønsket å få fram. Det er disse som bestemmer vår holdning til EF.

Regjeringen har gitt en omfattende redegjørelse for forhandlingene med EF og de vurderinger som ligger bak vedtaket om å anbefale medlemskap i Stortingsmelding nr. 50 (1971-72). Når det gjelder detaljene, vil vi vise til den.

Motstanderne har utgitt sin såkalte «motmelding». Den inneholder en rekke feilaktige opplysninger og påstander. Vi har ønsket å imøtegå bare noen av de viktigste.

«Motmeldingen» er med rette blitt kalt for «vet-ikke meldingen». Den mangler både helhetssyn og en samlende konklusjon. Vi har ønsket å legge fram vårt syn og vår konklusjon.

Valter Angell

Svein Otto Løvås

Johan Jørgen Holst

John Sanness

Per Morten Vigtel

FORORD

«JA til EF»-aksjonen har ønsket å gi en samlet presentasjon av de prinsipielle vurderinger og holdninger som ligger til grunn for vårt syn på norsk medlemskap i Fellesskapet. Vi har også ønsket å imøtegå en rekke av de synspunkter og påstander som bringes til torgs av motstanderne. For dette formålet oppnevnte vi et arbeidsutvalg med følgende sammensetning:

Valter Angell, cand. oecon.

Johan Jørgen Holst, mag. art.

Svein Otto Løvås, cand. oecon.

John Sanness, dr. philos.

Per Morten Vigtel, mag. art.

Arbeidsutvalget har sammen laget denne boken.

Johan Jørgen Holst og John Sanness har forestått den endelige redaksjon og utforming. Medlemmene av arbeidsutvalget står ansvarlige for innholdet av boken. De institusjoner de er knyttet til hefter selvfølgelig ikke på noen måte for dette arbeidet.

Det er en glede for «JA til EF»-aksjonen å kunne presentere denne boken for det norske publikum. Vi håper og tror at den vil bli til nytte når hver enkelt skal gjøre seg opp sin mening innen 25. september.

Reidar Carlsen
Formann i «JA til EF».

1. JA til EF

Vi sier JA til EF fordi vi ønsker fortsatt framgang i frihet og i trygghet for vårt folk.

Vi sier JA til EF fordi vi vil holde fast ved den utenrikspolitikken som i etterkrigstiden har sikret oss frihet og trygghet. **Framgang**

I ly av denne politikken har vi opplevd årtier med rask økonomisk framgang. Denne framgangen har gjort det mulig å gjennomføre sosiale reformer som har endret levevilkårene for menneskene her i landet.

Vilkåret for framgangen var at vi deltok stadig sterkere i den internasjonale arbeidsdelingen og at det ikke ble reist stengsler for norske skip og norske varer. Framfor alt var vi avhengige av fri adgang til det store vesteuropeiske markedet.

Takket være den amerikanske Marshall-hjelpen og det nære samarbeidet mellom landene i Vest-Europa, kunne vi raskt gjennomføre gjenreisningen av Norge etter krigen og legge grunnlaget for videre framgang.

I 50- og 60-årene er vi blitt stadig mere avhengige av det store vesteuropeiske markedet. Vi har opplevd at enkelte regjeringer i de store landene i krisesituasjoner har grepet til midler som skapte vansker for vår eksport.

Vi sier JA til EF fordi vi vil sikre oss den frie adgangen til det store vesteuropeiske markedet, fordi vi vil vareta norske interesser og hindre diskriminering, og fordi vi vil delta i utformingen av den delen av den økonomiske politikken som angår hele Europa.

Vi vet at utviklingen har reist nye, store problemer for vårt samfunn. Eksempler er miljø og

naturvern og de store internasjonale selskapene. Mange av disse problemene kan bare løses gjennom samarbeid med andre. *Vi sier JA til EF* fordi dette gir muligheter for slikt samarbeid og fordi vi mener at disse mulighetene må bli nyttet fullt ut.

Frihet *Vi sier JA til EF* fordi samarbeidet trygger friheten og demokratiet i Vest-Europa og dermed også for oss.

Dagens norske samfunn er et annet enn det de forrige slektleddene kjente. Vi har brukt den økonomiske framgangen til en samfunnspolitikk som har endret livssituasjonen for de store gruppene i vårt folk. Målt etter hva den har betydd for det enkelte mennesket kan vi tale om en sosial revolusjon.

Denne revolusjonen har funnet sted i frihet. Hver nordmann kan lese og høre hva han vil uten sensur. Han kan fritt hevde sine meninger, også om politikk. Han kan gjøre det uten frykt.

Gjennom det politiske demokratiet kan denne friheten også bli nyttet til aktivt å påvirke den politikken som skal føres på alle områder.

De som under okkupasjonen opplevde diktaturet, vet hva dette betydde. De vet også at friheten og demokratiet ikke er noe vi kan ta for gitt. Et blick ut over verden som den er også i dag, viser oss at frihet og demokrati ikke er et selvsagt gode.

Vår frihet og vårt demokrati kan ikke overleve alene. De statene som deltar i EF, er stater som har forpliktet seg til å bevare friheten og demokratiet i sine land. Det kan stå strid om hvordan friheten og demokratiet best skal nyttes, men ikke om at det er på dette grunnlaget utviklingen skal skje.

Trygghet *Vi sier JA til EF* fordi det er slik vi kan føre videre vår tryggingpolitikk og kan gjøre det klart for alle andre stater at vi ikke har brutt med denne politikken.

Vi har hatt en følelse av trygghet fordi vi har

samarbeidet med andre stater i vest. De europeiske statene vi har hatt sikkerhetspolitisk samarbeid med er nå samlet i EF. Både når det gjelder samarbeidet med De Forente Stater og når det gjelder politikken overfor de kommunistiske statene må vi regne med at slike spørsmål blir drøftet mellom EF-statene og at de ofte vil finne fram til en felles linje.

Vi sier JA til EF fordi dette er i fullt samsvar med vår Europapolitikk siden krigen. Norge har alltid sagt ja til europeisk samarbeid.

Samarbeid

Det har derimot stått strid om formene for samarbeidet og om hvor store områder det skulle omfatte. Det har også vært så sterke politiske interessemotsetninger mellom statene i Vest-Europa at det fram til 1969 ikke var mulig å komme videre.

Nå er disse stridsspørsmålene falt bort eller de er blitt løst. Det har åpnet veien for utvidelsen av EF. Et avgjørende skritt er tatt mot det samarbeidet som alle i prinsippet har ønsket.

Skulle Norge velge dette øyeblikket til å bryte med sin politiske linje og svare nei til det vest-europeiske samarbeidet?

Vi sier JA til EF fordi forhandlingsresultatet er et godt resultat ut fra en helhetsvurdering.

Et godt forhandlingsresultat

Alt forpliktende internasjonalt samarbeid reiser problemer for det enkelte land. Ingen kan ta uten også å gi.

I forhandlingene om norsk medlemskap har den norske Regjering etter vårt skjønn oppnådd meget gode resultater når det gjelder å trygge norske interesser.

Forhandlingspartnerne i EF har vist at de ønsker oss velkommen i samarbeidet og vil ta hensyn til oss. De har vist det i praksis bl.a. ved store og viktige innrømmelser når det gjelder jordbruket og fiskeriene.

Blant motstanderne av norsk medlemskap finner vi mange som helt avviser hovedlinjen i norsk

utenrikspolitikk og derfor også medlemskap i EF.

Andre argumenterer ut fra misnøye med enkelte punkter i forhandlingsresultatet.

Andre igjen hvirvler opp rene støvskyer av fortolkningsspørsmål om paragrafer i Roma-avtalen eller i forhandlingsresultatet.

Tar vi for oss «motmeldingen» som er sendt ut av motstanderne mot EF finner vi mange detaljer, men ingen positiv konklusjon.

**Norge i drift —
et «alternativ»?**

Motstanderne svarer nei til EF, men svarer ikke ja til noe. De legger ikke fram noe alternativ. Det henger sammen med at de ikke gir noe samlende helhetssyn som kunne danne grunnlaget for et slikt alternativ.

Det inntrykk «motmeldingen» gir, er at Norge utenfor EF blir et land i drift.

Vi sier JA til EF fordi vi sier nei til et Norge i drift.

2. Samarbeid på folkestyrets grunn

Vi sier JA til EF fordi det står for nært samarbeid mellom stater som bygger på det politiske demokratiet.

Vi sier JA til EF fordi samarbeidet gir oss muligheter for bedre styring med den utvikling som de enkelte statene har vanskelig for å styre.

Vi sier JA til EF fordi samarbeidet er bygd opp slik at det gir muligheter for demokratisk styring og vern om de små folkenes interesser.

Vi sier JA til EF fordi de store folkelige menings- og interessegruppene kan finne sammen i solidarisk samarbeid over landegrensene for å øve innflytelse på den felles politikken i et demokratisk Vest-Europa.

EF's institusjoner

Medlemsstatene i EF har ønsket et forpliktende samarbeid på grunnlag av demokratiet. Diktaturstater som Spania får ikke medlemskap i EF. Assosieringsavtalen med Hellas er lagt på is. Samtidig har de ikke villet la de nasjonale statene gå opp i en felles-stat. Dette har bestemt den oppbygging EF har.

Motstanderne avslører i «motmeldingen» en så negativ holdning til samarbeid i Vest-Europa at ingen tenkelige organisasjonsformer kunne tilfredsstille dem.

De hevder at Forsamlingen som ikke er direkte valgt, men oppnevnt av nasjonalforsamlingene, praktisk talt ikke har noen myndighet.

De hevder at Kommisjonen der medlemmene

**Demokrati og
nasjonalstater**

blir oppnevnt av regjeringene, men ikke står til ansvar for dem, er et farlig byråkratisk organ.

Dette betyr da mangel på demokrati.

Denne mangelen skulle det være lett å bøte på. Forsamlingen kunne bli omdannet til et folkevalgt europeisk parlament. Kommisjonen kunne bli omdannet til en regjering som sto til ansvar for dette parlament.

Dette ville bety at vi fikk en forbundsstat og en europeisk regjering.

Forfatterene av «motmeldingen» har en svakt begrunnet, men likevel meget sterk tro på at EF vil utvikle seg til en slik forbundsstat. Men det er dette som fyller dem med skrekk.

**Motstanderne for
mere demokrati
og mot mere
demokrati**

De klager over mangelen på en demokratisk oppbygging. Og de er motstandere av en slik demokratisk oppbygging fordi de er redd for at EF dermed ville utvikle seg til en forbundsstat.

Det er riktig at Forsamlingen har liten makt. Men den bidrar til å skape en toveis kontakt mellom Kommisjonen og nasjonalforsamlingene, dvs. til å minske den avstand mellom folkene og byråkratiet som motstanderne klager over.

I hovedsak har det alltid vært slik at den demokratiske forsamlingen støttet den «byråkratiske» Kommisjonen og ønsket å bevare eller utvide dens myndighet. Her passer slett ikke skjemaet med en motsetning mellom byråkrater og folkerepresentanter.

Motstanderne konstaterer at medlemmene av Kommisjonen blir oppnevnt av regjeringene, men ikke står til ansvar overfor dem. Dette skal da for det første være udemokratisk. For det andre skal det bety at den norske regjering ikke kan øve innflytelse i Kommisjonen ved å gi instruksjer til det norske medlemmet.

**Kommisjonen en
støtte for de små
statene**

Men nettopp de mindre statene i EF er gått sterkt inn for at Kommisjonens medlemmer skal være uavhengige av sine regjeringer. En annen ordning ville bety at også medlemmene fra de

større maktene da ble talsmenn for sine regjeringer. Erfaringen har vist at nettopp for de mindre statene er uavhengigheten en fordel. En liten stat kan oppnå samme lydhørhet som en stormakt.

Motstanderne bruker samme tankegang overfor EF's domstol. Fordi medlemmene er uavhengige av sine regjeringer, får vi ingen innflytelse gjennom et norsk medlem av domstolen. Men selv motstanderne kan ikke mene at dommere bør få instruks fra politiske myndigheter.

Motstandernes uvilje mot Kommisjonen, som mot Domstolen, bunner rett og slett i at de er mot hele det vesteuropeiske samarbeid og derfor mot alle de institusjoner det bygger på.

**Kommisjonens
oppgave:
konstruktive
løsninger**

Kommisjonen er framfor alt en praktisk løsning på det problemet at de nasjonale regjeringene trengte et felles internasjonalt embetsverk ved siden av de nasjonale embetsverk. Hvor de nasjonale embetsmennene fra de forskjellige departementer var innstilt på å verge sine nasjonale interesser, var Kommisjonen innstilt på å finne konstruktive løsninger. Her har den vært uunnværlig i mange vanskelige forhandlinger. **NORDØK**-traktaten forutsatte også at det skulle bli opprettet en «kommisjon».

Motstanderne har funnet ut at fordi Forsamlingen har liten makt og fordi Kommisjons-medlemmene og dommerne er uavhengige, vil Norge ikke ha noen «makt» utenfor Ministerrådet. Og her har vi bare et lite mindretall av stemmene. Derfor vil vi heller ikke her kunne øve innflytelse og vareta våre interesser.

Den skjebne at vi bare rår over et lite mindretall av stemmene, deler vi med alle medlemsstatene — også med de større selv om de har flere stemmer enn vi.

Men Ministerrådet fungerer ikke som en voteringsmaskin. Det kunne ikke gjøre det selv om det ble større adgang til å avgjøre saker ved voteringer.

**Ministerrådet
ingen
voteringsmaskin**

Ingen stat blir tvunget til å oppgi sine sentrale interesser. Erfaringen viser at dette gjelder for de små som for de store i EF. I saker der ett land har særlig sterke interesser, lytter man til dette landet. Ellers ville samarbeidet for lengst ha brutt sammen.

I de store sakene der alle medlemsstatene har interesser, må vi ikke tenke oss at vi stadig vil bli stående i mindretall mot en overvektig blokk som av en eller annen grunn liker å stemme nordmennene ned.

I omstridte saker vil det være delte meninger mellom regjeringene og kanskje også mellom politikerne i de enkelte land. Her vil vi alltid ha meningsfeller. I slike saker vil ikke avgjørelser bli tatt ved voteringer, men man vil prøve å nå fram til kompromisser.

Vi kan hevde våre spesielle interesser og vi får et ord med i de store avgjørelsene. Selvsagt kan vi aldri komme bort fra den kjensgjerning at vi er et lite land. Spørsmålet kan bare stilles slik:

Medbestemmelsesrett

Har vi ikke som et lite folk fordel av å ha medbestemmelsesrett og å være med på viktige avgjørelser som i alle fall griper inn i vårt eget liv som europeiske folk? Oppveier dette ikke den innrømmelsen vi gir de andre folkene ved at vi gir avkall på å bruke en del virkemidler som de mener kunne skade dem?

Internasjonaliseringen av våre problemer

I alle vestlig-demokratiske land har vi i de siste årene vært opptatt av «nærdemokratiet». Hvor det er mulig, prøver man å føre avgjørelser over fra nasjonale myndigheter til lokale og regionale.

Det skyldes at de politiske avgjørelsene griper stadig sterkere inn i de enkelte menneskers liv og i lokalsamfunnenes miljø.

Den kjensgjerning gjenstår likevel at det finnes nok av viktige saker som kommunene ikke makter alene, men der de må søke samarbeid med staten eller overlate dem til staten, dvs. til Storting og Regjering. Ikke alle avgjørelser kan bli tatt på samme plan.

Avgjørelse på mange plan — lokalt, regionalt, nasjonalt, internasjonalt

Hvordan vi vil fordele makten her hjemme mellom kommuner, fylker og stat blir ikke berørt av medlemskapet i EF. Men det finnes i dag også saker som de enkelte regjeringene og parlamentene ikke makter å løse, og der det trengs samarbeid med en videre krets av regjeringer.

De saker som EF beskjefstiger seg med, vil ikke være av dem som lokale og nasjonale myndigheter like godt selv kan ta seg av og som bare angår dem selv. Det er ingen som vil lesse slike saker over på EF.

EF er sprunget fram av den erkjennelsen at det finnes store oppgaver som best kan eller bare kan bli løst gjennom samarbeid i Vest-Europa.

Hvis de enkelte mennesker og samfunn blir stående maktesløse overfor utviklingen og problemene, da er ikke dette demokrati. Demokrati har å gjøre med makt, ikke med maktesløshet.

Maktesløshet er ikke demokrati

Men når vi søker å løse oppgaver ved samarbeid mellom mange stater, oppstår selvsagt det problemet som motstanderne er opptatt av; det kan bli større avstand, flere instanser, mellom den enkelte borger og organer der avgjørelsene blir tatt.

Mulighetene for å overvinne denne avstanden og å gi de enkelte borgere mulighet for å følge med og å hevde sine synspunkter, blir imidlertid større i samarbeid organisert som i EF enn i vanlige forhandlinger bak lukkede dører mellom diplomatene. Og hvis det er noe «byråkratene» i Brussel ønsker, er det å få sakene ut til folkene og å vekke interesse og aktivitet blant borgere i alle medlemsland.

Nå kan man si at EF-samarbeidet er mere fast og forpliktende enn vanlig internasjonalt samar-

beid. Men erfaringene viser at det nettopp er et forpliktende samarbeid Vest-Europa trenger.

De små staters interesse: forpliktende samarbeid Vi selv har liten bruk for løfter og traktater som andre lett kan løpe fra når det passer dem. Hvis det er noe som ikke er i de små statenes interesse er det nettopp dette. Vi ønsker at andre skal forplikte seg overfor oss. Det betyr at vi selv må være villige til å ta på oss noen forpliktelser overfor det større fellesskapet.

Motstanderne er sterkt opptatt av hvor vanskelig det kan bli for de store folkelige interesse- og meningsgruppene å finne hverandre i et samarbeid over landegrensene i EF. De kan peke på problemer med språk og med ulikheter i kultur.

Men dette er vanskeligheter som melder seg ved alt samarbeid over grensene. Det er slike vansker som er til for å overvinnes. Hvis ikke, mener man ikke noe med internasjonalt samarbeid og solidaritet.

Det blir hevdet at EF ikke er demokratisk nok til at det kan bli et sentrum der slike store grupper kan møtes og øve innflytelse. Men motstanderne antyder overhodet ikke noe alternativ — noen andre veier til å oppnå et slikt samarbeid.

Et godt stykke på vei er man kommet, men her står meget igjen. Jo viktigere samarbeidet i EF blir, jo sterkere vil et samarbeid over landegrensene tvinge seg fram også i forholdet mellom de store menings- og interessegruppene. Her kan de møtes i solidaritet og med muligheter for politisk handling som ikke i noen annen internasjonal organisasjon.

Folkelig samarbeid og solidaritet over landegrensene Slik EF bygger på det politiske demokratiet i medlemsstatene, slik EF søker å bygge ut samarbeidet på dette demokratiske grunnlaget, slik vil EF også gi mulighetene for å utvikle forståelse, samarbeid, solidaritet og politisk aktivitet for de store folkegruppene innenfor et demokratisk Vest-Europa.

3. Vår utenrikspolitikk og EF

Norsk medlemskap i EF er en naturlig videreføring av den utenrikspolitikken Norge har fulgt i etterkrigstiden. *Vi sier JA til EF* fordi vi ønsker å videreføre vår forankring i et forpliktende samarbeid med de demokratiske land i Vest-Europa. *Vi sier JA til EF* fordi vi ønsker at det forpliktende samarbeidet i Vest-Europa skal kunne gå inn i en bredere samarbeids- og fredsordning for hele Europa. *Vi sier JA til EF* fordi vi vil være med på å sikre grunnlaget for et varig og likeverdig samarbeide mellom Europas og Nord-Amerikas folk. *Vi sier JA til EF* fordi vi ønsker å verne om de nordiske lands interesser i den europeiske utvikling. *Vi sier JA til EF* fordi vi ønsker å styre kreftene som virker på tvers av landegrensene.

**EF en naturlig
videreføring**

Norges vei

Dersom Norge skulle bli stående utenfor et utvidet EF, ville det være første gang vi stilte oss utenfor et vest-europeisk samarbeide der alle de fremste statene i Vest-Europa er med. Dette måtte bli oppfattet av omverdenen som en kursomlegging. Blant de som er motstandere av norsk medlemskap i EF finner vi også de som i alle år har vært mot Norges vestlige forankring. EF-saken har gitt dem en politisk plattform de har manglet hittil. *Vi sier JA til EF* fordi vi ikke ønsker et Norge i drift. Medlemskap i EF er en trygging av vår vestlige forankring.

**Ja til vår vestlige
forankring
Nei til et Norge
i drift**

EF-samarbeidet har røtter i ønsket om å forhindre nye stridigheter og fiendskap mellom de europeiske folk. EF har skapt en ramme for for-

**Forsoning og
fred i Europa**

soningen mellom arvefiendene Tyskland og Frankrike. EF-landene har villet forebygge nye konflikter ved å spinne et omfattende nett av gjensidig avhengighet. Det er en historisk begivenhet når Storbritannia for første gang binder seg til en forpliktende og langsiktig deltakelse i utformingen av det politiske mønster i Europa. De tradisjonelle motsetningsforhold og skiftende allianser er for første gang erstattet med en gjensidig forpliktende og varig samarbeidsordning.

Den kalde krigen oppsto i forbindelse med delingen av Europa etter den andre verdenskrig. Det er EF-landene Vest-Tyskland og Frankrike som nå har gått i bresjen for å bryte ned stengslene mellom øst og vest i Europa. Willy Brandt ble hedret med Nobels fredspris for sin innsats i forbindelse med normaliseringen av forbindelsene mellom Vest-Tyskland og landene i Øst-Europa. Denne normaliseringen er nå godtatt som en av grunnstenene i vest-tysk Europapolitikk.

**Øst-politikken
forutsetter
styrket
vest-politikk**

Slik Willy Brandt har slått det fast, er Vest-Tysklands forankring og trygghet i et samarbeidende Vest-Europa en forutsetning for den utstrakte hånds politikk overfor Øst-Europa. På samme vis er denne øst-politikken en nødvendig forutsetning for en utvidelse og utdypelse av det vest-europeiske samarbeidet til også å omfatte utenrikspolitikken.

Det er skapt en ny bevegelse i europeisk politikk. Vårt land må også finne sin plass i utviklingen.

Norge er av geografien plassert i utkanten av Europa. Vi har imidlertid smertelige erfaringer for at vi ikke kan finne trygghet i isolasjon fra den politiske utvikling i Europa. I hele etterkrigstiden har Norge søkt trygghet i aktiv deltagelse i det vestlige samarbeidet gjennom Europarådet, OEEC/OECD, NATO og EFTA. EFTA var alltid ment som en mellomstasjon på veien til EF. Striden om formene i det europeiske samarbeidet, som i sin

tid førte til splittelsen mellom EFTA og EF-landene, hører nå fortiden til. Norges plass i et utvidet EF betyr fortsatt aktiv medvirkning i formingen av det Europa vi har vært med på å bygge opp på ruinene fra den annen verdenskrig.

Blant motstandere av norsk medlemskap i EF hevdes det ofte at Norge bør følge Sveriges linje. Norge har ikke fulgt Sveriges linje siden 1940 da vi ble tvunget til et dramatisk farvel til nøytraliteten. Skulle vi følge Sverige i 1972, ville dette være et klart brudd med den utenrikspolitiske linje Norge har fulgt i de siste årtier. Det er hensynet til nøytralitetspolitikken som gjør at Sverige ikke ønsker fullt medlemskap i EF. Norge står fritt til å velge den beste løsning. Vi kan si JA til medlemskap i EF.

**Norge har ikke
nøytraliteten
som binding**

Utenrikspolitisk samarbeid og utviklingen i EF

I Folkebevegelsens «motmelding» hevdes det at utviklingen i EF med nødvendighet må følge et bestemt spor. Dette sporet leder rett til «politisk union», «militær samordning» og en «fremstormende supermakt».

Dette er foreldete forestillinger som ikke passer med den faktiske utvikling av EF-samarbeidet. Integrasjon på det økonomiske området fører ikke automatisk til en tilsvarende utvikling når det gjelder utenriks- og forsvarspolitikken. De historiske nasjonalstatene som Frankrike og England ønsker ikke å oppgi selvstendigheten på dette området. Striden mellom «føderalistene» — de som ønsket en utstrakt grad av overnasjonalitet — og «funksjonalistene», som ønsket å legge hovedvekten på regjeringssamarbeidet, er ikke lenger aktuell innenfor EF.

Det utenrikspolitiske samarbeidet EF-landene har innledet på grunnlag av den såkalte Davignon-

Regjeringssamarbeid og utenrikspolitikken

rapporten er et klart uttrykk for at dette samarbeidet har form av et *regjeringssamarbeide*. Selv om en «politisk samling» er den uttalte målsetting for samarbeidet er det her ikke tale om noe overnasjonalt element etter fastlagte etappeplaner. Det er EF-statene selv som ved samspill og forhandlinger vil bestemme *takten* i utviklingen mot politisk samling og det *innholdet* og den *formen* samlingen vil få. Intet er her gitt. EF-landene vil skrittvis og nyttebetont samrå om utenrikspolitiske problemer og samordne politikken der dette er mulig. Det er sannsynlig at en samordning først og fremst vil vinne fram i spørsmål som angår utviklingen i Europa. Forberedelsene til en konferanse om sikkerhet og samarbeid i Europa har stått fremst i de utenrikspolitiske drøftelsene EF-landene imellom.

Et fast sekretariat? Det utenrikspolitiske samarbeidet blant EF-landene har form av halvårlige utenriksministermøter. Møtene blir forberedt av embetsmenn fra hovedstedene. De møtes fire ganger i året og utgjør den såkalte politiske komité. I forbindelse med forberedelsene til det vest-europeiske toppmøtet, som vil bli avholdt høsten 1972, har man drøftet muligheten av å opprette et fast sekretariat som kan forestå den tekniske tilretteleggelse av utenriksministermøtene og møtene i den politiske komité.

Ingen «utenriks-politisk integrasjon» «Motmeldingen» sjonglerer med begrepene og ordene på måter som forvirrer. Når det i Davignonrapportens tredje del heter at utenriksministrene etter to år skal avgi en rapport om resultatet av de «utenrikspolitiske konsultasjoner», velger «motmeldingen»'s forfattere betegnelsen «den utenrikspolitiske integrasjon». Land som Frankrike og Storbritannia har gjort det klart at de ikke ønsker noen utenrikspolitisk integrasjon.

Det hevdes uten snev av kildebelegg at det foregår en «klarering med hensyn til Fellesskapets framtidige militære status». Dette er uriktig!

I «motmeldingen» heter det at det ikke er kjent hvilke samarbeidsformer det legges opp til. Derfor spekulerer motstanderne over muligheten av en «militær integrasjon». De tar en øyeblikkelig avskjed med den politiske virkelighet i Paris og London. Konklusjonen blir at «om samarbeidsformen er et åpent spørsmål for offentligheten, behøver det ikke bety at man på høyeste hold ikke har nådd fram til avklaring. Det kan være mange grunner til at en slik avklaring ennå ikke er presentert for offentligheten». Antydningene henger i løse luften. Motstanderne har laget et spøkelse av løs fantasi, mistro og frykt for sammensvergelse. De kan ikke være tilhengere av Norges fortsatte alliansesamvirke med de samme stater som tillegges slike skjulte hensikter. Vi sier JA til EF fordi vi har tillit til demokratiene i Vest-Europa.

Det saklige grunnlaget for en samordning av utenrikspolitikken til landene i et utvidet EF er nå meget bedre enn i femti- og sekstiårene. Kolonistatene har i hovedsak avvirket sine kolonivelder. Frankrike og England konkurrerer ikke lenger om å lede Europa. Vest-Tyskland har normalisert sitt forhold til Øst-Europa. De skarpe og splittende særinteresser i utenrikspolitikken er dermed borte. Grunnlaget for fellesopptreden og en samlet og konstruktiv innsats fra EF-landenes side kan nå finnes i den langsiktige utforming av fredsordningen i Europa. «Motmeldingen» er nesten stum når det gjelder øst-vest politikken i Europa. Den nøyer seg med påstanden om at dersom en alleuropeisk sikkerhetsordning ikke blir bygget opp «forholdsvist rask(t)» vil EF sannsynligvis «integrere sin militærpolitikk». Det logiske og politiske grunnlag for denne slutning forblir en ukvedet vise.

Det kan være liten tvil om at EF-statene i stor utstrekning vil komme til å prege opplegget til og gjennomføringen av en konferanse om sikkerhet og samarbeid i Europa. Dersom Norge ble stående utenfor EF, ville vi tape muligheter for å

Mistro til Norges allierte?

Nytt grunnlag for samordning av utenrikspolitikken

EF for konferanse om sikkerhet og samarbeid i Europa

øve innflytelse på utviklingen av det all-europeiske samarbeidet. Innenfor NATO ville vår evne til medvirkning svekkes i den utstrekning de europeiske land forøvrig har samordnet sine standpunkter før drøftingene med USA og Canada i NATO-Rådet. Det er en rekke viktige norske interesser som må ivaretas i forbindelse med utviklingen av sikkerhetsordningene i Europa. Norge må være i posisjon til best mulig å ivareta disse interessene. Også av denne grunn sier vi JA til EF.

De små staters innflytelse

De små statene trykkes i EF-samarbeidet

Motstanderne går ut fra at de store statene vil presse de små til å sluke det de blir enige om. Men det gis *ingen* eksempler på dette fra EF-samarbeidet. Erfaringene viser at når det er delte meninger om en sak, vil vi finne både store og små stater på ulike sider. Ingen stat i EF tvinges til å oppgi sentrale interesser. Det er de små statene i EF som særlig vinner innflytelse og sikres handlefrihet. De store statene kan bedre greie seg alene. Tryggheten for de små statene ligger i selve den verdi som *alle statene tillegger samarbeidet i EF*. Dette samarbeidet forutsetter at man tar hensyn til interessene til alle medlemslandene enten de er store eller små. Småstatene Belgia, Holland og Luxembourg hører derfor også til EF-samarbeidets ivrigste tilhengere.

«Motmeldingen» er krass i sin kritikk av og frykt for EF-samarbeidet, men *den gir oss intet alternativ*. Er det grunn til å anta at Norges innflytelse ville øke om vi sto utenfor EF? Hvilke argumenter kunne man mobilisere til fordel for denne slutningen? På dette punkt kan det være på sin plass å sitere noe Gunnar Garbo sa i Stortinget under EF-debatten 24. 4. 1962:

«... gjør seg skyldig i en bristende logikk, når han på den ene siden foregir at det for Norge

ikke ville være mulig å øve noen politisk innvirkning som medlem av Fellesskapet, mens han på den annen side utmåler de muligheter Norge har til å øve en politisk innflytelse i verden som helhet.

Logisk sett går det ikke an å ta et slikt standpunkt. Enten får man mene at Norge er et lite hjelpeløst land som lite kan utrette i det hele tatt, eller så får man mene at vi har muligheter. Og da må vi nødvendigvis også ha det innenfor et fellesskap med de folk vi står nærmest når det gjelder samkvem, kjennskap og kontakter, blant de folk hvor vi lettest kan gjøre vår innflytelse gjeldende direkte, og da indirekte overfor verden som helhet.»

Det er ingen grunn til å anta at de ti årene som har gått siden 1962 har tæret på logikkens krav.

EF og utviklingen av Atlanterhavssamarbeidet

Norges beliggenhet og tradisjoner er slike at vi har ønsket å bygge vårt sikkerhetspolitiske samarbeid på et nært samvirke med Atlanterhavsstatene Storbritannia, USA og Canada. Vi har ønsket å forankre samarbeidet med USA i et bredere samarbeide mellom USA og de vest-europeiske stater. Det er derfor nødvendig at Norge også er med der den vest-europeiske delen av det atlantiske samarbeidet gis politisk form og innhold. I en periode der supermaktenes konkurranseforhold kan komme til å øke i våre nærmeste omgivelser, blir dette behovet større. Vi sier JA til EF fordi vi ønsker trygghet i politisk samhörighet snarere enn i militær oppbygging.

Amerikansk deltagelse i sikkerhetsordningen i Europa er nødvendig for å sikre friheten og freden

**Atlanterhavs-
samarbeidet er
viktig for freden
i Europa**

i vår verdensdel. Formene for og omfanget av den amerikanske deltakelse vil endres med utviklingen. De er allerede i støpeskjeen og Norge vil med sine atlantiske tradisjoner, interesser og beliggenhet kunne bidra til å gi det atlantiske samarbeidet et nytt og balansert grunnlag. «Motmeldingen» nevner overhodet ikke Atlanterhavssamarbeidet. Er dette tilfeldig?

Vi vil sikre Norge i handels- og valuta-politikken

Det atlantiske samarbeidet er av stor viktighet for Norge også når det gjelder utviklingen av handelsforbindelsene og valutapolitikken. Muligheten for konflikt på disse områdene henger som en trusel over også de andre deler av samarbeidet mellom Nord-Amerika og Vest-Europa. Det er først og fremst i forhandlinger mellom EF, USA og Japan at disse problemene vil bli håndtert. Vi sier JA til EF fordi vi ønsker at Norge skal ha et ord med i laget om styringen av handels- og valutaproblemene. Norge er svært avhengig av varebytte med omverdenen. Vi er blitt vant til å ta en fri-handel situasjon som gitt. Medlemskap i EF vil gi oss posisjon til å være med på å motvirke proteksjonisme og til å sikre oss mot de uheldige virkningene av en proteksjonistisk utvikling om den skulle komme.

Norge, Norden og EF

Norge og Danmark som bro fra Norden til Europa

Norge er et nordisk land. Men den nordiske rammen er for snever til at vi kan løse våre utenrikspolitiske problemer og oppgaver innenfor denne. De nordiske land har ført forskjellig sikkerhetspolitikk og skapt en spesiell «balansesituasjon» i Norden. De tilknytningsformer de enkelte nordiske land nå søker til EF gjenspeiler denne situasjonen. Norge og Danmark kan bygge bro fra

Norden til Europa fordi de ikke har nøytraliteten som bremse. Tre fjerdedeler av vareimporten og eksporten til de nordiske land er knyttet til landene utenfor Norden. Et utvidet EF vil være det stor-marked som er hovedmålet for de nordiske lands handelspolitikk. Vi sier JA til EF fordi vi ønsker å bidra til å sikre de nordiske interesser i Europa.

Det er derfor ingen nødvendig motsetning mellom utbygging av det nordiske samarbeidet på den ene siden og norsk medlemskap i EF på den annen. Utviklingen har tvert imot vist at våre forhandlinger om medlemskap i EF har virket stimulerende på utbyggingen av det nordiske samarbeidet. Samtidig med at Norge og Danmark forhandlet med EF, fikk vi en ny giv i Norden som har gitt det nordiske samarbeidet fastere form og et større innhold. Vi kan her minne om opprettelsen av Det Nordiske Ministerråd. De nordiske regjeringene har også utnevnt egne samarbeidsministre og en embetsmannskomite som skal bistå ministrene. Videre er det vedtatt å opprette et fast sekretariat for nordiske samarbeidsspørsmål med tjenestemenn som er uavhengige av de nasjonale forvaltninger. Den nordiske kulturavtalen trådte i kraft 1. januar 1972 og forutsetter opprettelse av en egen embetsmannskomite og et felles sekretariat for kulturelt samarbeid. I oktober 1971 ble det besluttet å opprette et eget nordisk økonomisk samarbeidsutvalg under Ministerrådet. Ministerrådet er pålagt å utarbeide et handlingsprogram for nordisk samarbeid med spesiell vekt på næringspolitikk, distriktpolitikk og miljøpolitikk. Dette programmet vil bli diskutert under Nordisk Råds sesjon i 1973. De nordiske land har i en årrekke hatt regelmessige utenriksministermøter. Disse møtene vil fortsette også etter at Norge er blitt medlem av EF.

«Suget fra Brüssel» har virket til å fremme tiltak for å bevare og styrke de nordiske lands sosiale og kulturelle egenart. Den nordiske kultur er og

Ny giv i Norden

har vært uløselig knyttet til den felles-europeiske kultur og samfunnsutvikling. Vi sier JA til EF fordi vi ønsker å styrke båndene både i Norden og til Europa.

Internasjonaliseringen av samfunnslivet

Vi står i dag overfor en internasjonalisering av de fleste sider av samfunnslivet. Dette må også få følger for vår utenrikspolitikk. Det melder seg nye oppgaver og nye interesser som vi må forsvare og verdier vi må verne om. De store tverrnasjonale problemene stanser ikke ved landegrensene. Nasjonalstaten er i ferd med å bli innhentet av utviklingen. Vi står idag overfor problemet om å gjenvinne suverenitet vi har tapt eller er i ferd med å tape.

Vi må gjenvinne tapt suverenitet

Kapitalen til de store flernasjonale selskapene finner sin vei over landegrensene. Skitten og avfallet fra industrivirksomheten stanses ikke av grenser på kartet. De fattige landenes problemer kan de rike landene bare lindre ved felles anstrengelser. Utviklingen av teknologi som kan tjene snarere enn diktere de menneskelige behov, krever internasjonalt samvirke. De internasjonale valutaproblemene vil kunne rasere hele vår velferdspolitikken om vi ikke får et omfattende og forpliktende samarbeid. EF-samarbeidet gir muligheter for å innføre en politisk balanse i forholdet til disse problemene. Skallet er der og som medlemmer vil vi kunne være med på å forme innholdet. Vi sier JA til EF fordi vi vil være med på å styre utviklingen.

4. Vår økonomiske politikk og EF

Gjennom vår økonomiske politikk forsøker vi å bedre og sikre arbeids- og levevilkårene for menneskene i Norge. Målsettingen omfatter full sysselsetting, jevn og høy økonomisk vekst og en rettferdig fordeling av de godene som skapes i samfunnet. Det er alminnelig enighet om at det er nødvendig at samfunnets organer tar aktivt del i å styre utviklingen i samsvar med de målene som settes opp.

Norge er mindre enn de fleste land en isolert økonomisk enhet. For best mulig å utnytte tilgangen på råvarer, arbeidskraft og kapital må vi delta i den internasjonale arbeidsdeling. Vår økonomi er vevd inn i den europeiske økonomi. Deltakelsen i det internasjonale varebyttet har vært en forutsetning for velstandsøkningen i Norge. Vi eksporterer bortimot halvparten av det vi produserer i landet. Omlag halvparten av de varene vi bruker kommer fra utlandet. Kapitalimporten har muliggjort vårt høye investeringsnivå.

Utviklingen i norsk økonomi er avhengig av utviklingen av verdensøkonomien og spesielt økonomien i Vest-Europa. Beslutninger i andre land får virkninger i Norge.

Vi sier JA til EF fordi vi ønsker styring over den norske økonomien.

Omlag 55 % av den norske eksporten går til landene i det utvidete EF. En nesten like stor del av vår import kommer fra disse landene. Vår økonomi er en del av Europas.

Vi sier JA til EF fordi vi ønsker medbestemmelse over den økonomiske utvikling i Europa.

Norge må delta i den internasjonale arbeidsdelingen

Styring

Avhengigheten av EF

Små land vinner på samarbeid

Norge har alltid tatt aktivt del i internasjonalt økonomisk samarbeid. For de små land er det en fordel at dette samarbeidet er mest mulig forpliktende. Vi har deltatt i GATT-arbeidet for en mest mulig fri handel uten toll og kvoter. Vi har vært med i det internasjonale valutafond for å skape stabilitet i valutaforholdene. Vi har sett frukter av arbeidet, men det har ikke vært forpliktende nok til å hindre beskyttelsestiltak og valutasingninger. Gjennom en økonomisk og monetær union vil det utvidete EF få økte muligheter til å kontrollere konjunktorene.

Vi sier JA til EF fordi Norge med sin store utenrikshandel og skipsfart er avhengig av stabile handels- og valutaforhold.

Medlemskap gir rett til medbestemmelse. Står vi utenfor EF, må vi tilpasse oss beslutningene uten at våre interesser er representert. *Vi sier JA til EF* fordi vi vil ta ansvar for fremtiden. *Vi sier JA til EF* fordi vi vil være med på å forme en økonomisk og monetær union i EF.

EF som økonomisk system

Romatraktaten en ramme

Romatraktaten gir bare en ramme for samarbeidet mellom EF-landene. Den låser ingen i en bestemt politikk. Likesom i Norge er det i de øvrige europeiske land politisk strid om virkemidlene og prioriteringene i den økonomiske politikken. Både de sosialistiske og de borgerlige partier ser EF som en ny mulighet for å virkeliggjøre det gode samfunn. Vi har meget både å hente og gi i utviklingen av det moderne samfunn.

Vi sier JA til EF fordi vi vil være med på å skape et godt samfunn i Norge og i Europa.

Motstanderne hevder at Romatraktaten forplikter landene til å føre en ensidig vekstpolitikk. Dette

er ikke riktig. Målsettingene som er formulert i traktaten inneholder ord som «harmonisk utvikling», «likevektig vekst», «økt stabilitet». Formuleringene binder ingen til bestemte avveininger. Romatraktatens formulering av målsettingen er mer framtidsrettet og moderne i beste forstand enn f. eks. den vi finner i Regjeringen Bortens langtidsprogram for årene 1970—73. Der heter det: «Hovedformålet for den økonomiske politikk i programperioden er å fremme en sterk økonomisk vekst i landets samlede produksjon, opprettholde full sysselsetting, sikre en rasjonell utnyttelse av landets ressurser og en rimelig inntektsfordeling». Økonomisk vekst har vi som målsetting til felles med EF-landene. Økonomisk vekst er en nødvendig forutsetning for at vi skal kunne løse samfunnsoppgavene. Forståelsen av at veksten må styres og at vi må bevare og verne om naturen, miljøet og ressursene har vi også til felles med EF-landene. (Se forøvrig kapittel 7).

Balansert vekst

Det er enighet i EF om at myndighetene må gripe inn for å styre den økonomiske utviklingen. Noen EF-land bruker sterkere reguleringer enn Norge på enkelte områder. Norge er kommet langt i bruken av nasjonal- og langtidsbudsjetter. En utstrakt bruk av planlegging og direkte virkemidler finner sted også i Frankrike og Holland. Det er den franske tradisjon som preger arbeidet i EF. Også i Vest-Tyskland blir økonomisk langtidsplanlegging brukt i økende grad. En utvidelse av EF-samarbeidet om økonomiske og pengepolitiske spørsmål vil gi muligheter for bruk av planøkonomiske metoder på internasjonalt plan.

Planlegging

EF-landene har i likhet med Norge «blandingsøkonomier» der det offentlige eier eller kontrollerer betydelige deler av den økonomiske virksomheten. Norge står ikke i noen særstilling. Det offentlige spiller minst like stor rolle i den økonomiske virksomhet i Italia og Frankrike. Også i Vest-Tyskland er den offentlige virksomhet betydelig.

Blandingsøkonomi

Inntektsfordelingen og de offentlige budsjetter

Det er et viktig mål i norsk økonomisk politikk å nå fram til en rimelig fordeling av inntektene. Denne målsetting har vi også felles med EF-landene.

Inntektsutjamningen kan fortsette

Motstanderne påstår at det er en skjevare inntektsfordeling i EF-landene enn i Norge. Grunnlaget for påstanden er svakt. Oppgaver over inntektene til ulike yrkesgrupper gir ikke godt nok svar. Det er vanskelig å finne materiale som belyser fordelingen av inntektene på samtlige lønns-takere. Forskjellene er så små at det er vanskelig å påvise dem. Men viktigere er det å slå fast at Norge ikke vil bli tvunget til å legge mindre vekt på inntektsutjamningen som en følge av medlemskap i EF.

De fleste virkemidlene som brukes til å påvirke inntektsfordelingen er knyttet til statsbudsjettet. Den personlige skattelegging hører ikke til de områder hvor det er planer om samordning. Det samme gjelder trygdeavgiftene. Sosialtrygdene i Norge vil ikke bli påvirket av planene om en økonomisk og monetær union. I alminnelighet vil skatte- og sosialpolitiske tiltak for å jevne ut inntektene i de små land føre til at importen øker mer enn eksporten. Derved svekkes handelsbalansen. I EF blir dette et samordningsproblem og ikke en avveining av motstridende interesser.

De offentlige budsjetter øker i EF og Norge

Motstanderne påstår at retningslinjene for EF-landenes politikk i 1972 bærer bud om at det legges mindre vekt på å jamne ut inntektene. Minister-rådets ønske om å begrense veksten i de offentlige utgiftene var knyttet til en bestemt konjunktursituasjon.

De nye tilrådinger som Rådet kom med i 1972 slår ihjel myten om at EF-organene ønsker å begrense de offentlige utgiftene av prinsipielle grunner. Størrelsen på de offentlige budsjetter har økt

med 10—13 % i året i alle landene i et utvidet EF. Nivået for de samlede offentlige skatteinntekter og offentlige utgifter ligger mellom 33 og 40% av bruttonasjonalproduktet for alle landene (Norge inkludert). Det er også verd å minne om at det ikke så mye er veksten som sammensetningen av de offentlige budsjettene som påvirker inntektsfordelingen.

Den samordning av statsbudsjettene som EF-landene har lagt opp til skjer gjennom tilrådinger til de enkelte medlemsland. Det viktige er at EF-landene får en samlet oversikt over konjunktursituasjonen. De kan samordne budsjettpolitikken med sikte på å unngå å skape vansker for hverandre. Med økt kontroll over konjunktorene får landene også større muligheter til å styre den økonomiske utvikling. Vi sier JA til EF fordi vi ønsker styring over den økonomiske utvikling.

**Økte styrings-
muligheter**

Motstanderne hevder at vi mister sjølråderetten om vi går inn i EF. En utstrakt bruk av sjølråderetten førte i tidligere tider til handelskrig og store valutasingninger. Verdenshandelen gikk ned, arbeidsløsheten steg og ressursene ble dårlig utnyttet. Vi vinner råderett ved å gå inn i et samarbeid som forplikter både de store og de små landene til å følge fellesreglene.

**Forpliktet til å
følge reglene**

Levekostnadene

«Motmeldingen» hevder at levekostnadene vil øke vesentlig om Norge går inn i EF. Videre påstår motstanderne at «medlemskapskontingenten» er så høy at Staten ikke vil ha midler nok til å motvirke prisstigningen.

Det faktiske forhold er at det ikke er mulig å påvise vesentlige endringer i levekostnadene som en følge av norsk EF medlemskap. Ut fra en statistisk beregning, som motstanderne også godtar, regnes det med en prisstigning på 0,5 % pr. år i

**Ingen vesentlig
endring av
levetekostnadene**

overgangstiden. Prisstigningen har først og fremst sammenheng med tilpassingen til jordbruksprisene i EF. Vi må betale litt mer i forretningene for matvarer, men samtidig trenges det mindre skatter for å dekke prissubsidiene på disse varene. Prisstigningen er meget beskjeden sammenlignet med den alminnelige prisstigning i Norge og andre land. Bortfallet av forbrukersubsidier vil kunne frigjøre midler til andre samfunnsoppgaver.

Av EF-landene er det bare Frankrike som har hatt en like stor prisstigning som Norge (ca. 70 %) i tidsrommet 1958-1971. I Vest-Tyskland var prisstigningen nesten bare halvparten så stor som i Norge (38,6 %).

Fordi det økonomiske samarbeidet i Europa ikke har vært tilstrekkelig forpliktende og omfattende, har tiltak for å stimulere økonomien i de enkelte land skapt uforutsett stor etterspørsel — og dermed inflasjonspress — hos andre. Et nærmere økonomisk samarbeid kan tjene til å dempe inflasjonsbølgene.

Motstanderne antar at vi får lite igjen for våre bidrag til Fellesskapets budsjett. Men de gir ingen grunner for hvorfor vi skulle få mindre tilbake enn det vi skyter inn. Erfaringen tilsier at vi skulle få minst like meget tilbake.

EF mot inflasjon

I «motmeldingen» ser man bort fra den ekstraintekt som jordbruket vil kunne få ved å legge om produksjonen etter de endrete priser. Denne «gevinsten» er av Landbrukets Institutt beregnet til halvparten av det øyeblikkelige inntektstap på 900 millioner kroner.

Positive virkninger på lang sikt

På kort sikt er det derfor ingen grunn til å anta at forbrukernes stilling vil bli dårligere. På lengre sikt vil de positive virkningene på den økonomiske vekst og utbyggingen av norsk økonomi muliggjøre inntektsøkninger og øke næringenes evne til å bære omkostningene uten å legge på prisene.

Økonomisk fordelaktig

Motstanderne påstår at det er enighet om at det vil bety lite for norsk økonomi om Norge blir

med i EF eller står utenfor. Dette er ikke riktig. De fleste er enige om at det ligger økonomiske fordeler i et medlemskap. Uenigheten dreier seg om *hvor stor* den økonomiske gevinst er. Her hevder tilhengere at EF-medlemskap vil føre til en vesentlig høyere vekst, ikke minst på grunn av utviklingen av avansert eksportindustri, enn om Norge står utenfor. Andre, som er motstandere av politiske grunner, hevder at de økonomiske sidene av saken er uvesentlige. Det er vanskelig å finne sammenhengen når det ett sted i «motmeldingen» understrekes at man er mot medlemskap i EF fordi EF legger ensidig vekt på økonomisk vekst og det et annet sted hevdes at medlemskap betyr lite for vår økonomi.

EF-landene har nådd betydelige resultater etter at samarbeidet tok til. Landene har hatt en høy og jevn vekst. Samhandelen og sysselsettingen har økt jevnt samtidig som arbeidsløsheten har avtatt.

Gjennomsnittsinntekten pr. lønnstaker har økt med 145% fra 1958 til 1969. I Norge var økningen 113% i det samme tidsrommet. Bortsett fra Italia, som ligger etter, er gjennomsnittsinntekten i EF-landene og i Norge omtrent på samme nivå.

Erfaringene viser at de seks EF-landene har høstet økonomiske fordeler av samvirket. Norge skulle med sin store utenrikshandel og sin handelsflåte ha de beste muligheter for å gjøre det samme.

Vi sier JA til EF fordi vi ønsker vekst og utvikling i den norske økonomien.

Fellesskapet som tollunion

Dersom Norge går med i EF, vil all norsk eksport til det utvidete Fellesskap slippe toll og andre handelshindringer. I neste kapittel peker vi på de store fordeler dette har for de norske næringene. Som medlem må vi også tilpasse oss Fellesskapets ytre tollmur. Vi vil bli med på å bestemme EF's

Medbestemmelse i handelspolitikken

handelspolitikk. Dette gir oss nye muligheter for å ivareta vår interesse av en mest mulig fri verdenshandel. Det utvidete EF vil være en dominerende handelsmakt med en utenrikshandel som er større enn USA's og tre ganger så stor som Japan's.

Norge ønsker fri verdenshandel

Motstanderne peker på at medlemskap i EF fratrar Norge retten til å bruke toll og mengde-reguleringer som beskyttelse i utenrikshandelen. Men hvilken rett har vi til dette i dag, og ville vi ønske å bruke en slik rett? Norge har siden 1948 vært medlem av GATT som har som målsetting å frigi verdenshandelen gjennom fjerning av toll og mengdereguleringer. I GATT-konferanser har vi bundet nesten alle våre tollsatser på industri-varer til et lavt nivå. For et land som er så avhengig av utenrikshandel som Norge vil det være uhyre farlig å bryte reglene og utsette seg for mottiltak. I EF får de norske eksportnæringene adgang til et marked på over 250 millioner mennesker. For et utvidet EF er Norge av helt underordnet betydning som marked.

En handelsavtale ville også frata oss retten til å bruke toll som beskyttelse for norsk industri. En handelsavtale etter «svensk modell» kan bety at Norge vil tilpasse seg EF's ytre tollsatser uten at Norge får noen medbestemmelsesrett i de organer som fastlegger og endrer disse tollsatsene. Er det dette motstanderne kaller selvråderett?

Vi sier JA til EF fordi vi vil ivareta norske eksportinteresser.

Arbeidsmarkedet

Retten til fri bevegelse

Alle vesteuropeiske land har i etterkrigstiden tatt sikte på å fjerne hindringer for at mennesker kan flytte fra ett land til et annet. Retten til å bevege seg uhindret over landegrensene er en rett borgere i frie samfunn har. Dette har også vært det norske synet. Norge har ført en meget liberal politikk når

det gjelder å slippe utlendinger inn i landet. Så godt som alle som har ønsket det har fått oppholds- og arbeidstillatelse.

Dette er også bakgrunnen for at et felles arbeidsmarked er en av målsettingene i Romatraktaten. Et slikt felles arbeidsmarked har vi hatt i Norden siden 1954. Hverken når det gjelder regler eller praksis har det felles nordiske arbeidsmarked vært forskjellig fra det vi har i EF.

**Felles arbeids-
marked i Norden
siden 1954**

Motstanderne går voldsomt til felts mot det felles arbeidsmarkedet i EF. Samtidig ser det ut til at de fullt ut godtar det felles arbeidsmarkedet i Norden. Det er vanskelig å se noen som helst logikk i dette. Alle argumentene mot det ene felles arbeidsmarkedet kan med full tyngde bli brukt også mot det andre.

Enda merkeligere blir det når motstanderne anfører — og da som et argument mot EF — at når vi blir medlemmer, kan vi ikke lenger opprettholde det felles arbeidsmarkedet i Norden. Det er dessuten galt. Under forhandlingene ble det gjort klart at den nåværende ordningen i Norden kan bli opprettholdt.

Like lite i EF som i Norden betydde det felles arbeidsmarkedet at store menneskestrømmer flommer over grensene på planløs jakt etter arbeid. Folk reiser ikke for å slå seg ned i et fremmed land der det ikke er ledige arbeidsplasser. Arbeidskontorene i EF-landene informerer hverandre om arbeidsmulighetene i de forskjellige områder slik at arbeiderne kommer dit hvor de trengs og kan finne arbeid. Enda vi i Norden har hatt ganske stor ledighet i Sverige, Danmark og Finland, har dette ikke ført til at vi er blitt oversvømmet av fremmedarbeidere vi ikke hadde bruk for.

Enda mindre har det felles arbeidsmarkedet i EF eller i Norden ført til at utenlandske arbeidere blir brukt til å skape arbeidsledighet og til å presse lønningene. Vi har ikke engang opplevd dette i

**Felles arbeids-
marked skaper
ikke arbeids-
ledighet**

Sverige som har flere fremmedarbeidere enn de fleste EF-land. Ikke i noe land har dette vært et problem for arbeiderne, fagorganisasjonene eller myndighetene.

Sosial trygghet

Det er ingen fare for at masser av arbeidere skal begi seg ut av eventyrlyst eller for å få noe høyere lønninger enn de har hjemme. All erfaring viser at folk nødvendig flytter så sant de kan få arbeid på hjemstedet. Språk, ulike livsformer, ofte også fordommer som fremmedarbeidere møter, gjør at folk sjelden bryter opp uten tvingende grunn. Fagorganisasjonene i de land fremmedarbeiderne kommer til, er interessert i at de får samme betaling og rettigheter som andre og ikke blir brukt til å presse lønningene og unngå sosialytelser. Forordningen om sosial trygghet for vandrearbeidere bestemmer at arbeidere som har tjent opp trygderettigheter i ett land, tar dem med seg når de flytter til et annet land. Det svarer til den ordning vi har i Norden med den nordiske sosialtrygdkonvensjonen. Vi sier JA til EF fordi vi ønsker at alle arbeidere skal få trygge kår.

Det er overhode ikke slik at EF ønsker å presse folk til å flytte til andre land. Enkelte motstandere — endog sosialarbeidere som man skulle tro talte ut fra kunnskap om saken — har påstått at i EF-landene får ikke folk arbeidsledighetstrygd hvis de kunne få arbeid i et annet land. Dette er fritt oppspinn. Ikke noe EF-land har slike regler eller slik praksis. Det dreier seg om demokratier med aktive fagorganisasjoner. Ikke i noe vest-europeisk land ville folk finne seg i slikt — like lite som hos oss.

Arbeidsrett i EF

Romatraktaten gir bare arbeiderne en *rett* til å ta arbeid i andre medlemsland. Det dreier seg selvsagt ikke om noen *plikt*. De som drar ut, er i hovedsak folk som går ledige. Det felles arbeidsmarkedet er en hjelp for dem, og reglene sikrer dem likestilling.

Det er fullstendig galt å tro at man i EF har

noe ønske om at enkelte land med lav økonomisk vekst skal fortsette å eksportere arbeidskraft til rikere land med raskere vekst. Tvert i mot er det en klar målsetting å oppnå en høy takt i den økonomiske veksten i landene som har vanskelig for å skaffe arbeidsplasser nok. Dette er den langsiktige løsningen.

Utviklingen i 60-årene har vist at man er i ferd med å nå målet. Derfor er det stadig færre arbeidere som søker arbeid utenlands. Flyttingen har avtatt. Beregninger for 70-årene går ut på at alle EF-landene vil få mangel på arbeidskraft.

I praksis er det Italia som har vært problemet. Det felles arbeidsmarkedet var til hjelp for italienerne uten arbeid, særlig i de sørlige delene av landet. Italia har nå hatt en rask økonomisk vekst, og det ser ut til at italienerne snart vil finne nok av arbeidsplasser i sitt eget land.

Det er en forvrengning å hevde at det i EF, i motsetning til hva tilfelle er hos oss, skal stå som en målsetting at arbeidskraften skal flytte dit kapitalen finner det mest lønnsomt. Der som i Norge har den økonomiske utviklingen ført til store omstillingsproblemer. Fra EF's side har man støttet opp om de nasjonale ordninger når det gjelder yrkesveiledning, yrkesopplæring og omskolering, utbygging av arbeidsløshetsstrygden, tiltak for å kompensere nedgang i inntekt ved skifte av arbeid, osv. Parallelt med dette går i stigende utstrekning en støtte til distriktsutbygging. Man søker å dirigere offentlig og privat kapital til de svakt stilte utflyttingsområdene. Sør-Italia er her det beste eksempel.

Vi har hatt bruk for arbeidskraft utenfra, og vi har ønsket den velkommen. Likevel har det vært liten tilgang på utenlandske arbeidere. Tallet på fremmedarbeidere var i 1971 ca. 19 500 og av de kom bare 2700 fra EF-landene. Det fins ingen grunn til å regne med noen tilstrømming av arbeidere fra andre EF-land så meget mere som tallet

EF søker å løse strukturproblemene

Få fremmedarbeidere i Norge

på fremmedarbeidere innenfor EF er synkende. Når motstandere taler om faren for storinnvandring av utlendinger til Norge, er det uten saklig grunn — en appell til uklar fremmedfrykt.

Det endrer ikke noe ved dette at EF-land for øyeblikket har større arbeidsledighet enn Norge. Dette gjelder jo enda mere Sverige og Storbritannia som har stått utenfor EF. Enkelte EF-land har imidlertid et like stramt arbeidsmarked som vi selv. Dette varierer fra land til land. Men det er ikke noe som tyder på at konjunktursvingninger skaper fremmedarbeidere — det er den varige, strukturelle ledigheten som driver folk ut. Det avgjørende er her at i Italia har denne formen for ledighet vært jevnt synkende.

Problemet er fremmedarbeidere fra land utenfor EF

Det store problem for Norge som for de nåværende EF-land blir fremmedarbeidere fra land utenfor fellesskapet. Omlag $\frac{2}{3}$ av fremmedarbeiderne i EF kommer fra tredje land. Men her fins det ingen felles bestemmelse for EF, og Norge kan selv bestemme om vi vil importere slik arbeidskraft.

Etableringsreglene

Likhet, ikke full frihet

Romatraktaten åpner ikke adgang til «fri» etablering i den forstand at nasjonale myndigheter og nasjonal lovgivning blir satt ut av spill. Den innebærer bare at i prinsippet skal borgere fra alle EF-land ha de samme rettigheter overalt også når det gjelder å gå i gang med selvstendig næringsdrift. De er underlagt nasjonal lovgivning i de enkelte land.

Vi kan bevare kontrollen med vårt næringsliv

Vi behøver bare å foreta små endringer i vår konsesjonslovgivning. Vi kan innenfor EF opprettholde våre egne former for offentlig kontroll med næringslivet. Våre myndigheter vil selv bestemme vilkårene for de utenlandske bedrifter i Norge. Vi står fritt når det gjelder lover som regulerer

bruk av naturressursene og som tar sikte på naturvern. Innenbygdsboende kan som før gis forkjøpsrett til jord og skog. Det samme gjelder lover om forkjøpsrett for stat og kommune, odels- og åseteretten osv. Når det gjelder kjøp av tomter og hus til ferieformål, dreier det seg ikke om næringsdrift og her kan vi utelukke utlendinger om vi skulle ønske det.

I «motmeldingen» må en få inntrykk av at enhver utenlandsk etablering er uønsket. Dette har aldri vært og er ikke i dag oppfatningen hos norske myndigheter. Den økonomiske utviklingen siden forrige århundre har i stor utstrekning vært basert på tilgang på kapital utenfra, både som lån og som direkte investeringer. Problemet etter krigen har vært å skaffe kapital nok. Norge er fremdeles et kapitalfattig land.

Vi har en lang rekke viktige bedrifter i Norge som tilhører flernasjonale selskaper. Eksempler er Elektrisk Byrå, Per Kure, Standard, Arendal Smelteverk, Falconbridge, Esso, Shell. Disse bedriftene kunne ikke kommet i gang uten utenlandsk kapital. De er fullt på høyde med norskeide bedrifter i lønninger, sosiale ytelser og arbeidsforhold. De er store skatteyttere — unntatt de internasjonale oljeselskapene der det viser seg vanskelig for ett enkelt land alene å øve effektiv kontroll.

Det er ingen grunn til å vente et stort antall etableringer fra EF-land. Erfaringene fra EF tyder ikke på det. Regjeringen peker på to spesielle grunner i Norge. For det første er våre naturressurser stort sett alt utnyttet. For det andre vil et motiv for etableringer i Norge falle bort når vi ikke lenger har noen tollgrenser mot EF.

Heller ikke er det noen grunn til å vente at utenlandske selskaper vil kjøpe seg inn i og overta norske selskaper. I konsesjonspliktige selskaper kreves det i dag konsesjon for kjøp av mere enn 20% av aksjene. Denne grensen blir senket til 10% når Norge blir medlem av EF. Norske aksje-

Norge trenger investeringer

Utenlandske bedrifter i Norge

Ingen kapitalstrøm fra EF-landene

Vi har kontrollmidler

selskaper kan fortsatt ha vedtektsbestemmelser f. eks. om at styret skal godkjenne aksjeoverdragelser eller at en aksjonær ikke kan eie mere enn en viss del av aksjekapitalen.

Norske myndigheter har vært meget liberale når det gjaldt å godta utenlandske etableringer. I de tilfelle da etableringer skulle være uønsket, kan de som regel nektes med hjemmel i bestemmelser som ikke går utelukkende på utlendinger. Det kan også komme på tale med statlig deltagelse i industrier som man mener bør være på norske hender.

Vi trenger utenlandsk kapital, og vi har ingen grunn til å vente noen plutselig strøm av utenlandske etableringer eller oppkjøp.

Når det gjelder kontrollen med «flernasjonale selskaper», reiser det seg problemer som vi ikke kan løse alene. Her er det nødvendig med internasjonal samarbeid i forpliktende former. Også i EF har det vært et problem at enkelte land søker å trekke til seg bedrifter ved å tilby særlige fordeler, bl.a. gjennom etableringsreglene. Kommisjonen har foreslått felles regler når det gjelder etableringer utenfra.

**Kontroll med
«flernasjonale
selskaper» —
en internasjonal
oppgave**

EF's konkurransebestemmelser har muliggjort kontroll med bedriftssammenslutninger. De ble brukt overfor det amerikanske selskapet Continental Can som kjøpte opp et nederlandsk selskap for å styrke sin posisjon på det europeiske markedet. Kommisjonen grep inn for å hindre at selskapet skaffet seg en monopolstilling. Saken er nå inne for EF-domstolen i Luxembourg.

Vi sier JA til EF fordi vi ønsker kontroll med de flernasjonale selskapene.

Kapitalbevegelser

Etter Roma-traktaten skal medlemslandene gradvis oppheve de valutarestriksjonene som virket hemmende på handel, betalinger og

kreditter i 1950-årene. Det er ikke tale om en frihet som gjør kontroll og styring umulig, men om den grad av frihet som er nødvendig for at det felles markedet skal fungere godt.

I begynnelsen av 60-årene ble det derfor satt i verk en rekke bestemmelser som skulle lette direkte kapitalinvesteringer, handelskreditter og personlige kapitaloverføringer. Strømmen av varer og tjenester mellom landene skulle ikke hindres ved restriksjoner på betalingene. Når en utlending har fått adgang til å selge varer eller investere i et annet land, skulle han ikke nektes å overføre kapital fra hjemlandet.

Norge har bl.a. i OECD lenge arbeidet for friere kapitalbevegelser. Vi er interessert i dette fordi vi har en stor handel og skipsfart og fordi vi ønsker tilførsel av kapital til landet. Dette betyr ikke at Norge i OECD har gått inn for et fritt kapitalmarked i betydning av et helt ukontrollert marked. Norge har ønsket at det monetære og økonomiske samarbeidet mellom statene skulle bli mere omfattende enn det er. Ellers ville det kunne oppstå alvorlige styrings- og balanse-problemer.

For Norge og andre land med egen valutaregulering og kontroll med kapitaloverføringer, kan en liberalisering føre til at enkelte av de penge- og kredittpolitiske virkemidlene blir svekket eller faller bort. Dette spørsmål er EF-landene også opp-tatt av. Sammen drøfter de utveier til å styrke kontrollen.

Det er helt galt når det i «motmeldingen» blir påstått: «Den frie bevegelse av kapital innebærer at norske myndigheter hverken kan regulere omfanget av nordmenns kapitalplaseringer i andre Fellesskapsland, eller utlendingers kapitalplaseringer i Norge». Det skulle gå klart frem bl.a. av Ministerrådets direktiv fra mars om «Regulering av internasjonale finansielle kapitalbevegelser og til nøytralisering av deres uønskede virkninger på den interne likviditet».

Letelse av kapitaloverføringer for at det felles marked skal fungere

Norsk interesse i å fjerne restriksjoner

Styring gjennom monetært og økonomisk samarbeid

Ministerrådets direktiv om regulering av kapitalbevegelser

Her blir medlemslandene forpliktet til en rekke valuta- og pengepolitiske tiltak:

- regulering av pengeplasing på valutamarkedet og avkastningen av innskudd fra utlendinger,
- regulering av innlendingers lån utenlands,
- regulering av kredittinstitusjonenes nettoposisjon overfor utlandet,
- fastsettelse av obligatoriske reservekrav for utlendingers tilgodehavender.

Felles problem for landene

Det viste seg i 1970 og 1971 at de valutareguleringene vi har, ikke strakk til for å kontrollere kapitalbevegelsene. Den samme erfaring har EF-landene gjort. Det har ikke vært mulig for de enkelte land å hindre spekulative kapitalbevegelser med den følge at det er vanskelig å holde et stabilt rente- og kredittnivå. Dette gjelder særlig «Eurodollar-markedet» der 70 milliarder dollars sirkulerer uten kontroll av noen nasjonalstat. Det er derfor blitt vanskelig på nasjonalt grunnlag å gjennomføre en pengepolitikk, og det er blitt klart for medlemsstatene at man må ha internasjonalt samarbeid for å få kontroll over kapitalbevegelsene. Norge har nytt godt av dollar-overskuddet i 1960-årene. Eurodollar-markedet var en viktig kilde for vår kapitalimport. En ny pengeordning, som blant annet må bremse på dollarinngangen, gjør det nødvendig å søke nye kilder for vår kapitalimport. Et europeisk kapitalmarked kan bli av meget stor betydning for Norge.

Vi sier JA til EF fordi vi fortsatt trenger kapital utenfra, og fordi vi ønsker samarbeid og kontroll med kapitalbevegelsene.

Mot en økonomisk og monetær union

Arbeidsdelingen i Vest-Europa har vært en viktig forutsetning for den raske økonomiske utvikling i Norge etter den andre verdenskrigen. Med vår store utenrikshandel er vi spesielt avhengige av

stabilitet i det internasjonale penge- og valutasystemet som danner grunnlaget for det internasjonale varebyttet. Norsk økonomi kommer i faresonen om etterspørselen svikter eller produksjonen blir ujevn. Dette betyr at norske myndigheter må legge spesiell vekt på å medvirke til stabilitet i det penge- og valutasystem som den norske økonomien skal virke i. Norske bedrifter trenger stabile forhold for å planlegge og slutte langsiktige avtaler. Vi kan bare sikre arbeidsplassene om vi kan sikre avsetningen for norske varer.

Norge trenger stabilitet i valutasystemet

Det er også nødvendig at de norske myndigheter i god tid kan bli kjent med de tiltak i andre land som vil påvirke vilkårene for norsk økonomisk virksomhet. Vi må bli istand til å forberede den tilpassingen som utenlandske tiltak vil gjøre nødvendig i den norske økonomien i tide. I en økonomi i utvikling er det alltid et løpende behov for tilpassing.

Det er slike problemstillinger og overveielser som ligger bak EF-landenes prinsippvedtak om en utdyping av det økonomiske samarbeidet med sikte på å skape en økonomisk og monetær union.

Norge har deltatt i internasjonalt samarbeid om løsningen av slike problemer i hele etterkrigstiden. Vi gikk med i det internasjonale valutafondet, IMF, som har til formål å skape et stabilt internasjonalt betalingssystem. Deltakerlandene ga gjensidig avkall på bruken av visse virkemidler. Utviklingen de siste årene har vist at IMF-samarbeidet ikke er tilstrekkelig. Det trengs et bredere samarbeide om den økonomiske politikken. Om den økonomiske politikken har vi samarbeidet innenfor OECD. Her har samarbeidet blant annet gått ut på å få fram tilrådingen om budsjettene i medlemslandene med sikte på å forhindre uheldige virkninger i utlandet av beslutningene i de enkelte land. I femtiårene var Norge også med i den europeiske betalingsunion, EPU, som virket som en samarbeidsnemnd mellom de pengepolitiske myndigheter i de vest-

Norge har vært med i samarbeidet hittil

**Vi trenger mer
forpliktende
samvirke**

europiske land. Denne gikk i oppløsning samtidig med markedssplittelsen i Vest-Europa. Utviklingen i 1960-årene var preget av valutaspekulasjoner som truet stabiliteten i verdensøkonomien, uten at det pengepolitiske samarbeidet fulgte med. Et av hovedmålene for den økonomiske og monetære union er å gjenoppbygge samarbeidet mellom sentralbankene for å styre pengestrømmene.

Motstanderne hevder at samarbeidet innenfor IMF og OECD er tilstrekkelig til å ivareta samordningsproblemene mellom landene. Denne oppfatningen står i strid med konklusjonene i OECD-rapporten om utsiktene for den økonomiske vekst fram til 1980 på grunnlag av erfaringene fra 1960-årene. Utviklingen i den internasjonale økonomien de siste årene har vist at vi på langt nær har maktet å skape et samarbeide som kan kontrollere utviklingen av handelsamvirket og valutakonjunktturene. Norge har ofte kritisert samarbeidet i OECD fordi det ikke er forpliktende nok.

Vi sier JA til EF fordi vi ønsker økt kontroll med de internasjonale konjunkturerne.

**Forhindre
spekulasjoner**

Mangel på samordning av den økonomiske politikk i EF landene ble åpenbar under de internasjonale valutakrisene i 1968 og 1969. Spekulasjoner i kursendringer og forskjeller i rentenivå førte til store kapitalbevegelser mellom landene. Disse gjorde det vanskelig å føre en effektiv penge- og rentepolitikk i de enkelte land. Store spekulative kapitalbevegelser har også funnet sted i det marked som er skapt av oppsamlingen av dollarfordringer i europeiske banker. Markedet har gitt viktige kreditter til næringslivet i Europa. Men den manglende kontroll med markedet har ført til problemer i flere av de europeiske land. Det er disse problemene som har bragt fart i planene om en økonomisk og monetær union i EF. I «motmeldingen» nevnes ikke disse problemene og dermed blir hele framstillingen uvirkelig.

De ustabile valutaforholdene har også skapt an-

dre problemer for Fellesskapet. Landbrukspolitikken er basert på felles markedspriser på landbruksvarene i EF. Oppskrivning eller nedskrivning av valutaene kan rive grunnlaget bort for hele markedsordningen. Også av denne grunn tar EF-landene sikte på å knytte landenes valuta sammen til mest mulig faste kurser. Dette vil imidlertid forutsette at landene kommer langt i samordningen av sin økonomiske politikk. Land som er nært knyttet til EF økonomisk vil ofte finne det ønskelig å følge Fellesskapets kurspolitikk overfor omverdenen. Utenfor EF vil vi stå i en slik stilling at vi må følge beslutningene uten at vi får anledning til å være med på forme dem og ivareta de norske interessene.

Vi sier JA til EF fordi vi vil bidra til en stabil kurspolitikk i Europa.

Etter valutakrisen i 1971 er det blitt klart at hele det internasjonale valutasystem må endres. Spesielt er det ønskelig å hindre at mengden av de internasjonale valutareservene blir for avhengig av utviklingen i den amerikanske betalingsbalansen. Et nærmere valutapolitisk samarbeide innenfor et utvidet EF kan bidra til myke opp det internasjonale valutasystemet ved å frigjøre det fra dollarens dominerende rolle som reservevaluta. De nye ordninger vil først og fremst bli til i samvirke mellom EF, USA og Japan. Innenfor EF får vi anledning til å delta i utformingen av ordningene. Utenfor må vi nøye oss med å foreta en tilpassing.

I EF har man i løpet av årene hatt en rekke skisser for utbyggingen av det økonomiske og monetære samarbeidet innenfor Fellesskapet. Kommisjonen la i 1969 fram den såkalte Barre-planen. Den inneholdt en rekke forslag til samordning av den økonomiske politikk. Blant annet ble det foreslått en avtale mellom sentralbankene om valutastøtte og støtteordninger for de landene som får vanskeligheter med betalingsbalansen. Disse forslagene ble godkjent i prinsippet av Minister-

Samordning av den økonomiske politikk

Det internasjonale valutasystem må endres

Barreplanen

rådet og det er truffet konkrete vedtak om å gjennomføre støtteordningene.

På Haagmøtet i desember 1969 ble det oppnådd enighet om at det skulle utarbeides en plan for en trinnvis gjennomføring av en økonomisk og monetær union. For dette formålet ble den s.k. Werner-rapporten utarbeidet. Rapporten foreslo at landene i EF i løpet av en tiårsperiode skulle komme fram til et felles valutasystem, enten ved en fellesvaluta eller ved at kursene mellom landenes valutaer ble gjort faste. Videre inneholdt den forslag om at penge- og kredittpolitikken skulle sentraliseres og valutapolitikken bli en sak for Fellesskapet som helhet. EF-statene skulle også føre en enhetlig kapitalpolitikk. Disse forslagene innebærer at hovedstørrelsene i statsbudsjettene til medlemslandene ville bli fastlagt på Fellesskapsplan.

Slike vidtgående reformer ville kreve opprettelsen av et nytt beslutningssenter for den økonomiske politikken og et fellesskapssystem av sentralbanker. Den parlamentariske kontroll med disse organene foreslo Werner-gruppen at man skulle sikre ved direkte valg til Europaforsamlingen.

Werner-rapporten er et arbeidsdokument som er ment å skulle danne grunnlaget for EF-landenes drøftinger av utbyggingen av det økonomiske samarbeidet. Hverken Kommisjonen eller medlemslandene er innstilt på så vidtgående tiltak. Uenigheten gjelder spesielt oppbyggingen av institusjonene. Etter langvarige drøftinger vedtok Ministerrådet i februar 1971 en resolusjon om å skape en økonomisk og monetær union. Det dreier seg om en erklæring om målsettinger som ikke binder noen av medlemslandene til bestemte vedtak. Den endelige utforming av samarbeidet om den økonomiske politikken er det ingen som vet noe om i dag. Det vil landene selv måtte forhandle om etterhvert. Spesielt Frankrike er mot at samarbeidet skal knyttes til overnasjonale institusjoner. Ministerrådet ble imidlertid enig om å gjennomføre første etappe

i Wernerplanen. Dette innebærer at de økonomiske rådslagingene mellom landene skal bli forsterket og at landene i sterkere grad skal yte hverandre bistand når de kommer i betalingsvansker. Penge- og kredittpolitikken skal bli samordnet. Vedtaket innebærer også at harmoniseringen av skattepolitikken vil bli ført videre. Dette gjelder de indirekte skattene og bedriftsbeskatningen.

**Forsterkede
rådslagninger**

Gjennomføringen av disse vedtakene bringer lite nytt for Norge. De innebærer en naturlig videreutvikling og forsterkning av samarbeidsformer vi kjenner og som vi har funnet nyttige for eksempel i OECD.

**Naturlig videre-
føring**

Motstanderne hevder at utviklingen mot en økonomisk og monetær union vil frata oss en rekke viktige virkemidler i den økonomiske politikken. De påstår helt uriktig at til og med beslutninger om de kommunale budsjetter vil bli overført til Brussel. Samarbeidet er begrenset til drøftinger av hovedpostene på statsbudsjettene. Slike samrådinger finner sted tre ganger i året. Formålet er å sikre en harmonisk konjunkturutvikling. Det er ikke snakk om noen overføring av myndighet til Fellesskapsorganene men om deltakelse i samrådinger som vil kunne ut i forslag til myndighetene i de enkelte medlemsland. Det er de nasjonale myndighetene som treffer avgjørelsene.

Norge vil som medlem kunne være med på å forme den videre utviklingen av det økonomiske samarbeidet i EF. Norges utadvendte økonomi er tjent med slikt samarbeid. Ved å delta i beslutningene får vi hånd om virkemidler som i dag ligger utenfor vår innflytelse og rekkevidde.

**Vi får hånd om
virkemidler**

Vi sier JA til EF fordi vi vil være med på å sikre den økonomiske utvikling i Europa.

5. Våre næringer og EF

**Internasjonaliserings-
seringen av
næringslivet** Vår tid preges av en stadig økende internasjonalisering av næringslivet. Gamle skiller mellom produksjon for eksport og for hjemmemarked er i ferd med å bli visket ut. Utviklingen er særlig tydelig i de små industriland som er spesielt avhengig av varebytte med andre land. Norge hører blant disse.

Internasjonaliseringen fører til at bedrifter etablerer seg i andre land. Kapitalen beveger seg i økende grad over landegrensene. Arbeidskraften er imidlertid sterkere bundet til nasjonalstaten. Samtidig som produksjonen stiger, svinner også naturressursene. Omgivelsene trues av forurensninger. Slike følger av virksomheten er internasjonale. De følger ikke landegrensene.

Innenfor de enkelte land skjer det en utvikling i retning av større konsentrasjon og fraflytting fra utkantområdene. Arbeidskraften går fra jordbruk og fiske over i industri og til tjenestenæringene. Denne utviklingen har også røtter i forbindelsene og virksomheten på tvers av landegrensene. Styringsmulighetene kan vi derfor også finne på internasjonalt plan.

Internasjonaliseringen har ført til økonomisk vekst. Vi trenger å styre veksten for å skape trivsel og trygghet for menneskene. Vi trenger også å fordele velstanden og trivselen på en rettferdig måte, innenfor det enkelte land som mellom landene. Dette krever igjen samvirke på tvers av landegrensene.

Vi må se utviklingen i det norske næringslivet i forhold til internasjonaliseringen og behovet for medinnflytelse og styring.

Vi sier JA til EF fordi det er et svar på internasjonaliseringen av næringslivet.

5.1 Landbruket og EF

Det norske landbruket er mer enn noen annen næring vevet inn i den norske økonomi og det norske samfunn. Vi må vurdere betydningen av medlemskap i EF for landet som helhet om vi skal kunne se betydningen for landbruket. Trygghet for Norge gir trygghet for landbruket i Norge. *Vi sier JA til EF* fordi medlemskap gir trygghet for det norske landbruk.

EF-landene viste oss stor imøtekommenhet og kom med betydelige innrømmelser innenfor den felles landbrukspolitikk. *Vi sier JA til EF* fordi vi har fått et godt forhandlingsresultat for landbruket.

Vi sier JA til EF fordi forhandlingsresultatet innebærer en felles europeisk forpliktelse til å sikre levestandarden til de norske bønder.

Vi sier JA til EF fordi vi har tillit til våre samarbeidspartnere i Vest-Europa.

Markedsmotstanderne og norsk landbruk

«Motmeldingen» viser til at Fellesskapets organer skal treffe vedtakene for de ordninger som er fastlagt i den norske jordbruksprotokollen. Motstanderne antar at alle vedtak vil gå mot de norske interesser. Men det forklares aldri hvorfor de tror det blir slik. De har satt seg på «mistillitslinjen». Vår erfaring fra årelangt og intimt samarbeid med alle de landene som er med i EF gir *intet* grunnlag for slik mistillit.

Motstanderne følger «mistillitslinjen»

Særprotokollen for det norske jordbruk innledes slik: «som ønsker å løse de problemer som Norges tiltredelse til Det Europeiske Økonomiske Fellesskap reiser for dette lands jordbrukere». Protokollen stiller opp som et «formål» «å opprettholde de norske jordbrukeres levestandard». Den sier også at dette nødvendigvis må skje ved «å fastsette særordninger».

«Motmeldingen» vurderer overhodet ikke hovedhensikten med jordbruksprotokollen. I stedet legger motstanderne hovedvekt på de bihensyn som skal iakttas ifølge protokollen, nemlig at særordningene «ikke skal kunne skape presedens» og at de må fastsettes «under iakttagelse av reglene for den felles jordbrukspolitik».

Vi har fått varige særordninger

Motstanderne hevder at Stortingets forhandlingsmål om varige særordninger ikke ble oppnådd. Uttrykket «særordning» står i jordbruksprotokollen. Denne protokollen er en del av avtaleverket som norsk medlemskap vil bygge på. Den er av samme «ubegrensede varighet» som resten av avtaleverket. Selve ordet «særordning» uttrykker ubegrenset varighet. Unntak av tidsbegrenset karakter kalles i EF for «overgangsordninger». I jordbruksprotokoll står det at man særlig erkjenner at overgangsperioden ikke vil løse de norske problemene.

Årsaken til de spesielle norske problemene står også i protokollen: «landets geografiske beliggenhet og topografi». Dette er varige forhold.

Levestandarden i jordbruket opprettholdes

I protokollen står det at støtten til jordbruket skal være slik at den «tillater at jordbrukernes levestandard blir opprettholdt». Dette betyr selvsagt at bøndernes levestandard skal heves i takt med utviklingen for de øvrige yrkesgruppene.

Motstanderne hevder at EF's strukturvedtak fra 1971 ikke gjør det «mulig å bruke støtteordninger som kan være effektive virkemidler i en nasjonal jordbrukspolitik». Dette er ikke riktig. Vedtaket sikter mot en samordning av investeringsstøtten.

Men det gir rike muligheter for tilpassing til de lokale og nasjonale forhold. Det er bare til innkjøp av buskap at det er forbud mot nasjonal støtte.

«Motmeldingen» legger stor vekt på at «mellomlagslinjen» ble oppgitt under forhandlingene. Formelt sett er dette riktig. Men forhandlingsresultatet innebærer i praksis at mellomlagslinjen blir fulgt for et så viktig produkt som melk.

Vi må legge om kornordningen fordi den felles landbrukspolitikk i EF i alminnelighet ikke tillater prissubsidier. Vi vil imidlertid med andre midler kunne opprettholde målsettingene som går ut på å kanalisere produksjonen og å opprettholde kornproduzentenes inntektsnivå. De norske myndigheter vil selv legge opp den nye ordningen. Det er allerede oppnevnt et utvalg som skal vurdere støtte-tiltakene i jordbruket. Kornstøtten kunne for eksempel få form av en støtte knyttet til arealet. Med utgangspunkt i dagens priser ville en slik støtte stå for en femtedel av produksjonsinntekten innenfor kornsektoren. Også motstanderne erkjenner at en slik støtte ville være tilstrekkelig.

«Mistillitslinjen» slår sterkest ut når det gjelder paragrafen om melk i jordbruksprotokollen. La oss slå fast at det ikke foreligger noen «oversettelsesfeil».

Den norske versjon av protokollen er i likhet med de øvrige endelig utarbeidet av en gruppe jurister og språkkyndige under EF's Ministerråd. Det står uttrykkelig at støttetiltakene for melkeproduksjonen «vil kunne omfatte subsidier». Alle protokollene er likeverdige. Dersom det skulle oppstå tvist om tolkningene, vil det i henhold til internasjonal rettspraksis bli lagt størst vekt på språkversjonen som ligger nærmest opp til språket i det land traktaten særlig omhandler. Det er også praksis at når det strides om språknyanser, legger man den mest liberale og vidtgående tolkningsmulighet til grunn. Dersom det ikke var meningen å gjøre

Endret kornordning — uendret virkning

Ingen oversettelsesfeil i jordbruksprotokollen

et spesielt unntak for melk, var det ingen grunn til å ha noen spesiell paragraf om den. I en eventuell tvist vil EF ikke gå mot vitale norske interesser. Det er en fast og vel etablert praksis innenfor EF-samarbeidet.

Prissubsidier på melk Melkeparagrafen må sees i rett sammenheng:

1. Bruk av prissubsidier krenker ikke hovedprinsippene for det frie marked. De strider mot konkurransereglene. Det er nettopp unntak fra konkurransereglene jordbruksprotokollen åpner adgang til.
2. Romatraktaten hindrer ikke Rådet i å gjøre unntak fra konkurransereglene og tillate prissubsidier. Det er ikke nødvendig med noen særordning for bruk av prissubsidier.
3. Når subsidiemuligheten er nevnt spesielt, er dette ikke for å peke på en teoretisk mulighet, men for i den konkrete sammenheng særlig å anwise denne løsning. Den konkrete sammenheng er, som vi alt har nevnt, ønsket om å løse de problemer som oppstår for norske jordbrukere ved direkte bruk av den felles landbrukspolitikk i Norge.

«Motmeldingen» hevder at formålet med paragraf 9 i jordbruksprotokollen, nemlig å sikre konsummelkforsyningen, like gjerne kunne oppfylles ved tilførsler fra Danmark. Denne påstanden viser med all tydelighet at motstanderne ikke ser protokollen som helhet.

Utjevning for konsummelk På grunn av meierienes forskjellige beliggenhet i forhold til markedene for konsummelk, har vi i Norge bygget opp et komplisert system som utjevner fordelene ved å ligge nær markedene for konsummelk. Som kjent er melk til konsum bedre betalt enn melk til produksjon av ost, smør osv. «Motmeldingen» viser til en forordning som forbyr slik utjevning og hevder at denne vil føre til at hele vår nåværende ordning vil bryte sammen. Her har «mistillitslinjen» igjen skapt en halv sannhet. Forordningen som det vises til forbyr *offentlig*

inngrep med sikte på slik utjevning. Meierisammen- slutningene står fritt til å foreta utjevningen. Meie- ribruket i Norge er organisert i en sterk landsom- fattende organisasjon som ikke tidligere har hatt vansker med å løse oppgaver av en slik art.

Vi sier JA til EF fordi vi har tillit til de forsik- ringer som er gitt i protokollen om norsk jord- bruk, fra EF-landenes side og fra den norske re- gjering.

«Motmeldingen» viser til at protokollen ikke in- neholder særordninger for kjøttforedlingsindustrien. Motstanderne hevder at dette vil føre til en sterk sentralisering med uheldige distriktpolitiske virk- ninger. De underslår dermed det faktum at EF- landene under forhandlingene gjorde det klart at kjøttforedlingsindustrien kan komme inn under til- tredelsestraktatens generelle punkt om spesielle beskyttelsestiltak når det oppstår problemer for bestemte sektorer og distrikter. (Tiltredelsestrakta- tens artikkel 135 gir slik hjemmel).

Motstanderne hevder også at husdyrsykdommene vil blomstre opp om Norge går med i EF. På- standen har intet grunnlag. Det er ikke riktig at Norge er forhindret fra å praktisere sine kontroll- tiltak etter utløpet av femårsperioden. Vedtatte rådsdirektiv gir hvert medlemsland — også de nye — adgang til å iverksette nødvendige tiltak for å forhindre at import av levende dyr eller ferskt kjøtt skal føre til at det kommer smittsomme sykdom- mer til landet. Det er grunn til å understreke at en harmonisering også på dette området bare kan skje på grunnlag av det høyeste nivå. Harmoniser- ing betyr harmonisering oppover.

I «motmeldingen» hevdes det at mulighetene for å differensiere støttetiltakene ikke vil kunne bedre kårene til bøndene i de vanskeligst stilte distriktene slik at de kan komme på høyde med de andre. Slike påstander savner et fast grunnlag. Melken er det viktigste produktet fra landbruket i utkant- strøkene. Melkeproduksjonen er sikret gjennom

Støtte til de svakeste brukene

forhandlingsresultatet. En endring av støtten til kornproduksjonen til arealtilskudd vil øke mulighetene for å jamne ut forskjellene mellom de sterke og de svake bruk. Hensikten med differensierte tilskudd er nettopp å gi mest der behovet er størst. Det er klart at virkemidler i form av direkte tilskudd er bedre egnet enn prisstøtte til å løse inntektsproblemene for de svake brukene. Prisstøtte er til størst fordel for de brukene som produserer mest.

Norge kan fortsette med en rekke av de støtteordninger som først og fremst kommer de små brukene til gode. Det gjelder kunstgjødseltilskudd, silotrygd, driftstilskudd, kraftfôrstøtte og investeringsstilskudd.

«Motmeldingen» vurderer ikke handelsavtale som alternativ for jordbruket. Sveriges forhandlinger viser at EF under eventuelle forhandlinger om en handelsavtale vil reise krav om norsk import av landsbruksvarer fra EF. Slik import kan lett forrykke grunnlaget for den nåværende norske landbrukspolitikken.

Norsk landbruk og EF

Målsettinger for norsk jordbrukspolitikk Det er fire hovedmålsettinger for norsk landbrukspolitikk:

- Inntektsmålsettingen
- Effektivitetsmålsettingen
- Produksjonsmålsettingen
- Bosettingsmålsettingen

Inntektsmålsettingen ble i 1965 formulert slik: «Nettoinntekten pr. årsverk på et tidsmessig rasjonelt drevet bruk, stort nok til å gi full sysselsetting for en øvet og voksen person hele året, bør ligge på et nivå som minst svarer til den årslønn voksne menn i gjennomsnitt oppnår i rasjonelt drevet industri». Denne målsettingen er stort sett *ikke* virkeliggjort.

Inntektsmålsettingen er ivaretatt i jordbruksprotokollen. Romatraktaten inneholder også en inntektsmålsetting som i store trekk er lik det Stortingsvedtaket vi siterte ovenfor. EF har nylig formulert en inntektsmålsetting hvor det kreves likestilling mellom jordbrukernes inntekter i et område og den inntekten som andre yrker i de samme områdene gir.

Effektivitetsmålsettingen er noe av en nøkkel i enhver landbrukspolitisk debatt. Den økonomisk mest lønnsomme produksjonsløsningen vil ofte komme i konflikt med ønsket om å opprettholde befolkningsgrunnlaget. For å sikre inntekten til bøndene må vi ha et effektivt landbruk. For dette formål er det nødvendig å rasjonalisere. I den opprinnelige Mansholt-planen for jordbruket i EF var det lagt stor vekt på effektivisering i løsningen av landbrukets problemer. I senere vedtak er dette kravet blitt modifisert. I dag legges det vekt på differensierte virkemidler og flere målsettinger av distriktspolitisk karakter.

Nedgangen i sysselsettingen i landbruket har vist den samme utvikling i Norge som i EF-landene. Det er ingen grunn til å tro at utviklingen vil endre seg som en følge av norsk EF-medlemskap. Vi vil fortsatt ha en overgang fra landbruket til andre næringer.

Vår nåværende produksjonsmålsetting setter grenser for omfanget av produksjonen. Vi ønsker å produsere de landbruksvarer vi har naturlige forutsetninger for å produsere. Samtidig er det ønskelig å unngå overproduksjon. I Norge har vi søkt å løse problemet ved å legge vekt på kornproduksjonen. Forhandlingsresultatet gjør det mulig fortsatt å legge vekt på korndyrkingen. Vi kan også iverksette en sosialt sett mer rettferdig støtteordning. Når det gjelder melk, gir forhandlingsresultatet garantier for en produksjon som tilsvarer dekning av et melkeforbruk som er like høyt som i dag.

Effektivitet og distriktspolitikk

Fortsatt vekt på korndyrking

Nye eksport- muligheter

Dersom vi ønsker å eksportere landbruksprodukter, må prisene følge prisnivået i Fellesskapet. Det er gode grunner til å anta at et større marked vil kunne åpne for produksjonsmuligheter vi hittil ikke har maktet å nytte fullt ut. Som eksempel kan nevnes norsk husdyravl som er den fremste i Europa. EF kan her åpne interessante markeds- muligheter for kjøttproduksjon på storfe, svin og sau. Prisenivået i EF for kjøtt er tildels høyere enn i Norge. Også norske kvalitetsprodukter i hage- brukssektoren (bær og grønnsaker) vil sesong- messig ha store muligheter i Fellesskapet.

Vårt nordlige klima med lave temperaturer og de spesielle lysforhold gir på enkelte områder kva- litetsfordeler i planteproduksjonen. Disse fordelene bør også kunne utnyttes for eksport.

Bosettingsmålsettingen har vært sterkt fremme i debatten om norsk EF-medlemskap. I en viss ut- strekning kan denne målsetting stille krav som er i konflikt med virkeliggjørelsen av de andre mål- settingene. Konflikten kommer oftest med ønsket om en mest mulig effektiv produksjon. EF's nye politikk på dette området innebærer at det nå legges vekt på å finne fram til en løsning som er den beste ut fra en regional vurdering i hvert tilfelle.

Hensynet til bosettingen

Hensynet til bosettingen gjelder ikke like sterkt i alle jordbruksområdene. I de jordbruksområdene som i virkeligheten inngår i bystrøkene, veier hensynet mindre. Det er ikke så nødvendig å legge vekt på jordbrukets ansvar for bosettingen her for- di denne bæres oppe av annen virksomhet.

Det er spesielt viktig å bygge ut alternative ar- beidsplasser i distrikter med stor avgang fra jord- bruket. For å bidra til dette har man i EF be- sluttet å yte bidrag fra Landbruksfondet til ut- bygging av arbeidsplasser i de vanskeligst stilte jordbruksdistrikter. Slike bidrag vil komme norske bedrifter til gode. I denne sammenheng må vi minne om at medlemskap i EF vil gi store for-

delar til eksportindustrien, fiskeeksporten og skogbruket i distriktene. Bosettingen kan ikke sikres av jordbruket alene. Det må skje i samvirke med de andre næringer. På denne bakgrunn vil vi kunne virkeliggjøre bosettingsmålsettingen gjennom medlemskap i EF.

Når det gjelder hagebruket, skal det innføres en minsteprisordning som også gir adgang til å bruke importavgifter i en overgangsperiode på fem år. Deretter gir forhandlingsresultatet hjemmel for utviklingen av andre ordninger som vil sikre levestandarden til hagebrukerne. I tillegg til en alminnelig støtteordning tar den norske regjering sikte på å iverksette særlige distriktpolitiske ordninger for fruktbygdene på Vestlandet og for andre hagebruksområder med små muligheter for alternativ sysselsetting.

De forhandlingsformer som er skapt for jordbrukspolitikken i Norge vil vi kunne opprettholde også i framtida. Utformingen og gjennomføringen av tiltakene innenfor rammen av avtalen med EF vil skje i samråd med jordbrukets organisasjoner.

Vi sier JA til EF fordi vi har oppnådd gode vilkår som er i samsvar med målsettingene for jordbrukspolitikken i Norge.

**Levestandarden
i hagebruket
sikret**

5.2 Fiskeriene og EF

Vår fiskeripolitikk tar sikte på å utnytte naturressursene i havet slik at kystbefolkningen kan sikres stabile og gode inntekter. En stabil og høy sysselsetting i fiskerinæringen forutsetter en sikker adgang til de store markedene. Norsk fiskerinæring er avhengig av å kunne selge sine produkter i utlandet. Vi må kunne hevde oss i den internasjonale konkurransen. *Vi sier JA til EF* fordi vi ønsker å varetta den samlede norske fiskerinærings interesser i dag og i årene framover.

**Sikre, stabile og
gode inntekter**

**Hjemmemarked
på 250 millioner**

Innenfor EF vil norsk fiskerinæring få et hjemmemarked på over 250 millioner mennesker. Tollfri adgang til dette stormarked vil gjøre det mulig å foredle våre fiskeprodukter. På lengre sikt er det ikke riktig å sende råvarer og halvfabrikata ut av landet om vi selv kan tjene på å videreforedle dem. *Vi sier JA til EF* fordi vi ønsker å videreforedle de norske fiskeriproduktene i Norge.

**Begrensede
ressurser**

Problemet i dag er først og fremst at havets ressurser er begrensede. Mange land konkurrerer om de samme fiskeforekomstene. Intet land kan alene innføre begrensninger som vil sikre naturgrunnlaget.

Vi sier JA til EF fordi vi vil samarbeide om europeiske reguleringstiltak som kan sikre fiskeressursene også for de kommende generasjoner.

**Alle søkerland
har fått 12-mils-
soner**

Alle søkerlandene har i dag visse kyststrekninger med en 12 mils fiskerigrense. Frankrike har også en 12 mils fiskerisone. Alle søkerlandene har fått garantier for at ordningene etter 1982 skal sikre livsgrunnlaget for fiskerne i kystdistriktene. Vi deler tilliten i disse landene til at kystbefolkningens interesser vil bli godt ivaretatt av EF-landene i fellesskap. Vi har tillit til at den norske regjering vil ivareta interessene til de norske fiskerne på beste måte. *Vi sier JA til EF* fordi de garantier den norske kystbefolkningen har fått er til å stole på.

Norge og fiskerinæringen

**Norge — Vest-
Europas største
fiskerinasjon**

Norge er Vest-Europas største fiskerinasjon. Vi er likeledes den største fiskerieksportør. I hele verden er det bare Peru som har større eksport. Allikevel spiller fiskerinæringen en liten rolle i Norges totale økonomi. Næringens bidrag til nasjonalproduktet utgjorde i 1970 litt over to prosent. Sysselsettingen i fisket og i fiskeriindustrien er omtrent 3% av den totale sysselsetting i Norge. Fiskets andel har gått ned i de siste tiårene. I 1970 var det litt

over 20000 mennesker i Norge som hadde fiske som eneyrke, og 40000 fiskere i alt.

Fisket er viktig som grunnlag for bosettingen langs kysten, spesielt i de nordligste deler av landet. På store deler av kysten finnes det få alternative sysselsettingsmuligheter til fisket. Det var derfor svært viktig å få ivaretatt fiskernes interesser under forhandlingene.

Hele 85% av det som fiskes går til eksport. Dette gjør at avsetningsvilkårene for norsk fiskeri-eksport er helt avgjørende for inntektsforholdene i næringen. Nesten halvparten av norsk fiskeeksport vil gå til det utvidede EF. Som medlem vil Norge få tollfri avsetning i dette store markedet som er i rask vekst. Idag er tollene opp til 25% for fiskeprodukter. Tollsatsene oppmuntrer ikke til økt foredling. Tollen er høyest for foredlede varer.

85% av fangsten til eksport

Råstofftilgangen til fiskeriindustrien er begrenset. Dette gjør at næringen må satse på økt bearbeiding for å øke inntektsmulighetene. Medlemskap vil gi grunnlag for økt bearbeidingsgrad.

I tillegg vil EF's markedsordning for fisk gi sikker avsetning til høyere priser. For eksempel ville EF's priser i 1971 bety 400 millioner kroner i økte inntekter for næringen. Ut fra disse to hovedfaktorer, sikker avsetning og høyere priser, kan det være grunn til å se på hvilke ankepunkter motstanderne setter fram når det gjelder fiskerinæringen og norsk medlemskap i EF.

EF's markedsordning vil gi høyere priser

Fiskerigrensen

I den historiske framstilling av fiskerigrensen og dens betydning for Norge gjør forfatterene av «motmeldingen» seg skyldig i en forglemmelse. Norge er i en slags dobbeltstilling når det gjelder fiskerigrensen. Vi er både kystfiskestat og havfiskestat. Således blir anslagsvis 40—50% av vår totale fangstmengde tatt *utenfor* vår fiskerigrense. Av

Norge både kystfiske- og havfiskestat

denne fangsten blir en stor del tatt rett utenfor *andre lands* fiskerigrenser. Av denne grunn var det mange norske fiskere som i sin tid var motstandere av vår egen 12 mils grense. De fryktet at andre land ville svare med å innføre en tilsvarende grense.

Mange forhold bestemmer fangstmengden

I dag er det grunn til å tro at 12 milsgrensen totalt sett er til fordel for Norge. Imidlertid er det hovedsakelig i området nord for Lofoten at 12 milsgrensen er av spesiell betydning. «Motmeldingens» tall, som tar sikte på å vise betydningen av fiskerigrensen, er det grunn til å protestere mot. For det første er det svært mange faktorer som bestemmer fangstmengden i tillegg til fiskerigrensene (årsklasser, værforhold, hvor fisken er, flåten størrelse og effektivitet, osv.). Det kan her nevnes at mens fisket etter torsk og skrei har økt i Lofoten, Vesterålen og Troms siden 1968, har torskefisket i Finnmark gått *sterkt tilbake* i 1971 og 1972 i forhold til årene før. Alle disse områdene har vært beskyttet av en 12 mils fiskerigrense siden 1. november 1970.

For det andre er det ikke riktig at tallene klart viser at 12 milsgrensen har ført til at torskefangsten er økt. Det framgår av følgende tabell:

	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	
Torsk								
Samlet fangst Nord Norge/Barentshavet/Svalbard	ca:	480	560	620	1100	1220	900	620
Nord-norsk fangst	ca:	145	155	155	190	220	240	260
Samlet nord-norsk fangst av torsk, sei, hyse, lange og brosme	ca:	335	350	315	325	360	390	380

(alle tall i 1.000 tonn råfiskvekt).

Vi ser altså at de nord-norske torskefangstene har økt jevnt siden 1967 (12 milsgrensen kom først i november 1970). Den samlede fangst av arktisk torsk har gått nedover siden 1969. Den

nord-norske økningen fra 1970 skyldes hovedsakelig Lofotfisket. Her må årsklassenes sammensetning være hovedforklaringen. Ser vi på de samlede torskefiskerier i Nord-Norge (torsk, sei, hyse, brosme), så har disse gått ned fra 1970 til 1971. Fiskerigrensen har vært den samme for alle fiskeslagene. Det er også grunn til å peke på at det er den samlede mengde i torskefiskeriene som er av interesse for fiskerne og for foredlingsindustrien. Problemet er at det ikke er foretatt noen omfattende undersøkelse av fiskerigrensens betydning. De tallene vi har vist til gjør det likevel klart at det ikke er fullt så enkelt som motstanderne hevder.

Sikker garanti for kystbefolkningen

Motstanderne påstår at «hva som skal gjelde etter 1982 er helt på det uvisse». De hevder også at Norge bare kan bruke vetoretten til å forhindre nye vedtak. Om intet blir vedtatt, sitter vi derfor, i følge motfolket, igjen med strukturforordningen av oktober 1970. Denne forutsetter lik adgang til å fiske i EF-landenes kystfarvann for medlemsstatene. Motstanderne viser igjen sin inngrodde mistillit til de landene vi har samarbeidet med på så mange områder i hele etterkrigstiden.

Vi sier JA til EF fordi vi har tillit til våre venner i Europa.

Motstandernes vurdering er gal av en rekke grunner. For det første ser de bort fra hvordan beslutningene faktisk blir til innenfor EF. Intet land tvinges til å oppgi vitale interesser.

For det andre ble paragraf 2 i strukturforordningen av 1970 (den som handler om fiskerigrensen) faktisk satt ut av kraft gjennom den enighet som De Seks og Storbritannia, Danmark og Irland oppnådde i desember 1971. De ble enige om å

**Tillit til landene
i Vest-Europa**

**Strukturforordningen av 1970
ute av kraft med
hensyn til fiskerigrensen**

innføre en alminnelig 6 mils sone som forbeholdes kyststatens fiskere i hele det utvidede Fellesskap. Dertil ble det innført utvidede soner til 12 mil for spesielle kystområder. Denne ordningen skulle i første omgang gjelde fram til 31. desember 1982. Ingen av de øvrige søkerlandene forestiller seg at man etter 1982 skal falle tilbake på den opprinnelige strukturforordningen. Dersom dette hadde vært meningen, var det ingen grunn til å innta spesielle fornyelsesklausuler i avtalene. For det tredje vil Norge ikke stå alene til forsvar av spesielle kystområder. Samtlige søkerland såvel som Frankrike har slike interesser å ivareta. De har gitt klart uttrykk for at dette vil de selvfølgelig gjøre.

**Norge har fått
spesielle
forsikringer**

For det fjerde har Norge i tillegg til den alminnelige ordning fått en egen fiskeriprotokoll som inneholder ytterligere forsikringer og forpliktelser fra EF-landenes side. I følge denne protokollen skal norske fiskere ha enerett til fisket innenfor en tolvmilsgrense fra Egersund til Grense Jakobselv fram til utgangen av 1982. I protokollen erkjenner Fellesskapet «den meget store betydning fisket har for Norge» og at fisket er en «virksomhet som er avgjørende for befolkningen på en stor del av kysten». Videre erklærer EF-landene «seg bevisst betydningen såvel for Norge som for hele Fellesskapet av å opprettholde et tilfredsstillende bosettingsmønster i de distriktene i Norge som i særlig grad er avhengig av kystfisket» og uttaler i tillegg at de «deler den norske regjeringens målsetting på dette området».

**Enstemmighet
må til for
endring**

Det må enstemmighet til for å iverksette en ny fiskerigrenseordning etter 1982. Dette følger både av Romatraktatens artikkel 235 og det såkalte Luxembourg-forliket som går ut på at i en sak som angår en medlemstats meget viktige interesser skal Rådet fortsette sine forhandlinger inntil det er oppnådd enstemmighet. De fem EF-land som har særskilt beskyttede kystområder står for 80% av fiskefangsten i det utvidede EF.

Dersom man ikke oppnår enstemmighet, må EF-landene også etter 1982 falle tilbake på den ordning som gjelder fra utvidelsen av Fellesskapet i 1973.

I den norske fiskeriprotokollen er Fellesskaeps organer til overmål pålagt å «sørge for» at de nye bestemmelsene skal bli fastlagt i samsvar med de hensyn som følger av Norges særegne bosettingsmønster og sosiale struktur. Disse bestemmelsene kan i følge protokollen omfatte en forlengelse av unntaksordningen utover 1982. Det skulle derved ikke være tvil om at de norske forhandlere har sikret de norske interessene på beste måte i forhandlingsresultatet.

Vi sier JA til EF fordi forhandlingsresultatet omfatter fullgode forsikringer for de norske fiskere.

Motstanderne hevder at Norge kan ha «interesse av å benytte seg av» en adgang til å utvide fiskerigrensen til 50 mil. Dette blir så et argument mot medlemskap. Norge kan også som medlem utvide grensen, men må da gi EF-fiskere lik rett til å fiske i beltet mellom 12 og 50 mil. Norske havfiskere er imidlertid lite tjent med at 50 milsgrensen slår igjennom.

Vi må også understreke at selvom alle landene i de nord-atlantiske farvann skulle utvide fiskerigrensen til 50 mil., ville ikke dette løse problemet med å bevare fiskebestanden. De fleste fiskeslag vi fisker langs norskekysten foretar store vandringer der de i lange perioder er utenfor selv en 50 mils grense. Det trengs internasjonale avtaler om regulering av fisket på det åpne havet. Dersom presset på ressursene fortsetter ukontrollert, kan det føre til at de fiskebestandene Norge er avhengig av blir ødelagt og forsvinner. I nord-øst Atlanteren er forholdene idag slik at det er de ti landene i et utvidet EF samt Sovjet-Unionen, Polen, Øst-Tyskland og Island som står for fisket. Det vil sannsynligvis være lettere for et utvidet EF å bidra til en framsynt og ansvarlig kvoteordning enn

**50-mils-grensen
løser ikke
problemene med å
bevare
bestanden**

for alle landene hver for seg. En slik kvoteordning ville sannsynligvis føre til at Norge fikk tildelt en langt større del av torskefisket i de nordlige farvann enn om vi sto utenfor EF. EF vil samlet kreve en stor del av fisket. Som medlem vil en stor del av EF's samlede kvote ventelig tilfalle Norge. En slik ordning ville være i pakt med Fellesskapets prinsipper om arbeidsdeling og den ville dessuten måtte ses i sammenheng med målsettingen for distriktspolitikken for kystområdene i Nord-Norge. De distriktene som har de minste mulighetene for annen virksomhet enn fiske, vil måtte prioriteres når det gjelder EF's indre fordeling av fiskerikvoter.

Vi sier JA til EF fordi vi ønsker å beskytte fiskebestanden og samtidig gi de norske fiskere i næringsfattige strøk størst mulig del av fisket.

Vi kan regulere i 12-mils-sonen

Fiskeriprotokollen griper ikke inn i Norges fortsatte rett til å regulere fisket som vi ønsker innenfor 12 milsgrensen. Motstanderne tar derfor fullstendig feil når de hevder at det er «neppe noe i traktaten som hindrer EEC-organene i å forby alt garn- og linefiske innenfor den norske fiskerigrense med den begrunnelse at trålfiske er mer rasjonelt og medfører bedre utnyttelse av arbeidskraften». Dette ville stride mot selve forutsetningene i vår avtale med EF hvor det legges spesiell vekt på hensynet til bosettingen og arbeidskraftproblemene i den norske fiskerinæring. «Mistilitslinjen» holder ikke vann.

«Motmeldingen» hevder at vi innenfor EF må gi avkall på å regulere utenlandske fartøyers ilandføring av fisk i Norge. Dette er uten betydning da utenlandske landinger vil bli gjenstand for de samme prisreguleringer som den norske fangsten. Transitleveringer gjennom havner i Nord-Norge for trålere fra Kontinentet vil neppe svare seg økonomisk. Til det blir trolig transporten av råstoffet for lang. Ingen av EF-landene har benyttet seg av slik levering fra noe fiskefelt.

Næringsstrukturen i fiskeriene

Motstanderne framstiller den norske fiskeristrukturen som spesiell både når det gjelder fiskeflåten og tilvirkingen. De mange små kystfartøyer og det store antall spredte anlegg stilles opp mot det øvrige EF hvor stordriften og konsentrasjonen angivelig dominerer. På dette grunnlag kan det så felles dødsdom over det norske kystfisket i EF. Bildet er helt galt.

Den norske fiskerinæring er ikke så spesiell som de vil ha det til. I Holland, Frankrike, Italia, Skottland og Irland er flertallet av fiskerne kystfiskere. Tallene viser at fangsten pr. mann er lavere i disse landene enn i Norge.

Til tross for at over $\frac{2}{3}$ av den norske fangsten går til oppmaling og derved gir en lav pris, ligger Italia med tre ganger så mange fiskere som Norge, og også Irland etter Norge når det gjelder fangstverdien pr. mann. Selv om vi holder fangstene av lodde, sild og makrell, som fiskes med det mest moderne redskap, utenfor, tas en stadig økende del av den norske fangsten med store havgående fartøyer. Disse gir en temmelig god fangstmengde pr. mann. Det er på prissiden at de norske fiskerne ligger etter.

Motstanderne begår også den feilen at de sammenlikner vår nåværende fiskerinæring med den som EF-landene har planer om for framtida. Det blir stadig klarere både i fisket og i tilvirkingen at vi i Norge får en kamp om arbeidskraften enten vi går inn i EF eller ikke. En nødvendig forutsetning for å sikre tilgangen av arbeidskraft til fisket er at lønnsnivået er på høyde med de andre næringene i landet. Her har vi bakgrunnen for den omfattende strukturrasjonalisering som har foregått i de norske fiskeriene i mange år.

Det er ikke noen av landene i et utvidet EF som har hatt så sterk nedgang i antall fiskere som Norge de siste ti årene.

Den norske fiskerinæring har ikke spesiell struktur

Nedgang i antallet fiskere i Norge

Muligheter for framtiden

Det er et mål for vår distriktpolitikk å dempe avgangen fra fiskeryrket. Når råstofftilgangen av biologiske grunner neppe kan økes, står vi tilbake med tre muligheter:

- Vi kan for det første nytte en økende del av råstoffet i foredling som krever meget arbeidskraft, dvs. til framstilling av filet, hermetikk og en del luksusbetonte spesialprodukter.
- For det andre kan vi satse på en økt foredling av de fiskeproduktene som vi eksporterer. Dette vil kreve kapital og store anlegg.
- Endelig kan vi legge vekt på markedsiden slik at det vi eksporterer gir høyest mulig pris.

Medlemskap i EF er ikke bare en fordel men også en betingelse for at vi kan utnytte disse mulighetene.

Vi sier JA til EF fordi vi ønsker å sikre arbeidsplassene i vår fiskerinæring.

Stordrift også i norsk fiske

Motstanderne er redde for at medlemskap i EF vil føre til konsentrasjon og stordrift i den norske fiskerinæringen. De synes å se bort fra at norske fiskere må kunne konkurrere på det internasjonale markedet. Store deler av den norske fiskerinæring preges allerede av stordrift. Dette gjelder særlig for frossenfisk, men også for fiskemel og fiskeolje. I frossenfiskektoren har utviklingen ført til kommuner og anlegg eier trålere, leier dem og inngår faste leveringsavtaler. I dag foreligger det allerede 40—50 konsesjonssøknader for trålere. Det er ikke ønsket om å bli stor men behovet for å overleve økonomisk som fører til samarbeid mellom leddene i næringen og ønsket om trålere.

Den tradisjonelle produksjon av tørrfisk, saltfisk og klippfisk er grunnet i små og spredte anlegg i Norge som i EF. De store bedriftene er ikke interessert i produksjon som er bundet til sesongfiske.

Motstanderne antyder at utenlandsk kapital vil ta over norsk fiskerinæring om vi går inn i EF. Men de hevder selv at næringen i dag er kon-

kurransedyktig. De norske eiere skulle da ha få grunner til å selge. Den norske lovgivning, som vil fortsette å gjelde, gir sikkerhet mot oppkjøp fra utenlandske storbedrifter. Dersom vi blir stående utenfor EF, vil dette kunne føre til at fiskerinæringen ikke makter å utvikle seg som den må om bosettingen og sysselsettingen skal opprettholdes i kystdistriktene. Da blir næringen mer sårbar for oppkjøp.

Handelsavtale — intet alternativ for fiskerinæringen

En eventuell handelsavtale vil føre til at fiskerinæringen holdes utenfor. Vi får ikke tollfri adgang til markedene. Det vil føre til at det blir nesten uråd å bygge opp en videreforedlingsindustri. Norske fiskere vil være prisgitt et verdensmarked med sterkt skiftende priser. Sikkerheten og tryggheten i næringen vil bli vesentlig mindre enn ved medlemskap. Dersom vi skal kunne øke lønnsomheten i fiskeriene, må dette skje på markedsiden ved at vi får høyere priser og en høyere foredling av produktene vi eksporterer. Markedsordningen i EF innebærer både prisgaranti og avsetningsgaranti til et marked på 250 millioner mennesker. Storbritannia er vår største avtager av frossen fiskefilet og hermetikk. Skulle norsk eksport til et utvidet EF som omfatter Storbritannia bli møtt av betydelige tollhindre, vil dette få alvorlige virkninger for foredlingsindustrien langs hele kysten.

Vi må se fisket og fiskeforedlingen under ett når vi vurderer betydningen av fiskerinæringen for arbeidsplassene i utkant-Norge. En fornuftig politikk må ta sikte på å dempe nedgangen i fiskertallet og øke sysselsettingen i foredlingsindustrien. EF har konkrete planer om å øke graden av selvforsyning av fisk og fiskeprodukter. Dersom Norge kommer med i EF, vil vi kunne dekke etterspørslen

**Handelsavtale
holder fiskeri-
næringen
utenfor**

**Fisket og
distrikts-
politikken**

i EF etter frossenfisk, saltfisk og klippfisk. Skulle vi bli stående utenfor, risikerer vi at EF subsidierer utbyggingen av en moderne flåte med havgående fabrikkskip. Sammen med en toll på 15% på frossenfisk og 20—25% på silde- og brislingshermetikk, kan det da bli umulig å selge norske produkter i EF uten en vesentlig høyere statsstøtte enn i dag. En utbygging av fiskeflåten i EF vil også øke presset på ressursene til skade for de norske fiskere.

Fiskeripolitikken under utforming

Den nåværende fiskeripolitikken i EF gjenspeiler situasjonen i det EF som består av De Seks. Det ble derfor behov for vesentlige endringer under forhandlingene med søkerlandene som alle er betydelige fiskerinasjoner. I årene framover vil politikken måtte tilpasses de nye forhold og interesser. Som medlem og største fiskerinasjon i EF vil Norge kunne få betydelig innflytelse på utformingen av fiskeripolitikken i EF. Dette vil også gjelde de ordningene som blir fastsatt for tiden etter 1982. Målsettingen for EF-landenes fiskeripolitikk er meget lik den som ligger til grunn for hovedavtalen mellom Noregs Fiskarlag og Staten, nemlig at fisket skal effektiviseres slik at det kan greie seg uten støtte og slik at fiskerne får et forsvarlig livsgrunnlag.

Vi sier JA til EF fordi vi vil være med på å forme fiskeripolitikken i Europa. Vi sier JA til EF fordi vi ønsker fortsatt utvikling i den norske fiskerinæring.

5.3 Industrien og EF

Industrien vår viktigste inntektskilde

Industrien er uten sammenlikning den viktigste inntektskilde for vårt folk. Den gir direkte arbeid til 400 000 mennesker. Når vi regner med bygg og anlegg, omfatter den 35% av de sysselsatte i Norge. Sammen med skipsfarten er det industrien som gir hovedgrunnlaget for vår høye levestandard.

Norsk industri er avhengig av å selge sine varer i utlandet. Eksporten svarer til 40% av nasjonalproduktet og består for en stor del av industrivarer. 55% av vareeksporten går til det utvidede EF.

Stiller Norge seg utenfor EF, vil vår industri møte tollmurer for mesteparten av eksportvarene. En handelsavtale vil ikke kunne gi trygghet på samme måte som medlemskap. Ved en handelsavtale vil EF når som helst kunne innføre toll og andre importreguleringer av hensyn til næringslivet i EF-landene. Bare ved medlemskap vil norsk industri oppnå sikkerhet for avsetning og mot plutselige og vesentlige endringer i konkurransevilkårene.

Vi sier JA til EF fordi vi ønsker sikkerhet for norsk industri.

Sikkerhet er nødvendig for planlegging og utvidelse av virksomheten i vår industri. Dersom vi står utenfor EF, kan usikkerheten føre til at vi stagnerer i et forsvar av de posisjoner vi har vunnet og i en ensidig utnyttelse av våre naturgitte fordeler i råstoffer og billig kraft. Med sikkerhet står vi bedre rustet til å utvikle en differensiert industri med nye og interessante arbeidsplasser. Slik industri gir de høyeste lønninger.

Vi sier JA til EF fordi vi ønsker en moderne industri med interessante og lønnsomme arbeidsplasser i Norge.

Like viktig er det for vår industri at vi innenfor EF kan være med på å forme de vedtakene som blir fattet. Det kan dreie seg om vedtak for å fjerne tekniske handelshindringer, for å samordne forskningsinnsatsen, for å støtte små og mellomstore bedrifter ute i distriktene, for å hindre forurenninger osv. Det er vedtak som angår vår industris arbeidsvilkår og dens rolle i samfunnet.

Vi sier JA til EF fordi vi vil være med på å bestemme vilkårene for norsk industri og sikre norske arbeidsplasser.

Motstanderne går ut fra et syn på norsk industri

Sikkerhet

Trygge og interessante arbeidsplasser

Medbestemmelse

Vi ønsker en moderne industri som er uten perspektiv og preget av motvilje mot økonomisk vekst. Vi ønsker ikke at Norge skal falle tilbake til en rolle som leverandør av våre råvarer og halvfabrikata til land med mere avanserte industrier. Vi ønsker en fortsatt utvikling i norsk industri, bort fra dette tradisjonelle mønster. Vi kan bare fremme den hvis vi får alle muligheter for kontakt og samarbeid på det økonomiske og teknologiske området.

Vi sier JA til EF fordi vi ønsker en utvikling i norsk industri mot et høyere teknologisk nivå.

Hjemmeindustrien

«Hjemmeindustri» som eksportvare Motstanderne opererer med et foreldet skille mellom vår «eksportindustri» og vår «hjemmeindustri». I «motmeldingen» blir det påstått at hjemmeindustrien er den viktigste og at den vil tape på medlemskap. Dette er ikke riktig.

Det er i dag unaturlig å dele norsk industri i «hjemmeindustri» og «eksportindustri». Omleggingen til eksport i de tradisjonelle «hjemmeindustriene» i EFTA-perioden førte til at mens de i 1959 sto for 14% av eksporten, var tallet i 1970 29%. Også disse industriene er således blitt avhengige av eksport. Som eksempel kan vi nevne tekstilindustrien og møbelindustrien. Eksporten er delvis basert på større serier og delvis på spesialisering. Tekstilindustrien eksporterer nå 25% av produksjonen. Framtidsmulighetene og livsgrunnlaget ligger i utvidet eksport. Derfor går også ledelsen i «hjemmeindustriene» inn for medlemskap i EF.

Små bedrifter spesialiserer i store markeder «Motmeldingen» hevder at EF-medlemskap vil føre til en endring av industristrukturen i Norge til fordel for de store bedriftene. Denne påstanden er ikke underbygget. Det faktiske forhold er at EF-landene ikke skiller seg fra de andre industri-landene når det gjelder forholdet mellom antallet

arbeidsplasser i henholdsvis store og små bedrifter. De små landene skiller seg heller ikke som gruppe fra de større landene i denne forbindelse.

I USA er 75% av bedriftene i industri, håndverk og handel småbedrifter med fire sysselsatte eller færre. Et stormarked gir muligheter for spesialisering på en måte som gir de små bedriftene nye sjanser. EF-markedet vil gi små norske bedrifter slike sjanser.

Hjemmeindustrien vil møte ny konkurranse i EF. EFTA-perioden har vist at norsk «hjemmeindustri» kan møte utfordringen. Ved en eventuell handelsavtale vil norske varer møte den samme konkurranse på hjemmemarkedet som ved medlemskap. Vi kan ikke beskytte «hjemmeindustrien» bak norske tollmurer. Norge har alltid fulgt en lavtollpolitikk fordi dette gir størst fordeler for et lite land med stor samhandel med utlandet. I GATT har vi bundet oss til fortsatte lave tollsatser.

Norsk handelspolitikk går ut på å skape like vilkår for norske produkter i den internasjonale konkurransen. Med sikker adgang til stormarkedet i EF kan norsk industri gjennom spesialisering og stordrift dra full nytte av den teknologiske utvikling i årene framover.

Vi sier JA til EF fordi økt mulighet til eksport er en nødvendighet for stadig flere bransjer i norsk industri.

**Hjemme-
industrien har
nye muligheter**

De tradisjonelle eksportindustrier

Som medlem av EF blir Norge del av et tollfritt marked på over 250 millioner mennesker. Dette gir innlysende fordeler for våre tradisjonelle eksportindustrier som har vært basert på norske råstoffer og billig elektrisk kraft, som f. eks., ferrolegeringsindustrien, aluminiumsindustrien, treforedlingsindustrien, fiskeforedlingsindustrien, fettherdingsindustrien, osv.

Høye tollsatser i EF Tollsatsene innen EF er gjennomgående høye for produktene fra disse industriene. Det dreier seg ofte om sektorer der de enkelte EF-land har interesse av å beskytte sine bedrifter mot konkurranse fra utlandet.

Høstningstiden i norsk industri er over. Den naturlige tilgangen på råstoffer og billig kraft lar seg ikke utnytte i det uendelige. Vi kan ikke basere oss på økt tilgang på norske råvarer som malm, skog og fisk. Særlig når det gjelder kraftutbyggingen, kommer også miljøvern hensyn sterkt inn i bildet. Den videre utbygging av norsk industri må skje på grunnlag av en mer vidtgående foredling av de råvarer og halvfabrikata som nå blir eksportert ubearbeidet.

Miljøvennlig industri Alle land legger idag vekt på videreforedlende industri. Sammenliknet med produksjon av råvarer og halvfabrikata gir slik industri:

- sikrere lønnsomhet og høyere lønnsevne.
- mere interessante arbeidsplasser.
- mer miljøvennlig produksjon.
- mere varierende bedriftsstørrelser.
- større muligheter for å spre bedriftene.
- mindre sårbarhet for konjunktursvingninger.

Det er av grunnleggende betydning å være klar over at tollene i EF-landene stiger med varens grad av bearbeidelse slik at ferdige varer som regel møter høy toll mens råvarer ofte slipper gjennom med ingen eller liten toll.

Vi sier JA til EF fordi fri adgang til et stort marked øker mulighetene for høyere foredling i norsk industri.

Er toll uten betydning?

Tollen og utviklingen i norsk industri Motstanderne har hevdet at 10—20% toll betyr lite. Hovedpoenget er imidlertid at tollene vil være med på å bestemme utviklingen av eksportindu-

strien på lengre sikt. Videreforedling av råvarer og halvfabrikata krever store investeringer. Slike investeringer vil være avhengig av at man har sikkerhet for at varene slipper fram i markedene. Muligheten for plutselige tollbelastninger vil dempe investeringslysten. Foredlingsindustri kan i mange tilfeller være avhengig av import av råvarer og deler fra utlandet. Her vil strenge opprinnelsesregler kunne sette grenser for norsk eksportindustris muligheter til å utnytte slik import i sin produksjon.

Utviklingen av foredlingsindustri for eksport gir også muligheter for norske bedrifter som underleverandører.

Verdien av den vare som blir eksportert består av verdien av råvarene som går med pluss verdien av foredlingen. Tollen fastsettes på grunnlag av denne samlede verdien og omfatter således også verdien av råvarene. Bedrifter utenfor EF må derfor når de eksporterer til Fellesskapet betale toll også for råvarene som går med til produksjonen av varene. Slik oppnår EF-bedriftene en dobbelt fordel framfor konkurrentene utenfor Fellesskapet. *Størrelsen på tollsatsene gir ikke noe fullgodt uttrykk for tollens betydning.*

Undersøkelser viser at i årene 1959—70 falt 56% av Norges eksportøkning til EFTA landene på bearbejdede varer mens det tilsvarende tall for EF var 14%. Dette viser nettopp hvordan opphevelsen av tollsrankene virket til fordel for den videreforedlende industri. Som medlemmer av EF får vi muligheter for en liknende utvikling i vår eksport til de nåværende EF-landene og dermed for vekst og utvikling i norsk industri.

For lite bearbejdede treforedlingsprodukter har EF ingen toll, for de fineste papirkvalitetene er tollen 12—15%. Vår eksport av cellulose og avis-papir til EF har øket sterkt de siste 10 år, mens tollbelagt papireksport har øket lite. Beregninger viser at dersom den cellulosen og tremassen som vi idag eksporterer til EF var blitt videreforedlet

**Treforedlings-
industrien**

til papir i Norge, ville dette gitt en merinntekt på 500 millioner kroner pr. år.

Aluminium Aluminium er i dag vår største eksportvare. Vi eksporterer 90% av produksjonen. Den alt overveiende delen går til det utvidete EF. Fellesskapet har en toll på 7% for råaluminium. På halvfabrikata av aluminium er tollsatsen 12%. Under en femtedel av råaluminiumsproduksjonen blir videre bearbeidet i Norge. EF-landenes toll på halvfabrikata er en vesentlig grunn til at viderefordlingen er kommet så kort. Med medlemskap i EF skulle forholdene ligge godt til rette for en utvidelse av viderefordlingen i norsk aluminiumsindustri.

Ferrolegeringer Norge er i dag Vest-Europas hovedleverandør av ferro-legeringer. Mer enn 90% av vår produksjon blir eksportert. Nesten alle de tretten ferrolegeringsverkene i Norge ligger i industrifattige strøk. Tollsatsene for viktige ferrolegeringer varierer mellom 5,5 og 10%. Med sikret tollfri adgang til EF-markedet, har denne distriktpolitisk viktige industri gode utviklingsmuligheter.

Verkstedsindustrien Verkstedindustrien er Norges største industribransje. Den er i rask vekst og utvikling. Bare 16% av verkstedsindustriens eksport går til EF mens hele 62% går til EFTA. I EF møter industrien tollsats mellom 4 og 15%. Med medlemskap vil derfor verkstedindustrien få nye vekstmuligheter.

Fiskeforedling Norge er Europas største eksportør av fiskevarer. Vi eksporterer omlag 85—90% av totalfangsten. Nær halvparten av vår eksport av fisk og fiskeprodukter går til det utvidete Fellesskap. For å opprettholde inntektsnivået i fiskerinæringen som helhet, er det av stor betydning å bygge ut foredlingsindustrien. Uten medlemskap vil EF-landenes tollmur på opp til 25% bli en vesentlig belastning. For eksport til Storbritannia som idag avtar 20—25% av vår fiskeeksport, vil dette være en ny tollbelastning.

Kjemisk industri Også kjemisk industri krever for de fleste pro-

dukters vedkommende store og åpne markeder om den skal kunne følge med i utviklingen. EF har en forholdsvis høy toll på kjemiske produkter (12—18%). Olje og gassfunnene på Kontinental-sokkelen åpner nye muligheter for norsk industri. Salget av råolje er problemfritt. Men dersom vi ønsker en industri i Norge bygd på olje som råstoff, møter vi tollsatser på 3,5—7% for oljeraffineringsprodukter og 12—18% for mer avanserte petrokjemiske produkter. Disse satsene er så høye at de åpenbart vil hindre den tilgang på kapital som er nødvendig for å bygge ut en petrokjemisk industri i Norge .

Vi sier JA til EF fordi vi vil sikre utviklingen i norsk industri.

Andre handelshindringer

Andre tekniske former for handelshindringer betyr i dag minst like meget som toll-hindringer. Undersøkelser foretatt av GATT viser dette. En handelsavtale med EF vil bare kunne redusere toll-hindringene, ikke de andre hindringene.

Tekniske handels-hindringer minst like viktige som toll

Med tekniske hindringer forstår vi ulik standard på produksjonsutstyr eller forskrifter for bruken av utstyret. Slike bestemmelser kan føre til at importører stenges ute. Et annet problem er regler og praksis ved offentlig innkjøp eller statsstøtte i mange former til egne industrier.

For å gå med på en frihandelsavtale forlanger EF-landene strenge opprinnelsesregler som rammer import av varer som omfatter deler importert fra tredjeland.

For en rekke industribransjer vil slike tekniske handelshindringer skape avgjørende problemer om Norge blir stående utenfor EF. Et eksempel på dette er verkstedindustrien som særlig vil rammes av offentlige krav til de enkelte produkter og spesifikasjoner av de ulike varetyper. Offentlige utvik-

lingskontrakter vil ha en stor betydning for de industribedrifter som slipper til. En handelsavtale vil ikke gi norske bedrifter muligheter for å høste slike fordeler i EF-området.

Tekstil og konfeksjonsindustrien vil ha spesiell interesse av den felles handelspolitikk i EF. Et utvidet EF er denne industriens viktigste eksportmarked og den handelspolitikken som blir fastlagt overfor land utenfor EF vil i stor grad bestemme konkurransesituasjonen til denne industrien i årene framover.

For andre industrigrupper, slike som kjemisk industri, vil EF-samarbeidet om miljøvern, forskning og tekniske forskrifter for de enkelte produkter være av stor betydning.

Vi må ha medbestemmelse

Det er nettopp de avanserte industriene som vi ønsker å utvikle som rammes sterkest av denne typen handelshindringer. Vi må delta i utformingen av reglene for industripolitikken i EF for å fjerne slike hindringer for vår eksport og for å hindre at nye hindringer får oppstå.

Vi sier JA til EF fordi vi ønsker å delta i utformingen av industripolitikken i Europa slik at vi sikrer våre eksportinteresser.

Intelligensindustri

Den tredje faktor — «Know how»

Den viktigste kilde til økonomisk vekst i de høyt utviklede industrilandene er hverken tilgangen på arbeidskraft eller på kapital, men det man kaller «den tredje faktor» — forbedringer i teknikken, i det faglige nivå hos de ansatte, i evnen til å organisere produksjon og markedsføring. Man har regnet ut at over halvparten av veksten i industriproduksjonen skyldes den «tredje faktor».

Man taler ofte om «intelligensindustri» der det dreier seg om produksjon basert på meget høy teknologi og uten spesielle fordeler i bruk av lokale

råstoffer eller andre fortrinn. Men i en videre forstand er alle de industrier vi ønsker å utvikle, nettopp intelligensindustrier.

Kanskje den største fare ved å stille oss utenfor det vest-europeiske samarbeidet vil være at vi får større vanskeligheter med å utvikle en intelligensindustri. Det er intelligensindustrien som vil gi ungdommen med god utdanning meningsfylte arbeidsplasser.

Vi må forutse at det innenfor EF utvikler seg et videre industrielt og teknologisk samarbeid nettopp i høyt avanserte industrier oppmuntret av EF og regjeringene. I alle fall vil industriutviklingen bli båret av et bredt og rikt teknologisk miljø og en betydelig forskning. Vi har sett at norske bedrifter av utpreget intelligensindustri-type har vært i stand til å hevde seg internasjonalt.

Men det er av vesentlig betydning at vi her nytter alle de muligheter medlemskap i EF og full deltagelse i EF-samarbeidet gir, til å øke vår evne til å følge med og å hevde oss i avansert industri.

Isolasjon vil bety at vi blir sittende med industri der lønnsomheten er lavere og der det også blir vanskelig å skaffe nye arbeidsplasser.

Vi sier JA til EF fordi bare en aktiv deltagelse i et vest-europeisk miljø kan sikre oss vår andel i de ekspanderende intelligensindustrier.

Del I det teknologiske miljø

Erfaringene fra EFTA

Da vi gikk inn i EFTA spådde framtrepende sosialøkonomer som var mot EFTA, som de idag er mot EF, at vi gikk inn i en «ny istid». Spådommene falt nøyte sammen med dem som de samme motstanderne nå fremsetter når det gjelder EF.

Disse spådommene er gjort fullstendig til skamme. Vi har hatt høy sysselsetting og en høy økonomisk vekstrate. Industriproduksjonen er økt med

62% fra 1961 til 1971. Bare få land har hatt en raskere vekst.

«Motmeldingen» viser til at eksportøkningen i EFTA-perioden særlig kom i Norden. Når vi ikke oppnådde en tilsvarende øking på det britiske markedet, blir det brukt som advarsel mot å tro at vi har større muligheter i EF.

Svak britisk vekst For det første har Storbritannia i motsetning til EF-landene hatt en svak økonomisk vekst, som gjorde det vanskelig å øke eksporten. De økonomiske problemer i Storbritannia førte til importavgift og devaluering. Dette skapte en usikkerhet i det britiske markedet som dempet lysten til å utvide eksporten dit. For det andre var det rimelig at ekspansjonen kom særlig raskt i Norden. Som marked var Norden som helhet fra før viktigere for oss enn det britiske. Likhet i språk, smak og kontaktformer ga dessuten særlig store muligheter når først hindringene var fjernet og man ble psykologisk innstilt på å nytte de muligheter som forelå.

De mulighetene som nå åpner seg for oss i EF er langt større enn dem vi fant og utnyttet i EFTA. De spådommer som motstanderne framsetter, er neppe mere holdbare enn de som ble fremsatt da vi gikk inn i EFTA.

Vi sier JA til EF fordi våre erfaringer fra EFTA viser fordelene ved et åpent stormarked for norsk industri.

Vi har også høstet negative erfaringer i EFTA. Samarbeidet var ikke så forpliktende at det hindret Storbritannia fra å innføre importavgift i strid med reglene. Også Danmark kunne derfor i sin tur sette seg ut over reglene på dette punkt.

EF — forpliktende samarbeid Noe slikt har aldri skjedd i EF. Samarbeidet er mer forpliktende. Det har vært umulig for noe medlem å bryte reglene på den måte som britene gjorde, med følge av danskene.

Når de enkelte statene ikke kan løse sine vanskeligheter ved å bryte reglene og skade andre,

forutsetter det selvsagt at de ikke fører en økonomisk politikk som bringer dem opp i slike vanskeligheter.

Hvis ett land likevel kommer i slike situasjoner, må medlemsstatene i fellesskap drøfte hvordan det kan bli hjulpet med minst mulige skadevirkninger for andre.

Kommisjonen fungerer her som et nøytralt overvåkingsorgan. Domstolen kan avgjøre om reglene er brutt eller ikke.

Erfaringene viser at det er de små landene som har hatt de største fordelene ved det forpliktende samarbeidet. De har selv langt mindre muligheter til å sette seg utover reglene enn de større kunne ha.

Vi sier JA til EF fordi vi som lite land har fordel av et samarbeid som er mere forpliktende enn samarbeidet med EFTA.

**De små som
ønsker faste
spilleregler**

Handelsavtale

Det er vanskelig i dag å forutsi hva slags handelsavtale vi kan oppnå. Vi kan ikke trekke sikre slutninger av de forhandlingene som hittil er ført mellom EF og de EFTA-land som ikke søker medlemskap.

For det første hviler disse forhandlingene på den forutsetning at ikke bare Storbritannia, Irland og Danmark, men også Norge kommer innenfor EF. Hvis denne forutsetning bortfaller, vil en rekke handelspolitiske problemer stille seg annerledes, og vi vet ikke hvordan EF da overhodet ville stille seg til handelsavtaler.

For det andre ville vi selv komme i en meget vanskelig forhandlingsposisjon hvis vi skulle søke om en handelsavtale etter at vi hadde avslått medlemskap. Mens EF-landene av politiske grunner strakk seg meget langt i forhandlingene om med-

**Vår posisjon blir
svak**

lemskap, vil de neppe i nye forhandlinger være særlig villige til å gi oss gunstige ordninger på de områder der vi trenger dem mest, som f. eks. treforedling og aluminium. Fisk og fiskeprodukter vil åpenbart bli holdt utenfor frihandelen.

For det tredje ville Storbritannia da sitte på den annen side av forhandlingsbordet. Britisk industri er interessert i å holde norsk industri utenfor nettopp der hvor vi har sterkest behov for å komme innenfor. Slik Storbritannias økonomiske situasjon er, kan vi neppe regne med at den britiske regjering vil se bort fra sine egne industriers interesse.

Det er derfor høyst usikkert om vi kan oppnå en handelsavtale etter mønster av den man forhandler om med Sverige.

Selv en «svensk» avtale ville holde store deler av norsk eksport utenfor. De unntakslistene EF har presentert overfor Sverige, tyder på at vi selv ville bli stilt overfor en unntaksliste som rammer omkring 50% av vår eksport. Dette gjelder så viktige vareområder som treforedlingsprodukter, aluminium, ferrolegeringer, fett- og fiskevarer. De ville berøre industrier med mellom 40 og 50 000 arbeidsplasser. De ville framfor alt ramme industrier ute i distriktene.

Unntak og usikkerhet

En slik handelsavtale som Sverige er tilbudt, vil ha flere unntaksklausuler enn disse. Viktigst er det at EF forbeholder seg å gripe til toll og andre beskyttelsestiltak dersom konkurransen skaper vanskeligheter for noen bransje eller noen region i EF. Kommisjonen kan fatte vedtak om slike tiltak på oppfordring fra en regjering eller på eget initiativ.

Det er klart at de norske industrier som her ville bli truet, nettopp ville være de som har satset meget og oppnådd gode resultater i eksporten. Nettopp den beste eksportbedriften kan på kort varsel bli stilt overfor nye restriksjoner og tollmurer.

Det er selvsagt uråd å forutsi hvor langt disse unntaksbestemmelsene vil bli brukt. Det vil avhenge både av den økonomiske situasjon i EF og av den politiske styrke som kan bli stilt bak krav fra enkelte bransjer og enkelte regjeringer.

Det avgjørende er her usikkerheten. Den gjør det vanskelig å planlegge og å satse. Utenfor EF kan vi oppleve hva vi opplevde i EFTA med den britiske importavgiften. Innenfor EF er vi trygge mot dette.

Vi sier JA til EF fordi bare medlemskap gir norsk industri den sikkerhet som er vilkåret for planlegging og ekspansjon.

Hvorfor EF-medlemskap

Vi står overfor et valg mellom ulike perspektiver for norsk industri og for vårt samfunn.

Endel forfattere i «motmeldingen» går nå så langt i sin uvilje mot «økonomisk vekst» at de overhodet ikke er interessert i perspektivene for vår industri. Det er et nasjonal-romantisk syn.

Andre regner med større eller mindre pålitelighet ut om vi kan greie oss noenlunde bra, dvs. som i dag, uten medlemskap. Men disse regnestykkene bygger på et statisk syn.

Vi ser det slik at norsk industri må møte den utfordring som ligger i den teknologiske utvikling og hevde seg internasjonalt. Vi ser det slik at det hverken er riktig eller mulig å gi avkall på dette og nøye oss med rollen som råvare- og halvfabrikata leverandører til EF-landene.

Vi ser det slik at nettopp en «vekst» etter disse linjer vil gjøre Norge til et bedre land å leve i og å arbeide i. Det vil si bedre muligheter for å mestre de problemene vi står overfor når det gjelder vårt naturlige og sosiale miljø.

Vi sier JA til EF fordi vi vil sikre Norge en god framtid i morgendagens verden.

**Norsk industri
må møte
utfordringen**

5.4 Skipsfarten og EF

Skipsfarten av stor betydning for norsk økonomi For Norge spiller skipsfarten større rolle enn for noe annet land. Skipsfarten er landets tredje største næringsgren og dekker alene $\frac{1}{3}$ av Norges samlede inntekter i fremmed valuta. Skipsfarten gir høyt betalte arbeidsplasser for folk fra de fleste kommuner i landet. En meget stor del av sjøfolkene kommer fra distrikter med svakt næringsgrunnlag forøvrig.

Vi sier JA til EF fordi vi vil sikre skipsfartens framtid.

Skipsfarten skaper også betydelige ringvirkninger i norsk økonomi. 80% av båtene som bygges ved norske verksteder tilhører norske redere. Norske båter som bygges i utlandet bruker ofte utstyr fra norske leverandører. I tillegg til den direkte sysselsetting ombord på skipene, skaper skipsfartsnæringen direkte sysselsetting i verkstedsindustrien, grener av utstyrsindustrien, forsikringsselskaper, osv. Direkte eller indirekte er anslagsvis 100 000 norske arbeidsplasser forankret i skipsfarten. Det er derfor av største betydning for norsk økonomi og norske arbeidsplasser at skipsfartens inntjeningssevne sikres og at næringen kan utnytte de muligheter som den økende verdenshandel fører meg seg.

Vi sier JA til EF fordi vi vil sikre arbeidsplassene i skipsfarten.

EF vårt viktigste marked Et utvidet EF vil uten sammenligning bli det viktigste marked for norske skipsfartstjenester. Fart på dette området beskjeftiger idag 60% av den norske tonnasje. Det vil derfor være av største betydning for norsk skipsfart også i framtida å ha sikker adgang til dette markedet. Norges interesser kan bare sikres om vi får medbestemmelse når det gjelder EF-området økonomiske utvikling, handelspolitikken overfor omverdenen, valutapolitikken osv.

Det er ennå ikke utformet noen felles skips-

fartspolitik i EF, men vi har sett de første skritt i denne retning. Om Norge blir stående utenfor EF, blir vi passive tilskuere til utformingen av en felles skipsfartspolitik. Som medlem vil vi ikke bare ha formell medbestemmelse, vi vil som en stor skipsfartsnasjon få en betydelig innflytelse på utformingen av politikken.

Vi sier JA til EF fordi vi vil være med på å forme skipsfartspolitikken i Europa.

Flaggdiskriminering

I den senere tid har vi sett stadig sterkere tendenser til diskriminering innenfor internasjonal skipsfart. En slik utvikling rammer den norske handelsflåten særlig sterkt fordi den ikke har egen norsk utenrikshandel som ryggrad for virksomheten. Hele 92% av vår handelsflåte er beskjeftiget med transport mellom fremmede land.

Alene står Norge derfor svakt til å verne om en fri konkurranse for skipsfarten. Skal vi kunne påvirke andre lands politikk på dette området, må vi samarbeide med de land som har de samme interesser som oss.

EF er i dag et underskuddsområde på skipsfartstjenester. Med Storbritannia som medlem vil det bli balanse mellom tilbud og etterspørsel. Kommer vi med, vil EF bli et overskuddsområde med innpå en tredjedel av verdens samlede tonnasje.

Norsk skipsfart ønsker ikke flaggdiskriminering. Den er avhengig av konkurranse på like vilkår. Fellesskapet vil med sin handelspolitiske tyngde i langt større grad enn Norge alene kunne bekjempe flaggdiskriminering i andre land. Også av denne grunn bør vi være med i EF for å verne om våre interesser.

«Motmeldingen» hevder at det er sannsynlig at EF-landene vil begunstige EF-landenes handelsflå-

**Sikkerhet mot
flagg-
diskriminering**

ter i sin skipsfartspolitik. Dersom det skulle bli slik at flaggdiskrimineringen slår rot også i EF-området, blir det av vital viktighet for Norge å være innenfor slik at norsk skipsfart ikke blir skadelidende i sitt fremste marked. Som nevnt er 60% av den norske handelsflåte engasjert i transporter til og fra det utvidete EF.

Vi sier JA til EF fordi vi ønsker sikkerhet mot flaggdiskriminering.

Skipsfartspolitikken og EF

Felles skipsfartspolitik og sannsynlig

Romatraktaten fastsetter ikke noen felles luft- og skipsfartspolitik, men overlater til Ministerrådet å iverksette nødvendige tiltak på dette området.

Det er flere grunner som taler for at skipsfartspolitikken vil bli trukket inn i EF-samarbeidet. De proteksjonistiske tendenser i internasjonal skipsfart berører alle europeiske skipsfartsland. De har sterke grunner til å forme en felles politikk. Det vil være naturlig at skipsfartsspørsmål blir sett i sammenheng med EF-landenes felles ytre handelspolitikk.

EF-landenes rederorganisasjoner har forlenget opprettet et felles rederforbund. Kommisjonen har presset sterkt på for å få med skipsfarten i sitt arbeid, og har i økende grad fått tilslutning for dette fra regjeringene. Når britene kommer med i EF, blir spørsmålet enda mer aktuelt.

Et utvidet EF vil ha 35% av verdens handelsflåte, og en posisjon som verdens største importområde. Dette betyr at den dagen EF har utformet en felles skipsfartspolitik, vil EF få meget stor innflytelse på andre lands skipsfartspolitik.

Norge får stor innflytelse på EF's skipfartspolitik

«Motmeldingen» påstår at Norge vil få liten innflytelse på utformingen av skipsfartspolitikken i EF. Dette er galt. På skipsfartens område er vi en stormakt. Den norske handelsflåten vil utgjøre nes-

ten en tredjedel av den samlede handelsflåte i et utvidet EF. Dette betyr at Norges stemme vil bli hørt når skipsfartspolitikken skal utformes i EF.

«Motmeldingen» påstår at skipsfartens problemer kan behandles tilfredsstillende i de internasjonale fora der Norge allerede er medlem.

De som har fulgt internasjonal skipsfartspolitik på nært hold, vil vite at dette *ikke* er tilfelle, og at de generelle prinsipper for en fri internasjonal skipsfartspolitik har vist seg å ha liten gjennomslagskraft i praksis. De hittil eksisterende organisasjoner har ikke kunnet sette direkte politisk myndighet bak sine anbefalinger. I denne situasjonen vil den skipsfartspolitik som utformes innenfor rammen av et utvidet Fellesskap få særlig betydning.

Vi sier JA til EF fordi vi vil være med på å forme skipsfartspolitikken.

«Motmeldingen» påstår videre at Norge i høyere grad vil bli i stand til å påvirke skipsfartspolitikken i USA og Japan hvis vi blir stående utenfor EF.

Denne påstanden er grunnløs. Det er lite tenkelig at Norge med 1 0/00 av verdensbefolkningen og 1 % av verdenshandelen alene skal kunne påvirke USA og Japan i skipsfartssaker. Det er bare gjennom samarbeid med andre skipsfartsland at vi har muligheter for å påvirke de internasjonale skipsfartspolitiske problemer. EF er en god ramme for slikt samarbeid.

**Innflytelse
gjennom
samarbeid**

Det påstås også i «motmeldingen» at norske redere vil registrere sine skip i andre EF-land hvis vi blir medlem. Dette er rent oppspinn. Romatraktatens regler gjelder ikke for skipsetableringer. Det vil derfor ikke bli lettere for norske redere eventuelt å etablere seg innen EF etter at Norge er blitt medlem.

Heller ikke vil det ha noen særlig hensikt for norske redere å etablere seg innenfor EF, om de skulle ønske dette. EF-landene er — på samme

måte som Norge — land med høye omkostninger for skipsfarten.

Ikke øket utenlandsk innflytelse I «motmeldingen» påstås det også at utenlandske kapitalinteresser vil få øket kontroll over norsk skipsfart innenfor EF. Heller ikke dette er begrunnet.

For det første vil ikke utenlandske kapitalinteresser kunne kjøpe seg inn i norske rederier mot vår vilje, fordi EF's etableringsregler ikke omfatter skipsfart. De vil heller ikke komme til å omfatte skipsfart før norske myndigheter mener at norske interesser vil være tjent med det. Et slikt vedtak må nemlig skje med enstemmighet i Ministerrådet.

For det annet motsier «motmeldingen» seg selv. I det ene avsnitt påstår den at norske redere kan tenkes å etablere seg i utlandet fordi det ikke lønner seg å drive under norsk flagg. I neste avsnitt heter det plutselig at utlendinger vil finne det så lønnsomt at de vil kjøpe seg inn i norsk skipsfart. Logikken er kastet overbord.

Vi sier JA til EF fordi vi har tillit til at norsk skipsfart vil hevde seg i konkurransen.

6. Utkant-Norge og EF

Vi sier JA til EF fordi vi i solidaritet vil bidra til likestilling mellom mennesker og grupper i alle deler av Norge. Vi ønsker også å utvide denne solidariteten til å gjelde for hele Europa, spesielt for de som lever under vanskelige kår i de fattige områder i vår verdensdel.

Vi sier JA til EF fordi vi ønsker å føre en distriktspolitikk som kan skape et allsidig næringsliv med trygge framtidsutsikter i utkant-Norge.

Internasjonaliseringen av det økonomiske liv gjør det nødvendig å delta i beslutningene på et internasjonalt plan. Ved å sikre oss internasjonal medinnflytelse skaper vi også forutsetninger for nær-demokratiet. *Vi sier JA til EF* fordi vi vil være med på å sikre lokalsamfunnenes interesser også på dette internasjonale plan.

Vi sier JA til EF fordi eksportbedriftene i utkant-Norge får nye vekstmuligheter innenfor EF.

Vi sier JA til EF fordi våre muligheter for å drive en effektiv og riktig distriktspolitikk er avhengig av fortsatt økonomisk vekst.

Næringslivet i distriktene

Det var et hovedmål for de norske forhandlinger med EF å komme fram til en ordning som i store trekk vil sikre vårt nåværende bosettingsmønster. Næringslivet i distriktene blir i stadig mindre grad ensidig avhengig av primærnæringene jordbruk, skogbruk og fiske. Rasjonaliseringen innenfor disse næringene har ført til en nedgang i deres andel av sysselsettingen. Den arbeidskraft som blir frigjort på denne måten må finne sin plass i andre næringer, og det avgjørende blir da om det finnes

**Bosettings-
mønsteret sikres
i EF**

arbeidsplasser i de områdene hvor vi ønsker å opprettholde bosettingen.

Det er alminnelig godtatt at vi ikke kan stanse all fraflytting. Målet er å bremse den opp. Folk skal ikke tvinges av nød til å dra fra det stedet hvor de har sine røtter og føler seg hjemme.

**Jordbruket bare
en del av
næringslivet i
bygdene**

Motstanderne påstår at primærnæringene vil få så dårlige kår etter et norsk medlemskap i EF at langt flere må søke annen sysselsetting. Dette er ikke riktig. Bøndene har fått garantier for sin inntekt. Dessuten er det bare en tredjedel av Norges 150000 bønder som har jordbruk som eneste inntektskilde. Befolkningen får i stadig mindre grad sine inntekter fra jordbruket.

Mulighetene for inntekt fra sysselsetting i industri og de tjenesteytende næringer fører til at mange jordbrukere kan legge en mindre del av sin arbeidsinnsats i jordbruket uten at de oppgir eiendom og bosted.

På samme måte er kombinasjonen av jordbruk og skogbruk av stor betydning. De bøndene som eier to tredjedeler av jordbruksarealet her i landet, eier også to tredjedeler av skogen. De er således avhengige også av inntektene fra skogbruket. Det er alminnelig enighet om at skogbruket vil kunne dra store fordeler av norsk medlemskap i EF.

Fisken har fått sikret sin enerett til fiske innenfor tolvmilsgrensen i de distriktene hvor hovedtyngden av vårt fiske foregår. «Motmeldingen» fremmer her den uriktige påstand at fabrikktrålere fra kontinentet vil ta all fisken med seg hjem og derved skape arbeidsledighet i den norske fiskeforedling. Som en følge av den norske eneretten til fiske innenfor tolvmilsgrensen i de distriktene hvor dette er nødvendig, vil utenlandske fabrikkskip ikke få flere muligheter til «å ta fra oss» fisken enn de har i dag. En annen sak er det selvfølgelig at det vil bli behov for internasjonale kvotereguleringer om vi skal kunne bevare råstoffene for fremtidige generasjoner av fiskere. Kvot-

reguleringer vil ventelig bli vel så viktig som fiske-
rigrensen for å sikre næringsgrunnlaget for fiskerne
på lengre sikt.

Medlemskap i EF kan vise seg av største be-
tydning for våre fiskeforedlingsbedrifter. Såvel
utenfor EF som ved en handelsavtale, vil disse
møte 15—24% tollmurer på sine produkter.
Den størst mulige avkastning fra vår fiskeri-
vareeksport er av avgjørende betydning for inn-
tektene til de norske fiskerne og dermed også for
bosettingen i kystdistriktene.

**EF sikrer fiske-
foredlings-
industrien**

En eventuell handelsavtale med EF vil ikke om-
fatte fiskeriprodukter. Innenfor EF vil vi kunne få
støtte til prisstabilisering. Denne støtten vil også
gjelde eksporten av fisk til land utenfor EF som
avtar omlag halvparten av vår samlede fiske-
eksport. Utenfor EF kan våre fiskere komme i den
stilling at EF-landene betaler sine fiskere høyere
priser enn våre fiskere får.

Den store avgangen fra primærnæringene i dist-
riktene gjør det nødvendig med industrireisning
for å opprettholde bosettingsmønsteret. Særlig i
Nord-Norge vil det bli behov for industrireisning
gjennom de største og mest velutviklede av de
norske bedriftene. Disse må i stor utstrekning satse
på høyet bearbeidete produkter. Slik produksjon
gir den mest balanserte veksten i distriktene og
produktene tåler transportkostnader bedre enn lite
bearbeidete varer. Utbyggingen av slik industri vil
være avhengig av adgang til markedene i Vest-
Europa. Utbyggingen må ta sikte på å skape en
rekke nye basisområder med et innhold som er mer
miljøorientert og mindre ensidig næringsorientert
enn hva som har vært vanlig i utbyggingspolitikken
hittil. Dette vil koste penger og vår evne til å møte
utfordringen blir derfor avhengig av fortsatt vekst
i den norske økonomien. Vi sier JA til EF fordi vi
ønsker å være i stand til å sikre en balansert ut-
bygging av utkant--Norge.

**Behov for
industrialisering**

**Våre viktigste
eksportbedrifter
i utkant-
strøkene**

Motstanderne påstår at det er industrien i utkantstrøkene som vil få de dårligste vilkår innenfor EF. Undersøkelser viser at det motsatte er tilfelle. En rekke av våre viktigste eksportbedrifter befinner seg i utkantstrøkene. I mange tilfeller er hele lokalsamfunn bygget opp om visse hjørnestensbedrifter. Dette gjelder alle våre aluminiumsbedrifter og smelteverk. Disse finner vi i Årdal, Odda, Sauda, Høyanger, Sundalsøra, Finnsnes, Mo i Rana, Mosjøen, Kyrksæterøra, Bremanger, Husnes, Karmøy, osv. Med andre ord langsetter hele norskekysten.

Den overveiende delen av vår treforedlingsindustri befinner seg ute i distriktene. Det samme er tilfelle med bergverksindustrien og fiskeforedlingsindustrien. Disse bedriftene er avhengige av å kunne hevde seg på eksportmarkedet. Det er således helt klart at tilbakeslag og stillstand på grunn av manglende sikkerhet for uhindret adgang til eksportmarkedene i Vest-Europa først og fremst vil ramme distriktene og de lokalsamfunnene som er bygget opp omkring industribedriftene i utkantstrøkene. Det er nettopp de industribransjene vi finner i utkantstrøkene som vil kunne høste de største fordelene av norsk medlemskap i EF. Vi sier JA til EF fordi vi ønsker at industrien i utkantstrøkne skal ha den sikkerhet om adgang til markedene som er nødvendig for utvikling og vekst.

Skipsfarten har også vært en viktig avtager av arbeidskraft fra primærnæringene i distriktene. Størstedelen av de norske sjøfolkene kommer fra distriktene. De store fordeler som norsk skipsfart vil ha av norsk medlemskap i EF vil også bidra til å opprettholde bosettingen i utkantstrøkene.

Råderett over distriktspolitikken

**Distrikts-
politikken
nasjonalt ansvar
i EF**

I «motmeldingen» hevdes det uriktig at flere av våre distriktspolitiske støtteformer vil bli båndlagt eller falle helt bort om vi går med i EF. Det er

helt klart at distriktspolitikken fortsatt vil forbli et nasjonalt ansvar og at EF's felles virkemidler og tiltak vil komme i tillegg til våre nasjonale tiltak.

Samtlige av de distriktspolitiske virkemidler som Norge bruker idag praktiseres også av ett eller flere EF-land. Mange av disse landene har høyere satser enn Norge knyttet til virkemidlene. Innenfor EF praktiseres det idag også flere og mer omfattende virkemidler enn de som er i bruk i Norge. Såvel i Paris-området som i deler av Italia er det for eksempel gjennomført etableringskontroll. Norge vil også kunne utvide sine virkemidler og ta i bruk for eksempel direkte etableringskontroll i pressområder. I «motmeldingen» hevdes det at en slik politikk ikke vil virke etter at Norge er medlem av EF, fordi de norske bedriftene da vil velge å investere utenfor landet snarere enn i distriktene. Dette er mer enn tvilsomt. De fleste norske industribedriftene er ikke store nok til at de vil finne det naturlig og hensiktsmessig å utvide virksomheten i utlandet hvor mulighetene for kontroll og styring er små. Det mest naturlige vil være knoppskyting ut i distriktene i Norge. Erfaringen og tallene viser at det er de små og mellomstore bedriftene i Europeisk sammenheng som har hatt de største fordelene av samarbeidet i EF. Problemet er snarere at eksportbedriftene i de norske distriktene kan bli tvunget til å etablere seg i EF om de skulle bli ute-stengt fra markedene som en følge av at Norge ble stående utenfor EF.

Samtlige seks EF-land bruker investeringstilskudd med satser helt opp i 30 %. Belgia og Vest-Tyskland bruker rentesubsidiering. Tilskudd til opplæring, frakt, flytting og industrivekstanlegg er velkjente innenfor Fellesskapet. Skattelette brukes som virkemiddel i fem av landene. En sikring av bosettingen i utkant-Norge krever ikke bare full adgang til å sette i verk de tiltak vi ønsker. Vi må også ha midlene til å foreta de inntektsoverføring-

**Flere virkemidler
i EF**

ene som er nødvendige for å gjennomføre en solidarisk utbygging av hele det norske samfunnet. Ved medlemskap i EF vil vi være trygget økonomisk vekst og bedre tilgang på kapital. Vi sier JA til EF fordi vi ønsker å føre en solidarisk utbyggingspolitikk.

**EF-s skillet
mellom
«sentrale» og
«perifere» om-
råder til fordel
for utkant-Norge**

I oktober 1971 vedtok Ministerrådet at støtten som de enkelte EF land kan gi til de såkalte «sentrale distrikter» skal begrenses til 20 % av investeringer eller skatter. Motstanderne hevder — igjen uriktig — at dette vil legge bånd på den norske distriktpolitikken. Det er klart at hele virkeområdet til Distriktenes Utbyggingsfond vil falle utenfor det som i europeisk sammenheng betraktes som sentrale områder. Årsaken til at EF landene innførte skillet mellom «sentrale» og «perifere» områder var at medlemslandene hadde en tendens til å overby hverandre når det gjelder støtte også til bedrifter i pressområdene under påskudd av at det var distriktpolitikk. Med et felles tak kan ikke myndighetene lengre presses av næringslivet i pressområdene til å yte støtte. Derved blir det også større midler til rådighet for støttetiltak i utkantområdene.

Fordi Norge er et lite og på mange måter sårbart land, er det i vår interesse at støttetiltakene ikke fører til en vridning av konkurransevilkårene mellom landene. Dersom de større landene kunne stå fritt til å subsidiere sin industri i pressområdene fordekt som distriktpolitikk, vil dette fort kunne gå ut over norsk eksportindustri i våre utkantstrøk. Som et eksempel kan vi fra EFTA-tiden minne om Storbritannias støtte til aluminiumsverk i pressområder i Skottland. I EF ønsker man å forhindre en slik utglidning. Fordi mesteparten av vårt land i europeisk sammenheng vil bli definert som «periferi-område», må de retningslinjer som er skapt i EF om støttepolitikken være klart til Norges fordel.

Mens distriktpolitikken er et nasjonalt anliggende innenfor EF har Ministerrådet slått fast at Fellesskapet har et medansvar. Distriktsproblemer oppfattes i økende grad som felles-europeiske problemer. Fellesansvaret inngår som et viktig ledd i resolusjonen om den økonomiske og monetære union. Kommisjonen har utarbeidet rapporter om hvordan man kan utjamne og forhindre regionale skjevheter innenfor Fellesskapet. Irland, Norge og Storbritannia har alle store distrikter med et svakt utbygget næringsliv. De vil alle tjene på at Fellesskapet engasjerer seg sterkere i distriktpolitikken. For Italia kan distriktpolitikken bli like viktig som jordbrukspolitikken er det for Frankrike.

Fellesskapet har medansvar for distriktpolitikken

Norge er på mange måter et tungdrevet land hvor det er store behov for grunnlagsinvesteringer i samferdsel, skoler og andre offentlige tjenester. I tillegg har vi de vanskelige geografiske og klimatiske forhold og en tallmessig liten befolkning. I EF sammenheng vil Norge derfor på tross av det høye inntektsnivået bli oppfattet som et område med berettiget krav på støtte til distriksubygging.

Som medlem av EF vil Norge kunne få støtte gjennom Investeringsbanken til distriktsutbygging. Utlånene til banken vokser raskt og vil ventelig nå innpå 5 milliarder kroner i 1973. En stadig større del av midlene går til prosjekter i utbyggingsområder og til grunnlagsinvesteringer i utkantsområder.

Norge kan få støtte fra EF

En tilsvarende utvikling har funnet sted innenfor Sosialfondet som etter den siste utbyggingen vil disponere bortimot 1.5 milliarder kroner til tiltak innenfor distriktsutbyggingen.

I tillegg har vi Landbruksfondet som yter store bidrag til opprettelse av nye arbeidsplasser utenfor jordbruksnæringen i jordbruksområdene. Det kan også nevnes at Ministerrådet nå drøfter et forslag fra Kommisjonen om å opprette et særskilt distriktsutbyggingsfond for å finansiere grunnlagsin-

vesteringer og industrireising i utviklingsområdene innenfor EF.

Som medlem av EF vil Norge kunne dra nytte av disse fellesordningene som et tillegg til de nasjonale tiltak. Fellesordningene vil særlig kunne komme distriktene i Nord-Norge til gode.

**Distriktpolitikk
betyr også trivsel
og muligheter
for utfoldelse**

Distriktpolitikken går ikke bare på å fremme økonomisk vekst i utkantområdene. Den må også ta spesielt sikte på å forme miljøet slik at dette gir muligheter for menneskelig trivsel og utfoldelse. Dersom de norske eksportnæringene skulle få vanskeligere vilkår i våre viktigste og nærmeste markeder, ville vi i større grad måtte basere den økonomiske og sosiale politikken på rene produktivitetshensyn. For best mulig å tilfredsstillе lønns-takerne, bøndene og andre som er avhengig av den økonomiske veksten, ville vi tvinges til å avstå fra å legge så mye av næringslivet til bygdene og utkantstrøkene. Vi sier JA til EF fordi vi ønsker å bevare og bygge ut bygdene og utkantstrøkene.

7. Vårt livsmiljø og EF

Livsvilkårene for menneskene i Norge bestemmes ikke bare av hva vi gjør i Norge. Vi er en del av Europa og vårt livsmiljø vil bli formet av virksomheten i Europa. *Vi sier JA til EF* fordi vi vil være med på å forme vårt eget livsmiljø.

Rovdriften på ressursene og forurensninger av jord, luft og vann er internasjonale problemer som bare kan løses gjennom forpliktende samarbeid over landegrensene. *Vi sier JA til EF* fordi vi ønsker et effektivt miljøvern.

Erkjennelsen av truslen mot vårt livsmiljø er av ny dato, i Norge som i andre land. Effektivt miljøvern forutsetter kunnskap og innsikt. Det forutsetter vilje og fordeling av byrdene. *Vi sier JA til EF* fordi vi vil ha del i kunnskapen om hvordan vi skal verne om miljøet vårt.

Vi sier JA til EF fordi vi bare kan få bukt med forurensningene gjennom felles regler og like vilkår.

Miljøvern og økonomisk vekst

I «Motmeldingen» hevdes det at EF bygger på en «rendyrket økonomisk vekstpolitikk». I denne forbindelse henvises det til Romatraktaten. Her må vi ikke glemme at Romatraktaten ble skrevet så langt tilbake som i begynnelsen av 50-årene og underskrevet allerede i 1957. Dette var før man i noe land for alvor var blitt opptatt av natur- og miljøvernproblemer.

Formuleringene i Romatraktaten skiller seg på

**Vårt livsmiljø
formes av virksomheten i
Europa**

**Romatraktaten
og våre
målsettinger**

dette punkt ikke fra dem vi finner i norske eller nordiske dokumenter om økonomisk politikk fra den samme tiden. I Nordøktraktaten, som ble lagt fram så sent som i 1969, heter det at «samarbeidet i følge denne traktat tar sikte på fremme full selselsetting, rask økonomisk vekst og øket sosial velferd i de kontraherende stater».

Romatraktaten gir faktisk en mere nyansert formulering når det tales om oppgaven «å fremme en harmonisk utvikling av den økonomiske virksomheten i Fellesskapet som helhet, en uavbrutt og likevektig vekst, en økt stabilitet, en stadig sterkere stigning i levestandarden og nærmere forbindelser mellom de stater det forener». Nettopp ord som «harmonisk», «balansert» og «stabilitet» gir en ramme for styringen av den økonomiske veksten og står idag sentralt i miljøverndebatten.

Det er først i de senere årene at natur- og miljøvernproblemene for alvor har tvunget seg i forgrunnen. Norge er ikke noe foregangsland når det gjelder miljøvern. Problemene ble akutte i Europa før de ble det hos oss. Derfor ligger også EF-landene på mange områder foran oss. Norge kan lære av erfaringene i EF-landene. Også av denne grunn sier vi JA til EF.

**Kommisjonen
inn for nye
tanker**

Kommisjonsmedlemmer som den italienske sosialisten Spinelli og den hollandske sosialisten Mansholt er gått inn for at den økonomiske virksomheten må ta sikte på å skape et godt livsmiljø for menneskene i Europa. «Motmeldingen» siterer dem og polemiserer mot dem fordi de ikke tar en fullstendig negativ holdning til økonomisk vekst.

**Våre samfunns-
oppgaver krever
økonomisk vekst**

Den norske regjering og alle politiske partier i Norge ønsker fortsatt økonomisk vekst selv om man er klar over at andre målsettinger som natur- og miljøvern, må få større vekt også når de kommer på tvers av ønsket om økonomisk vekst. Hele tenkningen og planleggingen for årene framover har fortsatt økonomisk vekst som en forutsetning. Regjeringen hevder at medlemskap vil gi raskere

økonomisk vekst og sier videre: «Dette er spesielt viktig fordi vi i Norge i 1960-årene og i begynnelsen av 1970-årene har basert sosiale reformplaner, inntektsforventninger og store deler av samfunnsutbyggingen ellers på et nivå som ikke kan gjennomføres uten en forholdsvis rask økonomisk veksttakt».

Motstanderne avviser økonomisk vekst som målsetting overhode. Men de unngår omhyggelig å nevne de konsekvenser vi da må trekke. Vi må redusere våre forventninger, våre krav og våre planer når det gjelder både offentlig og privat forbruk av varer og tjenester. Ikke med ett ord antyder motmeldingen disse konsekvenser. Vil motstanderne gå inn for en frysing eller reduksjon når det gjelder lønninger, jordbruksinntekter og andre inntekter og overføringer? Hvor vil de foreta nedskjæringene på det offentlige budsjettet — på planene for folketrygden, for skolevesenet, for helsevesenet, osv? Utgifter på disse områdene vil også bestemme menneskenes livsmiljø.

Det er ingen nødvendig motsetning mellom økonomisk vekst og miljøvern. Det er ikke vekst i seg selv, men det forhold at veksten ofte har foregått uten tilstrekkelig hensyn til miljøet, som er årsaken til natur- og miljøskadene. Kjennskap til denne sammenheng gjør at ny industri kan utstyres med renseanlegg eller på annen måte legges opp produksjonsprosessen slik at forurensningene blir små. Vekst og fornyelse i industrien er således på mange måter en forutsetning for effektivt miljøvern. Det er mulig å finne tekniske løsninger på de fleste miljøvernproblemene. Men dette koster penger. Store beløp må satses på verne tiltak og forskning. Økonomisk vekst er nødvendig for å kunne gjennomføre et effektivt miljøvern. EF vil gi norsk industri et større marked og økte eksportmuligheter. Derved skapes også vilkårene for å skaffe tilveie de ressursene som er nødvendige for en effektiv kamp mot forurensningene.

**Økonomisk vekst
nødvendig for
miljøvern**

Like vilkår En viktig grunn til at vi må satse på *felles* miljøverntiltak er å forhindre at noe land skal spekulere i en dårlig miljøvernlovgivning for derved å trekke til seg industri. Vi må igjen minne om at det er kostbart å gjennomføre rensetiltak for industri. Ikke minst de store flernasjonale selskapene vil kunne utnytte dette ved å etablere seg i de land som har de mildeste miljøvernbestemmelsene. Dette er for eksempel et problem i forholdet mellom Holland og Belgia. Holland har de strengeste bestemmelsene slik at industrien ofte har foretrukket Belgia uten at nabolandet Holland dermed unngår forurensningene. Forurensningene stanses ikke av grensene på kartet. Like konkurransevilkår er en forutsetning for effektivt miljøvern.

Vi sier JA til EF fordi felles miljøverntiltak er nødvendig for å motvirke spekulasjon i dårlig miljøvern.

Miljøvern i EF

Spinelli-rapporten Det viktigste utspill med sikte på å trekke opp linjene for en felles miljøpolitikk finnes i Kommissjonens rapport av 22. mars 1972 (Spinelli-rapport II). I denne heter det: «For å sikre stabilitet og balanse må den økonomiske vekst fra nå av bli sterkere orientert og ledet i følge kvalitetskrav. Beskyttelse av miljøet vil på den annen side utgjøre en garanti og en betingelse for en harmonisk utvikling av den økonomiske aktivitet i Fellesskapet som helhet».

I Spinelli-rapporten heter det også: «Framfor ganske enkelt å søke et kompromiss mellom en økonomisk vekstpolitikk og et bedre miljø, må Fellesskapet og dets medlemsstater heretter satse sine bestrebelser på å utforme en ny holdning: De må legge større vekt på de kvalitative enn på de kvantitative sider ved den teknologiske utvikling, ta i betraktning de samfunnsmessige belastninger ved

miljødelegasjoner, føre økologiske faktorer inn i de økonomiske programmer og avgjørelser, påta seg de økonomiske offere som kreves i kampen mot forurensninger og for utbedringer av de omgivelser som vi lever i, og tilpasse eksisterende institusjoner slik at de blir i stand til å angripe og løse problemer som ofte sprenger de tradisjonelle politiske og økonomiske rammer».

Det tas sikte på at «den som er ansvarlig for forurensningene selv skal betale de sosiale omkostninger som skapes eller selv sette i verk tiltak som reduserer skadevirkningene». Men det er de politiske myndigheter som må formulere kvalitetskravene. De økonomiske kreftene får ikke spille fritt med livsmiljøet i EF.

Motstanderne tar feil når de hevder at man i EF vil motarbeide tiltak for å forhindre forurensninger fordi slike tiltak kan påvirke handelen og konkurranseforholdene. Et felles marked forutsetter samordnete eller felles regler. Kommisjonen går inn for en omprioritering av de nasjonale målsettinger slik at det kan legges større vekt på å bedre livssituasjonen for menneskene. I sitt berømte manifest sier formannen i Kommisjonen, Sicco Mansholt: «Vi bør ikke lenger rette vårt økonomiske system mot oppnåelsen av en maksimal vekst, og et maksimalt brutto nasjonalprodukt».

**Kommisjonen
ser framover**

Han går inn for

1. «En nøye planlagt økonomi som sikrer alle det nødvendige minimum».
2. «Et produksjonssystem som ikke virker forurensende, og en kretsløpsøkonomi».

Dette er ikke tankegods for noe «uopplyst pengevelde».

Det er ikke bare industrien som forurenser miljøet. Kanskje det aller største globale forureningsproblem som vi står overfor skyldes bruken av pesticider som DDT i jordbruket og helsesektoren. Kommisjonen går inn for utviklingen av plantevernmidler som ikke har miljøskadevirkning.

ger. Både i fiske og jordbruk drives det av oss og andre en rovdrift på ressursene. Her må vi i fellesskap søke effektive tryggingstiltak.

Ingen sentralisering

Spinelli-rapporten går ikke inn for noen sentraldirigering. Lokale forurensningsproblemer kan og skal løses lokalt. De enkelte statene må gjennomføre de tiltakene som det haster med selv om de berører konkurransesituasjonen i Fellesskapet. Tiltakene må imidlertid varsles til Kommisjonen slik at denne gis anledning til å foreslå de samme eller tilsvarende tiltak for hele Fellesskapet. Der som Kommisjonen ikke gjør dette innen fem måneder etter at den er varslet, kan den enkelte stat iverksette tiltakene på egen hånd.

Det er gode og praktiske grunner til å se miljøverniltakene i sammenheng med konkurransereguleringene. Forskjellige regler i de ulike land kunne fremme monopol tendenser og hindre en internasjonal arbeidsdeling ved at det innenlandske marked i praksis ville bli forbeholdt landets egne produsenter. Eksportørene kunne bli tvunget til å lage forskjellige typer av sine produkter for å tilpasse seg de ulike forurensningsreglene i importlandene. Dette ville innebære sløsing med ressursene og høyere priser på produktene. Ved å se gjennom fingrene med skader på miljøet kunne et land trekke til seg investeringer i produksjonsformer som er sterkt forurensende. Når forurensningene spres, ville dette bli til skade også for de omliggende landene.

**Økologi =
avhengighet og
gjensidighet**

«Motmeldingen hevder at det er i «den mindre begrensede enhet at den økologiske balanse ivaretas best». Dette synspunkt blir så benyttet til å argumentere mot den store markedsdannelsen som EF utgjør og mot forpliktende internasjonalt samvirke.

Utgangspunktet er galt. Selve læren om økologien er en lære om avhengighet og gjensidighet i systemene. Det er et hovedprinsipp i økologien at intet system kan sees isolert eller avgrenset fra

andre systemer. Dette gjelder innfor planterikt og innfor dyreriket som også omfatter mennesket.

«Motmeldingen» hevder *også* at EF omfatter et for begrenset område til å løse de store internasjonale miljøproblemene. Selvsagt kan ikke EF løse alle problemer. EF vil ta aktiv del i løsningen av de globale miljøvernproblemene. En rekke av miljøproblemene forutsetter en større grad av forpliktende samarbeid om løsningene enn det som idag er mulig på global basis. EF har skapt og er uttrykk for et spesielt forpliktende internasjonalt samarbeid. Med sin faste organisasjon og felles utgangspunkt er EF godt egnet til å utarbeide og iverksette felles regler til felles beste. Også av denne grunn sier vi JA til EF.

Europa er en naturlig geografisk og topografisk enhet med et stort sett felles lufthav fra Alpene i syd til Langfjellene i nord. Det er derfor av meteorologiske, geografiske og topografiske grunner en naturlig enhet for arbeide med miljøvernproblemene. Dertil kommer at de høyt industrialiserte landene i EF, som er storforbrukere av ressurser og storprodusenter av forurensninger, har et spesielt ansvar når det gjelder miljøvern.

Utvidelsen av EF vil kunne virke stimulerende på miljøvernarbeidet i EF fordi det vil være lettere å enes om regler og avgifter når alle konkurrentene i Europa blir underlagt de samme bestemmelsene. Mens man i EF tidligere kunne kompensere innenlandske avgifter med økte tollsatser overfor konkurrenter i Storbritannia og Skandinavia, vil man nå måtte ty til samordning av lovgivning og fellesbestemmelser. En slik utvikling er mer i pakt med vårt ønske om en verden basert på lov og rett mellom landene.

«Motmeldingen» søker å bevise at EF er miljøfiendtlig ved å vise til Kommisjonens innsigelser mot de tyske bestemmelser om blyinnholdet i bensin. Til dette er det for det første å si at det er et felles ønske i EF-landene og i Kommisjonen om å

EF et naturlig område for miljøvern

reducere de skadelige utslippene fra forbrenningsmotorer. Man ønsker imidlertid å finne fram til felles regler som kan iverksettes samtidig. På denne måten ønsker man å unngå at bestemmelsene mot forurensning tjener til å beskytte ett lands oljeindustri og bilindustri i forholdet til de andre landene. For det andre var fagfolkene i Kommisjonen redde for at en senkning av blyinnholdet i bensin kunne føre til økt utslipp av andre og giftigere stoffer som kullos og andre av eksosens bestanddeler som kan være kreftfremkallende. Ulikhetene i fagfolkenes syn understreker behovet for felles forskning av miljøproblemene i EF. For det tredje har Vest-Tyskland nå innført bestemmelsene om en senkning av blyinnholdet på tross av Kommisjonens innsigelser.

Norges stilling

Norge må være med på å forme miljøpolitikken i EF

For Norge vil det være viktig å være med på å forme miljøpolitikken i EF. Et av de største forurensningsproblemer i vårt land er sur eller forurenset nedbør. Det er uriktig når det i «motmeldingen» hevdes at dette problemet best kan løses ved tosidige avtaler mellom Norge og andre skandinaviske land som Sverige og Finland. Alt tyder på at forurensningen kommer fra industriproduksjonen i Sentral-Europa (Ruhr) og Storbritannia (Midlands). Det er også klart at havforurensningene, spesielt i Nordsjøen og Norskehavet, i alt vesentlig skyldes virksomhet i Storbritannia og EF-landene. Vi sier JA til EF fordi vi ønsker å sette en stopper for forurensningene i og rundt Norge.

«Motmeldingen» hevder at Norge kan løse noen av miljøvernproblemene ved å legge avgifter på import av varer fra forurensende industri i utlandet og øremerke avgiften til jord- og skogbruksformål. En slik politikk ville for det første være i direkte strid med GATT-bestemmelsene om ikke-diskriminering. Norge har for lengst godtatt disse bestem-

melsene og er forpliktet av dette. Og hvordan i all verden skulle vi få resten av verden til å godta at vi skulle dømme om hvilken utenlandsk industri som var forurensende uten at vi ville bli utsatt for rammende mottiltak? I utlandet ville norske avgifter på slikt grunnlag bli oppfattet som fordekt diskriminering og man ville nok sette i verk gjeldelse mot norsk eksportindustri.

Vi må satse i stedet på forpliktende samarbeid om løsningen av de felles problemer. Vi sier JA til EF fordi vi ønsker et forpliktende samarbeid om miljøvern.

Ved medlemskap i EF blir vi ikke avskåret fra men forpliktet til å føre en målbevisst miljøpolitikk. Vi er nå kommet etter med opprettelsen av et eget Miljøverndepartement. Vi kan beholde allerede eksisterende lover på natur og miljøvernområdet, såfremt disse ikke er svakere enn de tilsvarende regler i EF. Således vil vi beholde strandloven av 1971, naturvernloven av 1970, loven fra 1970 om begrensningen av adgangen til bruk av fyringsolje, bygningsloven av 1965 om bestemmelser for general- og regionalplanlegging, plantevernloven av 1963, naboloven av 1961 som ved konsesjonsbestemmelser dekker alvorlige former for luftforurensning fra industri, vassdragsloven fra 1940, osv. Men det vil bli behov for nye og strengere lover i framtida. Det vil ikke bli akseptert at industri i Norge som konkurrerer med industri i det øvrige EF har mildere miljøvernbestemmelser enn konkurrentene. Opinionen mot forurensning er minst like sterk i EF-landene som i Norge. Det er innført strenge regler i en rekke land og bransjer slik at Norge som medlem av EF vil måtte skjerpe sin lovgivning på en rekke områder. Spesielt vil dette gjelde for utslipp av vann. Vi må utbygge og styrke vår egen lovgivning samtidig som vi må bidra til utformingen av miljøpolitikken i EF som helhet. Vi sier JA til EF fordi vi ser dette som en utfordring og et ansvar.

**Norge må i EF
føre en mål-
bevisst miljø-
politikk**

8. Sosialpolitikken og EF

Vi sier JA til EF fordi medlemskap vil styrke vår økonomiske evne til sosialpolitiske løft.

Vi sier JA til EF fordi medlemskapet gir oss rett til å føre vår egen sosialpolitikk.

Vi sier Ja til EF fordi vi støtter felles tiltak for å verne om fremmedarbeidere og andre grupper EF har et særlig ansvar for.

Vi sier JA til EF fordi den nærmere kontakt mellom landene fører til at gode ordninger fra ett land blir tatt opp av andre — en «harmonisering oppover» på frivillig grunnlag.

Vi sier JA til EF fordi vi ønsker samarbeid om løsningen av de sosialpolitiske problemene som den raske industrielle og teknologiske utvikling har reist i alle industriland.

Det økonomiske grunnlag

Økonomisk vekst muliggjør «velferdsstaten» En rekke forfattere i «motmeldingen» tar konsekvent avstand fra fortsatt økonomisk vekst som målsetting. Det er den økonomiske veksten som har gitt oss grunnlaget for den sosialpolitikken som gjør det mulig å tale om «velferdsstaten».

Ingen med normal hukommelse eller et minimum av historiske kunnskaper kan se bort fra at vi før denne utbyggingen av vår sosialpolitikk sto overfor sosiale problemer av enorme dimensjoner sammenlignet med i dag.

Det er heller ingen som krever at Norge skal avstå fra den planlagte videreføringen av vår so-

sialpolitikk trass i de store problemer finansieringen reiser.

Våre sosialpolitiske planer og perspektiver er bygd på den forutsetning at fortsatt økonomisk vekst vil gi oss større bæreevne.

En annen sak er at vi ikke ønsker ukontrollert vekst. Veksten må ta andre former og bli målt med nye mål. Men de forfattere som stempler økonomisk vekst som en forkastelig målsetting i og for seg, må da også ta konsekvensene av dette for sosialpolitikken og andre viktige felles oppgaver i vårt samfunn.

De gjør det overhodet ikke, og de fører dermed folk bak lyset.

Sosialpolitikken en nasjonal oppgave

Det heter i «motmeldingen» at Romatraktaten bare i liten grad gir muligheter til å gripe inn overfor sosialpolitiske skjevheter innen EF.

Dette er forsåvidt riktig som det er enighet om at sosialpolitikken i hovedsak skal være et ansvarsområde for de nasjonale regjeringer. Vil man klage over at EF ikke har makt til å gripe inn, da må man også kreve at EF's organer får større makt i forhold til regjeringene.

Men en slik klage blir meningsløs fra dem som er motstandere av hele det vesteuropeiske samarbeid.

Romatraktaten er en rammeavtale som nøyer seg med å trekke opp generelle retningslinjer. Det blir EF-landene som må bli enige om hvordan de skal fylle avtalerammen med innhold. Vi er enige i det prinsippet at de enkelte stater her må ha hovedansvaret. Problemene er noe forskjellig fra land til land. Tradisjoner og holdninger i de enkelte land kan prege prioriteringen mellom oppgavene og valget av løsninger. Den økonomiske bæreevne er heller ikke den samme hos alle.

**Romatraktaten
en rammeavtale**

Vår egen edruskapspolitikk

Det er ikke riktig, slik det hevdes i «motmeldingen» at norsk medlemskap i EF vil svekke edruskapspolitikken. Vi vil kunne opprettholde Vinmonopolet og dets enerett til innførsel av vin og brennevin. Vi kan beholde våre skjenkerestriksjoner og føre vår egen avgiftspolitik. Romatraktaten inneholder intet om edruskapspolitikk. Norges edruskapspolitikk ble godtatt av EF-landene under forhandlingene.

Utenlandsk øl må stilles likt med norsk. I dag kan norske bryggerier selge øl direkte til detaljistene. De utenlandske bryggeriene må gå veien om Vinmonopolet. Vi står fritt til å opprette et monopol for alt salg av øl i Norge.

Vi sier JA til EF fordi vi bevarer retten til å forme vår egen sosialpolitikk og fordi det er fullt samsvar mellom vår politikk og de generelle retningslinjer i EF.

Trygghet for fremmedarbeidere

I hovedsak er det sosialpolitiske samarbeidet i EF ikke vesensforskjellig fra samarbeidet i andre organisasjoner der Norge deltar, som ILO og Europarådet, når det gjelder mål og arbeidsformer.

Et unntak er bestemmelsene som tar de sosialpolitiske konsekvenser av det felles arbeidsmarked i EF. Det dreier seg om ordninger som svarer nokså nøye til dem vi har innført i Norden i sammenheng med det felles arbeidsmarked her.

Sosial trygghet for alle arbeidere

Vi er helt enige i den målsetting å gi sosial trygghet også for arbeidere som får arbeid i andre land enn sitt eget. Vi finner det helt riktig at vi selv foretar de små endringene som må til i vårt eget lovverk, bl.a. når det gjelder fremmede sjøfolk på norske skip.

«Motmeldingen» fester seg ved et enkelt problem der Kommisjonen ønsker å lette utvekslingen av arbeidskraft og da på et område hvor en slik utveksling er nyttig også for oss. Det dreier seg om harmonisering av reglene for utdanning av helsepersonell.

Felles kvalifikasjoner for helsepersonell

«Motmeldingen's» argument er at dette kan føre til en nivåsenkning i Norge fordi Kommisjonens forslag på noen punkter ikke svarer fullt ut til våre utdanningskrav.

For det første dreier det seg om et forslag. Det er kommet en rekke innvendinger fra EF-land. Også Norge vil her bli rådspurt, og vi kan framheve vårt syn på de krav som bør stilles. Vi kan regne med at ikke noe bindende vedtak blir fattet i strid med våre interesser.

For det annet er det slik det blir påpekt i Stortingsmelding nr. 50: «Det ventes ikke at det vil skape særlige problemer for Norge om disse direktiver skulle bli vedtatt. Det er liten grunn til å anta at særlig mange innen disse kategorier av helsepersonell fra EF-landene vil etablere seg selvstendig i Norge. Det er dessuten stort sett ikke vanskelig for EF-borgere med medisinsk, eller annen utdanning innen helsestellet, å få godkjenning til å arbeide i Norge i dag».

Det dreier seg om et ganske lite problem for Norge. Det må ikke få overskygge det positive i tiltaket for å gjøre det mulig å utveksle helsepersonell mellom landene når det er behov for dette.

Vi skulle i Norge være de siste til å avvise bruken av helsepersonell utdannet i andre europeiske land. Vi har tusener av norske leger og tannleger som har fått sin utdanning i EF-landene, særlig i Vest-Tyskland. Legeutdanningen er så langt harmonisert i Europa at vi ikke behøver å se på helsepersonalet som ukvalifisert. Ingen klager vel over dette. Vi har selv innrettet oss slik at vi er blitt avhengige av helsepersonale utdannet i andre land.

Ingen klager over utdanning av norske leger i EF-land

Harmonisering oppover

EF-landene på samme nivå som Norge «Motmeldingen kan gi» den forestilling at EF-landene sosialpolitisk er utviklingsland sammenlignet med Norge. Det er et helt feilaktig bilde. I de fleste EF-landene ligger de sosiale trykdeordningene stort sett på samme nivå som hos oss — i noen tilfelle på et høyere nivå. Alderstrygden i Vest-Tyskland er et av adskillige eksempler på at på enkelte områder ligger EF-land foran i utbyggingen. Både barnebidrag, enkepensjon og alderstrygd ligger jevnt høyere enn i Norge. Det er regnet ut at Fellesskapslandene bruker mellom 16,3% og 17,5% av nasjonalproduktet til sosiale formål. Tallet for Norge er 16,3 %.

Felles regler bare når regjeringene blir enige I Roma-traktaten er det tale om en harmonisering av sosialpolitikken. Dette betyr ikke at de enkelte stater må gi avkall på å gå videre enn andre i sin sosialpolitikk. Heller ikke er det slik at harmoniseringen kan skje automatisk og ta form av påbud som enkelte regjeringer kan være uenige i. Spørsmålet om harmonisering blir tatt opp på de områder det har vist seg et klart behov for samordning, og medlemsstatene må da diskutere seg frem til enighet om utformingen av reglene.

Ingen bremses på foregangsland En annen sak er at den nærmere forbindelse mellom landene i seg selv kan føre i retning av en harmonisering. Men vi har helt klare erfaringer for at dette ikke betyr at de land som er kommet lengst stanser sin utbygging av sosialpolitikken for å vente på de andre. Når Italia, som hadde svakere økonomisk grunnlag, lå etter de andre landene, ble dette aldri i noe annet EF-land et argument mot sosialpolitiske framstøt. Når Italia nå nærmer seg nivået i de andre statene, spiller eksemplets makt en rolle. Folk i Italia ønsker samme sosiale trygghet som folk i de andre EF-landene.

Det som foregår, er en harmonisering oppover. Nivået i alle land er høyt og ulikhetene begrenset. Det land som på et eller annet område går

lengst, behøver ikke være redd for at det trekker til seg folk fra andre land som vil nyte godt av ytelsene og faller samfunnet «til byrde».

Vi sier JA til EF fordi vi ønsker en sosialpolitisk harmonisering oppover som gir trygghet for alle mennesker i Vest-Europa, hvor de enn arbeider.

Kvinnens stilling

Det er riktig at kvinnene i mange EF-land er kommet kortere på veien mot full likestilling enn de er i Norge.

Dette henger sammen med nasjonale forhold og tradisjoner og har ikke noe med EF å gjøre. Det landet i Europa der kvinnene helt til det siste ikke engang hadde stemmerett, var Sveits som står utenfor EF.

Det finnes ingen som helst grunn til å være redd for at medlemskapet ville bremse på den videre utvikling mot full likestilling i vårt land. På dette området står vi helt fritt.

Snarere kan vi tenke oss at norsk og dansk medlemskap i EF og nærmere kontakt med andre land vil vekke interesse for vår lovgivning og praksis og danne grunnlaget for sterkere pågang fra tilhengere av full likestilling. Sosialpolitiske tiltak er særlig viktige når det gjelder å styrke kvinnens stilling i arbeidslivet. Roma-traktatens artikkel 119 setter likelønn som en målsetting for EF, men som i Norge er målet ikke nådd.

Likevel er EF-land tildels kommet lengre enn Norge når det gjelder kvinnens stilling i arbeidslivet. Særlig på områder som er viktige for gifte kvinners situasjon når de arbeider utenfor hjemmet, har EF-landene bedre ordninger enn Norge. Dette er en av grunnene til at kvinnes andel av yrkesbefolkningen ligger nær 40% i Vest-Tyskland og Frankrike mot noe under 30% i Norge.

Ulikheter mellom landene — eksemplet Sveits

Harmonisering oppover

**Tilsyn med
barna — EF
foran Norge**

Særlig viktig er her mulighetene for tilsyn med barna. Her ligger Norge tilbake for de fleste EF-land. Både Vest-Tyskland, Frankrike, Belgia og Nederland har langt flere barnehager og forskoler. I Frankrike går 40% av treåringene, ¾ av fireåringene og praktisk talt alle femåringer i forskole.

Vi sier JA til EF fordi vi ønsker en fortsatt utvikling mot full likestilling for kvinnene og fordi vi her både har noe å gi og noe å lære i forholdet til andre vest-europeiske folk.

Vi sier JA til EF fordi det øker mulighetene for at kvinnene gjennom sine organisasjoner kan finne sammen til samarbeid over landegrensene og i fellesskap påvirke såvel EF's som statenes politikk.

De nye sosialpolitiske problemer

«Motmeldingen» er preget av løse spekulasjoner når det gjelder betydningen av EF-medlemskapet for vår sosialpolitikk. Det heter da også: «En kan ikke vente sikre og objektive vurderinger, men formodninger bygget på aktuelle fakta sammenholdt med ens eget grunnsyn».

Motstanderne søker å gi det inntrykk at de prinsipper som preger EF, vil skape nye sosiale problemer og hindre at disse problemer blir tatt opp til løsning.

**Problemer i alle
industriland**

De problemer man peker på er imidlertid problemer som reiser seg for alle industriland og også for land som bare såvidt er kommet i gang med industrialiseringen. Det blir fremstilt som om ønsket om økonomisk vekst skulle være spesielt dominerende i markedsøkonomier der produsentene søker profit.

**Økonomisk vekst
også for øst-
landene og ut-
viklingslandene**

De overser at vi i østlandene har stått og står overfor en langt mere hardhendt industrialisering. Den dominerende indrepolitiske målsettingen er

også her økonomisk vekst slik målsettingen blir popularisert i femårsplaner, osv.

De overser at i utviklingslandene der flertallet lever nær sultegrensen eller under den, må det stå som en selvmordspolitikk i bokstavelig forstand å gi avkall på økonomisk vekst.

Det man kan si om de vestlige økonomier i sammenlikning med andre, er at de har vært sterkere orientert mot de private forbrukere og deres ønsker. Også dette har skapt problemer.

Men nettopp for de land som både er rike og har demokratiske styresett, vil mulighetene være størst for en politikk som tar hensyn til behov hos og krav fra alminnelige mennesker om et godt liv.

Det motstanderne peker på er at sosiale problemer som har fulgt med de siste årtiers økonomiske og teknologiske utvikling, er problemer som alle industrisamfunn har felles. Vi vil stå overfor dem enten vi blir medlemmer av EF eller ikke.

Vi ser ingen løsning i forslag om å stanse den økonomiske vekst. Vi ser det som viktige oppgaver å få styring med denne veksten og med dens konsekvenser i vår daglige tilværelse og for vår sosialpolitikk.

Vi ser det slik at ikke noe enkelt land her kan finne sin vei alene og løse problemene alene.

Vi sier JA til EF fordi samarbeidet i Vest-Europa vil gjøre det lettere å finne fram til felles linjer når det gjelder styring av utviklingen og tiltak for å forebygge eller å løse de mange alvorlige menneskelige problemer utviklingen har reist.

9. Vårt forhold til de fattige land og EF

Vi sier JA til EF fordi vi mener at de rike land må ta på seg en stor og varig forpliktelse når det gjelder å bedre menneskenes livsvilkår i de fattige deler av verden.

Vårt felles ansvar *Vi sier JA til EF* fordi vi vil være med på å utforme de rike lands utviklingspolitikk.

Vi vil fortsatt ha ansvaret for å utvikle en konstruktiv norsk politikk overfor utviklingslandene. Det er rimelig og riktig at dette må bli gjenstand for stadig gransking og meningsbryting. Bare en liten del av vår direkte utviklingshjelp vil gå gjennom EFs organer.

Det er imidlertid resultatene for utviklingslandene som teller. Om Norge skulle konsentrere seg utelukkende om formingen av vår egen politikk, ville dette fra utviklingslandenes synspunkt bety svært lite. Langt mer betyr det om Norge kan påvirke EF-landenes politikk aldri så lite til fordel for utviklingslandene.

EF's bistandspolitikk og vår egen

EF's bistand ligger godt an

Når det gjelder utviklingshjelp, kan vi med god grunn mene at industrilandene yter for lite. Relativt sett ligger EF-landene imidlertid ikke dårlig an. I 1970 brukte Frankrike 0.56 %, Holland 0.63 % og Belgia 0.48 % av brutto nasjonalproduktet til offentlig bistand. Gjennomsnittet for OECD-landene var 0.34%. Norge brukte 0.31%

Både Holland og Vest-Tyskland er i ferd med å trappe opp sin utviklingsbistand. Den norske Re-

gjering har foreslått at de offentlige bistandsbevilgninger skal bli brakt opp til 1 % av brutto nasjonalproduktet i 1978. Holland vil nå dette mål i 1975.

Den alt overveiende del av Norges tosidige bistand gis i form av gaver. Det er også norsk politikk at det ikke skal foretas noen binding til innkjøp av varer og tjenester i Norge. Her skiller Norge seg fordelaktig fra EF-landene. I «motmeldingen» hevdes det at med medlemskap i EF må vi vente økte innenlandske krav om å binde den norske hjelpen. Det vil være opp til de norske myndigheter i en slik situasjon, likesom nå, å motstå slikt press. Presset ville ventelig bli større om Norge sto utenfor EF. Da kunne norsk industri hevde at den i Europa måtte arbeide på mindre gunstige vilkår enn industrien i EF-landene, og at det derfor var urimelig om den også når det gjaldt leveranser til utviklingsprosjekt skulle få en dårligere stilling. Norges politikk i EF må imidlertid være å støtte dem som ønsker å gå over til «ubundet hjelp».

Norges evne til å opprettholde ubundet bistand vil blant annet avhenge av vår evne til å beholde et overskudd på utenriksregnskapet. Vi må således se spørsmålet i sammenheng med EF-medlemskapets positive virkning på vår eksport. Innenfor EF må vi regne med en tendens mot mindre binding av hjelpen. Dette framgår blant annet av Kommisjonens «handlingsprogram» av 2. februar 1972. Bundet utviklingshjelp er en form for konkurranseforvridning som strider mot grunnprinsippene i EF-samarbeidet.

«Motmeldingen» hevder at utviklingslandenes tilfritt til Norge vil svekkes om landet blir EF-medlem. Denne påstand savner enhver rot i virkeligheten. De politiske ledere i de land hvor Norge har konsentrert en vesentlig del av sin bistand, Kenya og Tanzania, har gitt uttrykk for at de ville hilse Norsk medlemskap i EF velkommen. Dette ønsket

Norsk hjelp uten binding

Utvikling mot ubundet hjelp i EF

Afrikanske land ønsker Norge i EF

er kommet sterkest til uttrykk i det sosialistiske Tanzania, der utenriksministeren har sagt at han ser norsk medlemskap i EF som en klar fordel for de fattige land og at han gjerne skulle kommet til Norge og talt for norsk EF-medlemskap.

**Under 10% av
EF-landenes
bistandspolitikk
går gjennom EF-
organene**

EF-landene fører ikke en felles bistandspolitikk. Det er derfor en grov forvrengning av sannheten når det i «motmeldingen» (s. 234) heter: «Det må være ganske på det rene at Norge som medlem av EF i det alt vesentlige må kanalisere sin bistandshjelp gjennom EF's organer» Det faktiske forhold er at under 10 % av de nåværende EF-lands samlede offentlige utviklingsbistand blir kanalisert gjennom EF-organene Det Europeiske Utviklingsfond og Den Europeiske Investeringsbank. Det blir antagelig mellom 5 og 10 % av den norske bistand som fra 1975 må kanaliseres gjennom disse organene om Norge blir medlem av EF.

Assosieringsavtalene

**Assosierings-
avtalene med
afrikanske land**

Bistanden gjennom EF-organene går vesentlig til de 18 afrikanske land som er assosiert med EF gjennom den såkalte Yaoundé-konvensjonen. Det har historiske grunner når nettopp disse statene oppnådde assosiering. Den første ble inngått i juli 1963 og fornyet med virkning fra januar 1971. Konvensjonen utløper 31. januar 1975 og forhandlinger om en ny konvensjon vil ta til i august 1973. Tolv afrikanske land fra det britiske samveldet vil bli tilbudt assosieringsavtaler etter de samme prinsipper. Av disse har Norges fremste bistandspartnere Kenya, Tanzania og Uganda allerede en assosieringsavtale med EF begrenset til handelssamkvemet (Arusha-konvensjonen).

De fleste av de assosierte land er blant de fattigste og minst utviklete land i verden. Få av dem gjennomgikk noen vesentlig økonomisk utvikling i kolonitiden. Den norske regjering har fore-

slått at en del av den norske bistand bør brukes som særlig støtte til slike land. Vi sier JA til EF fordi vi ønsker å bidra til en rettferdig bistand til de fattige land.

I «motmeldingen» forsøker motstanderne å vise at EF tar sikte på utbytting snarere enn utvikling. Yndlingsbeviset er at «utviklingsfondet i løpet av de vel ti år det har fungert bare har ytt 1% av sine totale bevilgninger til industrireising» (s. 177). Motstanderne må altså anta at det ville vært riktig å bruke større deler av de offentlige midler til industrireising i disse landene på bekostning av grunnlagsinvesteringer, undervisning, utvikling av jordbruk, osv. Forholdene i de 18 landene kan tilsi noe annet. Grunnlagsinvesteringer skaper forutsetninger for senere industrireising. Mulighetene for industrireising i de fleste av de 18 landene har vært ytterst spinkle. Behovet for grunnlagsinvesteringer har vært og er fremdeles stort. «Motmeldingens» tall er også villedende. Forholdet er nemlig det at i EF ble støtte til industrialisering i utviklingslandene innledet under 2. investeringsfond (1964—69). Omlag 11% av midlene under fondet gikk til investeringer i industrisektoren. I det 3. investeringsfond (1971—75) er det meningen å legge enda større vekt på industrireising. Dette er et av hovedmålene for assosieringsordningen.

De nye medlemsland i EF vil ikke tre inn i den nåværende Yaoundé-konvensjonen og heller ikke delta som bidragsyttere. Men Norge vil kunne delta på like fot med de andre medlemmer av EF i forhandlingene om den nye konvensjonen som skal gjelde etter 31. januar 1975. Vi sier JA til EF fordi vi vil være med på å forme bistandspolitikken fra Europa.

Motstanderne hevder at Norge ikke vil ha noen garanti for at midlene som overføres gjennom utviklingsfondet «blir brukt til reell utjamning eller til utviklingsorientert politikk». Dette er selvsagt

**EF driver også
industrireising**

**Norge kan være
med på å forme
den nye assosie-
ringsavtalen**

rett, men det samme gjelder de langt større millionbeløp som Norge overfører til FN og andre internasjonale organisasjoner som utviklingsbistand. 50 % av den norske bistand skal gå gjennom internasjonale organisasjoner. Norge vil utvilsomt ha større innflytelse innenfor Det Europeiske Utviklingsfond enn innenfor FN-organisasjonene, Verdensbanken, osv.

Dersom det i fremtiden skulle komme til en sterkere samordning av EF-landenes bistandspolitikk, er det temmelig sikkert at samordningen vil berøre *minsteytelsene* til medlemslandene. Om et enkelt medlemsland, som f.eks. Norge, vil yte mer i bistand og på gunstigere betingelser, er det helt usannsynlig at dette vil by på vansker.

Norges politikk og Kommisjonenens utkast hviler på samme grunnlag

Målsettingene og prinsippene for den norske bistandspolitikken er i overensstemmelse med FN's handlingsprogram for det annet utviklingsår. Det samme er tilfelle for de utkast til prinsipper og målsettinger for det nærmere samarbeid om bistandspolitikken som er utarbeidet av Kommisjonen. Således går Kommisjonen inn for å bedre de finansielle vilkårene ved offentlig bistand slik at det blir en større gaveandel og «mykere» lånevilkår. Den går også inn for en gradvis overgang til ubundet bistand. Videre legger den vekt på at EF-landene må bistå de fattige land med industrireisning og ved å endre sin egen produksjon slik at de fattige landene kan få adgang til markedene i Vest-Europa. EF's utviklingspolitikk vil være i stadig bevegelse og vi må utnytte våre muligheter for å påvirke den i den retning vi mener er riktig.

Handelspolitikken og de fattige land

Økonomisk vekst i de fattige land forutsetter økt varebytte

De Forente Nasjoner regner med at dersom utviklingslandene skal kunne oppnå en gjennomsnittlig årlig vekst på 6% under det andre utviklingsår

år, må både vareimporten og -eksporten økes med 7 % årlig i faste priser. Dersom de fattige landene skal kunne nå sin eksportmålsetting, bør de få gode vilkår for sin matvare- og råvareeksport. Dette betyr at industrilandene må beskytte jordbruket mindre enn de gjør i dag. Dette er lite sannsynlig på kort sikt.

De fattige landene må også sette sin lit til utførsel av industrivarer.

EF landene var de første industriland som fra 1. juli 1971 avskaffet toll på en rekke industrivarer fra alle utviklingslandene. Ordningen er langt fra fullkommen. Foredlete landbruksprodukter er stort sett holdt utenfor, og om importen av andre varer overstiger visse kvoter, blir det overskytende tollbelagt. Norge fulgte etter 1. oktober 1971, men også den norske ordning er full av unntak. En friere adgang for industriprodukter fra de fattige land til markedet i Vest-Europa fører med seg omstillingsproblemer. En løsning av disse vil kreve en aktiv industripolitikk og distriktspolitikk i EF. Den såkalte Colonna-planen inneholder forslag som ville komme utviklingslandene til gode. Den foreslår for eksempel, at tekstilindustrien bygges ned i Europa bortsett fra i utkantstrøkene — hvor den norske tekstilindustrien er — for å lette importen fra utviklingslandene. De industriene som først og fremst vil bli utsatt for konkurranse er ofte lavtlønnsindustrier i næringsfattige distrikter. En riktig internasjonal arbeidsdeling forutsetter således en felles innsats for å fordele byrdene som omstillingene i de rike landene vil medføre. Også fordi vi ønsker å bidra til en riktig internasjonal arbeidsdeling sier vi JA til EF.

Gjennom assosieringsordningen har de 18 Yaoundé landene lettere adgang til markedene i EF-land. De innfører også varer fra EF-landene tollfritt. Det er således ingen tvil om at de 18 er mer avhengig av EF enn andre utviklingsland. Men

Mot en internasjonal arbeidsdeling

De 18 er avhengige av EF fordi deres økonomi er svak

uten assosieringsavtalene ville de stått overfor en enda vanskeligere situasjon og ville for eksempel neppe blitt mindre avhengige av utenlandsk kapital av den grunn. Det er fordi de er økonomisk svake land at de mangler herredømme over sin egen økonomi. Et utvidet EF vil gi dem muligheter for å fordele sitt avhengighetsforhold på flere nasjoner. Dette vil øke deres muligheter til å oppnå større økonomisk uavhengighet. Det samme gjelder de tidligere britiske koloniene som ved en assosiering med EF vil kunne bryte ut av et forholdsvis ensidig avhengighetsforhold overfor Storbritannia.

**EF-landene øker
sin handel med
de fattige land**

I tidsrommet 1959/69 økte EF landene sin import fra utviklingslandene med 8.1 milliard dollar eller 130%. Om vi holder olje utenfor, var tallene 4.4 milliarder dollar eller drøyt 90%. De tilsvarende tall for Storbritannia var 1.2 milliarder dollar (30%) og 0.6 milliarder dollar (22%) om vi holder olje utenfor. «Motmeldingen» er her grovt misvisende når den (s. 179) hevder å vise at EF landene fører en mer u-landsfiendtlig politikk enn Storbritannia. At utviklingslandenes andel av EF-landenes import er gått ned skyldes først og fremst den enorme økning i EF-landenes innbyrdes handel. I absolutte tall steg EF landenes import fra utviklingslandene raskere enn britenes import fra disse landene. EF landene er utviklingslandenes viktigste eksportmarked. EF's andel av de fattige landenes eksportmarked har økt mens EFTA's har sunket.

EF-landenes import fra utviklingslandene i Det Britiske Samveldet vokste med omlag 859 millioner dollar mellom 1959 og 1969 mens den britiske importen fra de samme landene økte med drøyt 300 millioner dollar. EF-landene tar en større del enn Storbritannia av sin import fra utviklingsland som hverken er knyttet til EF eller Storbritannia gjennom preferanseavtaler. Britenes forholdsvis større import fra utviklingslandene totalt sett (25,5% av importen i 1969 mot 19.6% for EF-land-

dene) skyldes de spesielle handelsforbindelsene med samveldelandene.

«Motmeldingen» uttrykker bekymring for hva som vil hende med resten av utviklingslandene dersom også en del av Det Britiske Samveldet får handelspolitiske fordeler overfor et utvidet EF. Svaret er at virkningene må bli små. Betydningene av de handelspolitiske fordelene blir stadig mindre etterhvert som tollfriheten for industrivarer fra *alle* utviklingsland blir utvidet og tollsatsene på endel matvarer, råvarer og nytelsesmidler blir redusert.

Det er først og fremst EF's jordbrukspolitikk som er årsaken til at noen av de fattige land hevder at EF's politikk ikke er i samsvar med deres interesser. Når motstanderne ikke drøfter denne siden av EF's politikk, er det fordi «motmeldingen» hele tiden anklager EF for å drive utviklingslandene til å selge råvarer og jordbruksvarer til EF som ledd i en utplyndringspolitikk. De fattige landene mener selv at når det gjelder jordbruksvarer gjør EF det ved sin beskyttelsespolitikk vanskelig for utviklingslandene å eksportere slike varer. Motstandernes oppfatning av hva som er i utviklingslandenes interesse står stikk i strid med oppfatningen i utviklingslandene selv.

Forholdene må legges til rette for en utvikling av økonomien i de fattige land med tollpreferanser på industrivarer, en stabilisering av råvareprisene og løsninger som gir dem adgang til valuta-reservene i verden for å betale for sin import. Løsningene forutsetter imøtekommenhet fra de rike landene, først og fremst EF, USA, og Japan. Ved å delta der beslutningene blir tatt, tar Norge sin del av ansvaret for utviklingen.

**De fattige land
ønsker å
eksportere jord-
bruksvarer**

**Medbestemmelse er del av
vårt ansvar**

REGISTER

- Arbeidsmarkedet 38—44
Arusha-konvensjonen 118
Atlantehavssamarbeidet 27—28
- Barre-planen 49
BENELUX-landene 26,
33, 44, 69, 95, 102,
113, 116
Blandingsøkonomi 33
Budsjettpolitikk 34—35,
50—51
- Canada 26, 27
Colonna-planen 121
- Danmark 28, 29, 39, 56,
65, 82, 83
Davignonrapporten 24
Demokrati 12, 15—18, 20
Distriktspolitikk 29, 59,
60, 61, 68, 69, 71,
91—98
Domstolen 17, 44, 87
- Edruskapspolitikken 110
Eksportindustrien 75—76,
77—79
Etableringskontroll 95
Etableringsregler 42—44,
89—90
Europaforsamlingen
15—17, 50
Europarådet 22, 110
EFTA 22—23, 74, 75,
77, 78, 81, 82, 83—85,
96, 122
- EPU 47
Europeiske Utviklingsfond 119—120
- Finland 39, 106
Fiskerigrænsen 63—65,
65—68
Fiskeriprotokollen 66,
67, 68
Flaggdiskriminering 87,
88
Flernasjonale selskaper
12, 30, 43, 44, 102
Forbundsstat 16, 23
Foredlingsindustri 76—79
FN 119, 120
Forpliktende samarbeid
19—20, 32, 48, 82—83,
107
Forskole 114
Frankrike 22, 23, 24, 25,
33, 36, 50, 62, 69, 113,
114, 116
- GATT 32, 38, 75, 97, 106
- Handelsavtale 38, 58,
71—72, 73, 75, 79,
83—85, 93
Handelspolitikk 28, 29,
37—38, 79, 86, 88,
120—123
Hellas 15
Helsepersonell 111
Hjemmeindustri 74—75
- Inntektsfordeling 34
Intelligensindustri 80—81

- Internasjonalisering 18—20, 30, 52—53, 91
 ILO 110
 IMF 32, 47
 Investeringsbanken 97, 118
 Irland 65, 69, 83, 97
 Island 67
 Italia 33, 37, 41, 42, 69, 94, 95, 97, 112
- Japan 28, 38, 49, 89, 123
 Jordbruksprotokollen 53—58, 59
- Kapitalbevegelser 44—46
 Kenya 117, 118
 Kommisjonen 16—17, 44, 49, 50, 82, 84, 88, 97, 102, 103, 104, 105, 106, 111, 117, 120
 Konferanse om sikkerhet og samarbeid i Europa 24, 25
 Kornordningen 55
 Kvinnens stilling 113—114
 Kvoteordning for fisket 67—68, 93
- Landbruksfondet 60, 97
 Landbrukspolitikken 48, 54—58, 123
 Levekostnadene 35—37
- Medbestemmelsesrett 18
 Mellomslagslinjen 55
 Melkeparagrafen 55—56
 Miljøpolitikk 29, 42, 99—107
 Ministerrådet 17—18, 33, 45, 50, 55, 56, 66, 88, 90, 96, 97
 «Motmeldingen» 14, 16, 23, 24, 25, 28, 35, 36, 37, 42, 48, 53, 54, 55, 56, 58, 63, 68, 74, 75, 85, 87, 88, 89, 92, 95, 99, 100, 104, 105, 106, 108, 111, 112, 114, 117, 118, 119, 122, 123
- Norden 28—29, 39, 81, 82, 110
 Nordisk Ministerråd 29
 Nordisk Råd 29
 NORDØK 17, 29, 110
 NATO 22, 26
 Nærdemokrati 18—20, 91
- OECD 22, 45, 47, 50, 116
- Polen 67
 Politisk komité 24
- Regjeringssamarbeid 24
 Romatraktaten 14, 32—33, 38—39, 40, 42, 44, 58, 59, 66, 99, 100, 109, 110, 112, 113
 Råderett 35, 38
- Sikkerhetspolitikk 13, 23, 24, 25, 27—28
 Skipsfartspolitik 86, 87, 88—90
 Små lands stilling 17—18, 20, 26—27, 35, 83
 Sosialfondet 97
 Sosialpolitikken 108—115
 Sovjetunionen 67
 Spania 15
 Storbritannia 23, 24, 25, 27, 42, 65, 69, 71, 82, 83, 87, 96, 97, 105, 106, 122
 Sveits 113
 Sverige 23, 39, 42, 84, 106
- Tanzania 117, 118
 Tekniske handels- hindringer 79—80
 Toll som handels- hindring 76—79, 93
- Uganda 118
 USA 26, 27, 28, 38, 49, 75, 89, 123

Utenrikspolitisk samarbeid 23—26
Utviklingsfondet 118
Utviklingslandene 116—123

Valutapolitikk 28, 30, 45, 46, 47, 48—49, 86
Verdensbanken 120
Vestlig forankring 21, 23
Vest-Tyskland 22, 25, 33, 36, 95, 106, 111, 112, 113, 116
Vinmonopolet 110

Wernerplanen 49—50

Yaoundé-konvensjonene 118, 121

Økonomisk og monetær union 34, 46—51, 97
Økonomisk vekst 33, 37, 41, 74, 81, 85, 91, 95, 99, 110—101, 108—109, 114, 115
Øst-Europa 22
Østpolitikk 22
Øst-Tyskland 67

Brevporto
80 øre

'JA til EF'-Aksjonen

Cort Adellersgt. 16,
Oslo 2

**Til «JA TIL EF»-aksjonen, Cort Adellersgt. 16, Oslo 2.
Tlf. 56 51 85 - Postboks 2599, Solli, Oslo 2.**

**Jeg ønsker å tegne meg som støttemedlem og vil gi et bidrag
på kroner som**

som er sendt over postgiro 210811

er sendt over bankgiro 8200.01.40208

Jeg ønsker informasjonsmateriell tilsendt

Jeg ønsker å delta i det lokale arbeid

Navn

Adresse

Kontroll: Ildal og Waaler & Co., Statsautoriserte revisorer.

Landsstyre

Reidar Carlsen (formann)	Turid Holen
Ola H. Metliaas (nestformann)	Erling Johansen
Olav Benum	Johan Lyche
Ove Bergvoll	Ole Myrvold
Petter Jakob Bjerve	Finn Nilsen
Borghild Bondevik Haga	K. M. Skjellerudsveen
Steinvor Ellingsen	Peder Søiland
Arne Hammer	Gunnulf Tinne
Petter Haraldsvik	Leiv Vidvei
Gudmund Harlem	Grethe Værnø
Gunnar Hellesen	Liv Østlie
Tor Holtan-Hartwig	

Den 25. september skal det norske folk avgjøre det viktigste utenrikspolitiske spørsmål i nyere norsk historie. Avgjørelsen må bygge på et helhetssyn. Det må legges vekt på de store linjer og sammenhenger i denne viktige saken.

Motstanderne mangler både helhetssyn og et samlende alternativ. De har fordunklet spørsmålet ved å fortape seg i detaljer. «JA til EF»-aksjonen ønsker å føre debatten inn på det sporet hvor den hører hjemme. Denne boken er et bidrag til dette. En gruppe fagfolk gir her et klart og velbegrunnet syn på hvorfor vi bør si «JA til EF». Ut fra et helhetssyn legger de vekten på de prinsipielle linjer og fører dem fram til en klar og samlende konklusjon.

Bak boken står:

VALTER ANGELL, cand. oecon. (sosialøkonomi)
JOHAN JØRGEN HOLST, mag. art. (statsvitenskap)
SVEIN OTTO LØVÅS, cand. oecon. (sosialøkonomi)
JOHN SANNESS, dr. philos. (historie)
PER MORTEN VIGTEL, mag. art. (statsvitenskap)

Utgitt av «JA TIL EF»-aksjonen
Cort Adelersgt. 16
Oslo 2

Pris kr. 10,